

Sadržaj

<u>I. NAJCESCE ZIVOTNO ISKUSTVO.....</u>	1
<u>II. TRI IZVORA RAZOCARANOSTI.....</u>	8
<u>III. RAZOCARANOST U DRUGE.....</u>	19
<u>IV. RAZOCARANOST U BOGA.....</u>	43
<u>V. RAZOCARANOST U SEBE.....</u>	62
<u>VI. BOZIJA RAZOCARANOST U MENE.....</u>	73
<u>VII. ZNACI RAZOCARANOSTI.....</u>	79
<u>VIII. PUT OSLOBODENJA OD RAZOCARANOSTI.....</u>	95
<u>IX. ISCELJENJE OD RAZOCARANOSTI.....</u>	106
<u>X. IZNETI SVE NA SVETLO.....</u>	133
<u>XI. ZIVOT POSLE RAZOCARANOSTI.....</u>	135

I. NAJČEŠĆE ŽIVOTNO ISKUSTVO

Nema mnogo doživljaja u životu koji su zajednički za celo čovečanstvo. Svi koji su ikad živeli jednom su se rodili i umrli. Ima li još takvih doživljaja koji bi mogli da budu karakteristični za sve ljude sveta? Mi smo ipak tako različiti, psihička građa nam je drugačija, a opet, verujem, postoje još mnogi doživljaji koji su nam zajednički, iako se ispoljavaju na različite načine.

Ne stignemo svi da doživimo iste stvari, ne vidimo mnoga mesta koja su drugi videli, niti sretnemo ljude koje su neki sreli, a želja nam je bila da i mi sve to doživimo. Verovatno u sebi svi nosimo snove, ali ih svi ne doživimo. Ogromna većina ljudi je verovatno doživela jednu stvar, ako im je život bio dovoljno dugačak. Većina, usudio bih se reći skoro svi, smo nekad u životu doživeli razočarenje u nekoga ili u nešto. Mnogima je život samo niz doživljaja usko povezanih s ovim iskustvom. Život nije fer. Ako postoji neko ko je delio životne scenarije, ni on nije bio fer. Ako je sve igra slučaja, ni ta igra nije fer. Kako objasniti svu nametnutu nepravdu, sve slučajnosti negativne prirode koje su zauvek poremetile onaj normalni tok života, i razbile snove koji su nam bili pokretačka snaga u životu. Možda će ovo iskustvo biti ređe među novijim generacijama koje se radaju u svetu koji od samog početka života, nema šta da ponudi ljudima što bi bilo vredno života. Mnogi mladi, iz tog razloga, ne žele više da u takvom svetu rađaju decu. Možda pripadam generaciji koja se rodila sa snom o životu punom dostižnih ciljeva? Možda je ipak istina da se svi rađamo s nečim u nama, što na žalost pre ili kasnije, naiđe na podvodnu stenu o koju se ceo "titanik" životnih snova razbije.

Razočaranost je virus koji kad tad zahvati dušu većine ljudi. Nekad

kroz dramatične događaje, nekad kroz na izgled naivne situacije. Nekad ni zbog jednog ni zbog drugog. Da, baš tako, nekad baš zbog toga što se ništa ne događa. Ima li leka za ovu bolest kojoj smo svi podložni? Ima li života nakon razočarenja? Mora li život da završi po onoj tako uobičajenoj formuli – "očaran, razočaran, šta dalje.."

ZNAČENJE REČI

Interesantno je videti šta reč razočaranost ustvari znači. Definiciju reči vredi, pre svega, potražiti u dva biblijska jezika – Jevrejskom i Grčkom. Razlog za objašnjavanje značenja reči je taj što različiti aspekti značenja ustvari opisuju različite aspekte ovog doživljaja. Razočarati znači izneveriti, izneveriti nečije poverenje, raskinuti savez, ostaviti nekoga u bespomoćnosti, biti lažan. Slikovito, izraz govori i o streli koja je paštena u jednom pravcu ali tokom leta se zanese, skrene i ode u neočekivanom smeru. Jedno od najinteresantnijih značenja u Jevrejskom je da biti razočaran jeste kao i "biti paralizovan u kolenima" Drugim rečima nesposoban za dalje kretanje.

U nekim jezicima reč je vrlo emotivna, kao na primer u našem jeziku. Biti očaran je veoma jak izraz. Očaranost je oduševljenost nečim u toj meri da je osobi ponekad teško da logično razmišlja. Biti očaran je doživljaj koji sa sobom povlači poteze koji su motivisani spremnošću na dela koja drugima mogu da se čine šašavim i neosnovanim, ili čak ludošću. Ljudi su spremni i da daju život za ono čime su očarani. Zato je razočaranost isto toliko jak negativan doživljaj.

Kod ljudi postoji potreba za nečim što može do te mere da ih oduševi da im ispuni život oduševljenjem i obožavanjem. Moglo bi se reći da je ovaj doživljaj vrsta surogata, zamene, za ono za čega smo ustvari stvoreni – obožavanje Boga.

DUHOVNA POZADINA RAZOČARANOSTI

Da bi smo razumeli destruktivnost razočaranosti moramo da nađemo i objasnimo poreklo ovog doživljaja. Početak svega negativnog u svetu opisan je u knjizi Postanka u trećem poglavlju. Tamo se može naći i uzrok ovoga o čemu govorimo. Osećaji koje razočaranost nosi sa sobom najčešće su takve prirode da je čoveku teško da se razumski nosi s njima i da ih pobedi. Razočaranost je snažan neprijatelj i upravo zbog jakih osećaja koje u sebi nosi za mnoge je i nepobediva. Objašnjenje tome može da se nađe u činjenici da razočaranost, onakva kakvom je mi ljudi doživljavamo, dolazi posredstvom osobe koja je prva doživela razočaranost na taj način i time postala autor, otac, ove vrste razočaranosti. Govorimo o razočaranosti, koja je nama ljudima poznata kao destruktivni doživljaj, sa svim teškim i za život negativnim posledicama. Ako ovo razumemo, nećemo insistirati na svom pravu da budemo razočarani, što razočarani ljudi često rade. Naprotiv, ova istina bi trebala da nam da jak povod da se toga što pre otresemo i oslobodimo. Insistiranje na tome da imamo pravo na razočaranost može samo da naudi našem duševnom zdravlju i da se razvije u bolest koja može da razruši ceo život. Svakako, postoje situacije u životu kada je razočaranost normalna reakcija, čak i opravdana. Ono što je tragično i nepoželjno je kada čovek postane žrtva svoje razočaranosti. Namera ove knjige je da ukaže na ozbiljnost te opasnosti, i pomogne da s Božijom pomoći, izbegnemo ono što neprijatelj ljudske duše namerava.

Bog je stvorio anđele, kasnije i čoveka, sa slobodnom voljom. I upravo ovaj momenat znamo da upotrebimo protiv Boga tražeći objašnjenje za prisutnost zla u svetu. Da nije bilo slobodne volje, ne bi bilo ni pada u greh, ne bi onda bilo ni zla u svetu. Ali, isto tako ne bi bilo ni ljubavi, jer ljubav podrazumeva slobodnu volju. Ako razumemo prirodu ljubavi, ova dilema postaje manja, iako je ovo teško da se u potpunosti shvati. Neobjašnjivo je kako se u jednom od Božijih anđela rodila misao da se izjednači s Bogom. U srcu stvorenog bića rodila se ambicija da se

izjednači sa Stvoriteljem. Gledati Boga, Njegovu slavu i moć i opet pomisliti da mogu da budem kao On, može da se završi samo na jedan način – u razočaranosti. To je upravo ono što se dogodilo Luciferu (Svetlonoši) i učinilo ga knezom tame.

Kako pade sa nebesa, Svjetlonošo, sine Zorin? Kako li si oboren na zemlju, ti, vladaru naroda? Usvom si srcu govorio: Uspet ću se na nebesa, povrh zvijezda Božjih prijesto ću sebi dići. Na zbornoj ću stolovati gori na krajnom sjeveru. Uzaći ću u visine oblačne, biću jednak Višnjemu. (Izaija 14:12–14)

Tu je razočaranost začela i bila rođena, u ovoj destruktivnoj formi, o kojoj u ovoj knjizi govorimo. Anđeo kojeg je Bog stvorio punim svetla je zbog svoje ambicije da se izjednači s Bogom postao nosilac tame, sama tama. Stvorenju je nemoguće da se izjednači sa Stvoriteljem. Nemogućnost toga je u samoj prirodi stvari. Stvoritelj ne može da stavi u stvorenje potencijal koji stvorenju daje mogućnost da postane veće od Njega samog, ili njemu ravno. Razočaranost se rodila ne samo kao doživljaj, već je postala osoba. Izbačen iz neba, iz Božije prisutnosti, đavo je u sebi poneo nešto što ga je od tog dana učinilo Božijim protivnikom. Posle ovoga on nije imao ništa više dobro da kaže o Bogu. Biblija kaže da usta govore ono čega je srce prepuno, Matej 12:34. A srce ovog palog anđela je bilo puno gorčine i razočaranosti jer ga je "Bog sprečio" da ostvari svoje ambicije?! Jedna od stvari koju je Sotona nakon svog pada želeo da učini bila je da gorčinu i razočaranost svog srca prenese na čoveka, koga je Bog nakon toga stvorio. To je sadržaj drame u Edenskom vrtu.

Zmija bijaše lukavija od sve zvijeradi što je stvorio Jahve, Bog. Ona reče ženi: "Zar vam je Bog rekao da ne smijete jesti ni s jednog drveta u vrtu?" Žena odgovori zmiji: "Plodove sa stabla u vrtu smijemo jesti. Samo za plod stabla što je na sred vrta rekao je Bog: Da ga niste

jeli! I ne dirajte u nj, da ne umrete" Nato će zmija ženi:"Ne, nećete umrijeti! Nego, zna Bog: onog dana kad budete s njega jeli otvorit će vam se oci, i vi ćete biti kao bogovi, koji razlučuju dobro i zlo." (Postanak 3:1–5)

Učiniti Boga lažljivcem i posejati sumnju u Božiji integritet/ubediti čoveka da Bog od njega krije nešto što može da ga učini većim od onoga čime ga je Bog učinio, je bila Sotonina strategija. On, svakako, nikada ne bi rekao kako je sam prošao, niti kako je postao ono što jeste od onoga što je bio. Prihvatajući Sotoninu verziju čovek je prihvatio laž, i otvorio se za isti način gledanja na Boga koji đavo ima, i time postao sudeonik te prirode, a razočaranost je bila, i ostala, deo njegove prirode.

RAZOČARANOST – SOTONSKA TAKTIKA I ORUŽJE U BORBI PROTIV BOGA

Od dana kada je u ljudsko srce uspeo da poseje zrno svoje razočaranosti i gorčine, Sotona koristi ovaj doživljaj u životima pojedinaca i celog čovečanstva u svojoj kampanji protiv Boga. Cilj je dvostruk – da ljude spreči da se vrate Bogu i da sebe preporuči kao alternativu. Kulminacija ove kampanje će biti pokušaj da sam sedne na tron srca čovečanstva, što će mu delimično i uspeli u osobi Antihrista. Čovek je sklon optuživanju Boga. Čak i oni koji sebe smatraju ateistima pripisuju krivicu Bogu kada im se nešto loše dogodi u životu. "Zašto Bog dozvoljava sva zla u svetu?, Zašto je dozvolio da se to i to dogodi?" Sotonina taktika je da Bogu pripisuje dela kojima je sam uzročnik. Time želi da ostvari jedan deo svog cilja:

Tada mu njegova žena reče: "Zar si još postojan u neporočnosti? Prokuni Boga i umri!" (Job 2:9)

Ovaj predlog Jobove žene je inspirisan Sotonskim mislima i namerama – raskini s Bogom, okreni mu leđa, odreci ga se i prokuni ga! A nakon toga nema neke bolje ponude, jer njegova alternativa je toliko užasna koliko je i savet koji je kroz Jobovu ženu došao – posle toga umri, oduzmi sebi život. Ove dve izjave su sažeta Sotonska filozofija – Boga odbaci jer je on krivac za tvoju situaciju. Nakon toga i nemaš ništa od života. Samoubistvo je njegova ponuda kako da se te muke skrate, ono je đavolsko rešenje za razočaranost. Očigledno je da ova Sotonska taktika osvaja sve veći teren u svetu. Iskrivljena, nakaradna i lažna slika o Bogu se širi među ljudima. Delimično kroz ljude koji praktikuju religije koje Boga predstavljaju na način koji je pogrešan. Razočaranost zbog negativnih iskustava s religijama, crkvama i osobama koje bi trebale da budu "Božiji predstavnici" na zemlji, se prenosi na Boga. Cilj ove kampanje je da se Bog ocrni do te mere da razočaranost čovečanstva u Boga stvori vakum u ljudima koji će Sotona pokušati da ispuni svojim alternativama, raznim lažnim ideologijama kao što su materijalizam i drugi "izumi". Božiji protivnik je, svakako, i protivnik čoveka. On nije zainteresovan za ljudsko dobro, već da ljude pridobije na svoju stranu u borbi protiv Boga. I pored svih tih pokušaja istina je još uvek jedna te ista – Bog je za nas, a ne protiv nas! Čak i u teškim životnim situacijama, kada se čini da nas je Bog potpuno zaboravio, kad ne razumemo ništa od onoga što nam se događa, kada nam neprijatelj šapuće svoju staru laž da je Bog iza svega tragičnog što se ljudima dogodi, uvek u svim životnim situacijama, istina je samo jedna – Bog je za nas, na našoj strani i uvek ima samo dobre planove za svakog čoveka i kroz svaku situaciju.

A mi znamo da Bog u svemu radi za dobro onih koji ga vole... (Rimljanima 8:28a)

Pre desetak godina u Skandinaviji se dogodila jedna od najtežih katastrofa – brod "Estonija" je potonuo i oko 1.200 ljudi je izgubilo život. U jednoj TV diskusiji sveštenik je bio upitan da li je to bila Božija volja i da li iza toga stoji Božija ruka? Sveštenik je odgovorio: "Sve što se

dešava nije iz Božije ruke, ali sve što nam se dešava Bog želi da uzme u svoje ruke" Svo razmišljanje oko ovoga je ustvari jednostavno – Bog, Stvoritelj čoveka nije i ne može da bude čovekov neprijatelj niti da uživa u gledanju muka kroz koje ljudi prolaze. Bog je ljubav, i iz ljubavi i želje da s nama ima zajedništvo, stvorio nas je. Božija svetost i pravednost su deo Njegovog karaktera, kao i mnoge druge osobine, i sve su umotane u ljubav. Svaki drugi opis Božije ličnosti je laž! To je upravo ono što đavo i želi da postigne jer, ako Bog nije dobar Bog, čovek je u užasnoj situaciji. Nezaštićen od zla i nemoćan da se svom zlu suprotstavi.

II. TRI IZVORA RAZOČARANOSTI

Zašto se čovek razočarava? Odgovor treba da tražimo u našoj paloj prirodi koja je vrlo pogodno tlo za ovu vrstu semena. Čovekovo "da" lažnoj ponudi u raju je učinilo da je čovek postao sudeonik prirode s kojom ga Bog nije stvorio. Čovekova pala priroda je materijal koji davo upotrebljava za svoju igru u svetu. Jedna od najizrazitijih osobina ove prirode jeste ljudska egocentričnost. Naše ja, naš ego, je početna tačka u našem odnosu prema svetu i ljudima. Lični interesi upravljaju ljudskim razmišljanjem i delima. Ego je najgori temelj na kojem može da se gradi život. Naročito kada su u pitanju međuljudski odnosi. Ako polazim od sebe i svojih interesa mogućnost za razočarenje je velika. Naš ego je sebičan i ponosan. Upravo te dve osobine i jesu koreni razočaranosti. Te dve misli su i dovele Lucifera do pada i srušile ga do samog dna tame. Te dve osobine su očigledni aspekti naše ljudske prirode i veoma rano se izražavaju u životu.

Zbog toga čoveku treba jedno potpuno novo iskustvo u životu, koje Božija reč zove novo rođenje. Priznavanjem da smo grešnici i da prihvatamo Isusovu pomirujuću žrtvu na krstu možemo da doživimo novo rođenje. Time se ona prvobitna Božija priroda u nama oživljava i kroz prebivanje Duha Svetoga u nama i posredstvom Božije reči može da nadvladava nagone i osobine one prirode koja je postala deo nas padom u greh. Novo rođenje nije garancija da se ništa loše više neće očitovati u našem životu, već mogućnost da Božije misli i dela zauzimaju sve više mesta u nama.

PRVI IZVOR – BOG

Veliki broj ljudi izražava svoje nezadovoljstvo i pripisuje Bogu krivicu da ih je razočarao. Da bi ova tvrdnja bila moguća mora da pretpostavlja da je Bog osoba koja može da izneveri. Međutim, to nije slučaj. Bog je savršena osoba. Božiji karakter je bez mane (inače ne bi bio Bog) i u Njemu nema laži, niti ičega drugog što je potrebno da bi mogao da bude lažan, i tako da izneveri.

On je Stijena, djelo mu je savršeno, jer pravi su svi njegovi putovi. Bog je on vjeran i bez zloće, pravedan je on i pravičan. (Ponovljeni zakon 32:4)

"Bez zloće" na drugi način može da se prevedede da je bez nevere, bez prevare i izdaje u sebi. Zato možemo da kažemo da Bogu jednostavno nije moguće da razočara čoveka. Njegova priroda je sušta suprotnost onome što je uzrok razočarenju. Prorok Izaija proročki govori o osobi Isusa Hrista:

...premda nije počinio nepravde, niti su mu usta laži izustila. (...prevare, iznevere nije bilo u njegovim ustima.) (Izaija 53:9b)

Bog nikada ne izneveri. Svaka vrsta nevere i prevare je isključena kod Boga. Božija reč nam daje i obećanje koje niko drugi ne bi mogao da izgovori:

Nikada te neću napustiti, nikada te neću ostaviti (izneveriti). (Jevrejima 13:5b)

Ove reči nisu izjava čoveka, niti ljudske mašte. Ove reči je sam Bog izgovorio. Jedini On i može takve reči da kaže, jer je On veran Bog, sposoban da održi takvo obećanje.

DRUGI IZVOR – SOTONA

Retko kada može da se Čuje da neko kaže da ga je đavo razočarao. To bi podrazumevalo da se osoba u Sotonu i uzdala. Postoje ljudi koji se pouzdaju u metode koje su nepravedne i đavolske, neki se čak i u đavola kao osobu pouzdaju. Đavo je pokušao da prevari i samog Isusa da se pouzda u njega i obećanje da će mu dati sva carstva ovog sveta, koja su njemu dana Adamovim padom u greh. Oni koji se za taj put odluče sebe osuđuju na groznu razočaranost i užasan kraj.

Zbog tebe se uzbudi Podzemlje da te dočeka kada dođeš. U tvoju čast ono budi sjene, sve zemaljske mogućnike, ono diže s prestolja sve kraljeve naroda. Svi ti oni progovaraju: "I ti si skršen ko i mi, nama si sličan postao. Oholost se tvoja sruši u Podzemlje, i buka tvojih harfa; pod tobom je ležaj od truleži, a crvi tvoj su pokrivač..." (Izaija 14:9–11)

Kad ugledaju dim od njegovog spaljivanja, zaplakaće i zakukaće za njim zemaljski carevi, koji su se s njim odavali bludu i uživali u njegovoj raskoši. Užasnuti njegovim mukama, stajaće podalje, govoreći "Jao! Jao, veliki grade Vavilone, moćni grade! U jednom času te stiže osuda!" I zemaljski trgovci će plakati i jadikovati za njim, jer više niko ne kupuje njihove toware – toware zlata i srebra, dragog kamenja i bisera, platna i purpura, svile i skerleta, svake vrste mirisnog drveta i svih vrsta predmeta od slonovače, svih vrsta predmeta od skupocenog drveta, bronze, gvožđa i mermera, toware cimeta i začina, kada, smirne i tamjana, vina i ulja, belog brašna i pšenice, goveda i ovaca, konja i kočija, ljudskih tela i duša. Pobeže od tebe voće za kojim ti je duša žudela i propade ti sva raskoš i sjaj i nikad se više neće naći. Oni što su time trgovali i od toga se obogatili,

stajace podalje, užasnuti njegovim mukama, plačuci i jadikujući: "Jao! Jao, veliki grade! Bio si obučen u platno, purpur i skerlet, i nakićen zlatom, dragim kamenjem i biserima, U jednom času toliko bogatstvo opustošeno!" I svi kormilari i svi koji plove morem, mornari i oni koji na moru rade, stajace podalje. A kad ugledaju dim od njegovog spaljivanja povikaće: "Da li je bilo grada sličnog ovom velikom gradu?" I posuće se prašinom po glavi i vikaće, plačuci i jadikujući: "Jao!Jao, velikom gradu! Njegovim blagom se obogatiše svi koji su na moru imali lađe, a onu jednom času bi opustošen!" (Otkrivenje 18:9–19)

Užasna razočaranost će biti krajnji rezultat za sve koji su pouzdanje stavili u sistem ovoga sveta, kome je autor Sotona. On je uvek bio "otac laži", kako je Isus to i rekao u Jovanu 8:44. Sve što on kaže je laž i nevera i može da završi samo u razočarenju za one koji u to poveruju. Celo čovečanstvo će se jednog dana suočiti s tom činjenicom. Doći će dan kada će se temelji ovoga sveta razotkriti, i kada će sve ideologije koje Boga nisu priznavale, biti razotkrivene u svetlu Božije istine, kao maslo oca laži i onih koji su ga sledili.

Jahve, snago moja i moja utvrdo, utočište moje u danima nevolje! K tebi će doći narodi s krajeva zemlje. I govorit će: Samu nam laž oci namriješe, Ništavost i Nemoć. (Jeremija 16:19)

Reč otac ne opisuje samo osobu koja je biološki otac detetu već i osobe koje su inicijatori raznih ideoloških sistema. Shvatanje sveta i života mnogih ljudi je građeno na temeljima koje su drugi ljudi postavili, kao na primer: evolucija, materijalistički pogled na svet i mnoštvo religioznih sistema koji se ne temelje na Božijoj objavi čoveku, već ljudskom shvatanju božanstva. Svi ti različiti pogledi na svet i život će se jednog dana razotkriti kao laži lansirane od "otaca tih ideologija" koji

su sami bili prevareni od oca sve laži. Time su lažima odvucli čovečanstvo od jedinog pravog i istinitog Oca ljudi – samoga Boga.

TREĆI IZVOR

Najčešći uzrok razočaranju treba tražiti u samom čoveku i međuljudskim odnosima. Čovek je stvoren na Božiju sliku. Padom u greh izgubio je sposobnost da živi u takvom odnosu s Bogom koji mu je davao tu sposobnost. Mogućnosti koje su nam Bogom–dane nisu u mogućnosti da se u svojoj potpunosti izražavaju zbog greha koji je u nama, u našoj paloj prirodi. Od stvorenja koja u sebi imaju Božansku prirodu pali smo na nivo koji nije dostojan ovakvog bića. "Čovek, kako to gordo zvuči" sve više gubi svoju opravdanost. Naši stavovi i dela jednih prema drugima nas ne prestaju šokirati neiscrpnošću kapaciteta zla koje živi u čovekovoј paloj prirodi.

Niko ne može očekivati da će život proći bez razočarenja. Ljudi koji su savršeni u karakteru i delima ne hodaju ovom zemljom. Takva osoba bi bila ne samo "božanska" već sam Bog. Isus Hristos je bio jedina ličnost te vrste, jer je bio i jeste Božiji Sin. Opisujući egipatskog vladara faraona, Biblija opisuje prirodu čoveka na vrlo slikovit način. Egipat je u Bibliji simbol svetskog sistema bez živoga Boga.

Eto, oslanjaš se na Egipat, na slomljenu trsku koja
prodire i probada dlan onomu ko se na nju nasloni,
Takav je faraon, kralj egipatski, svima koji se uzdaju u
njega. (Izaija 36:6)

Nije samo faraon bio takav. On je tipičan primer ljudskog roda koji pokušava da se izdigne na nivo Boga snagama svoje ljudske prirode. Ista priroda postoji u svakom od nas. Ni oni koji su doživeli nanovo rođenje nisu time oslobođeni te pale prirode. Svi osećamo

nesposobnost da živimo u skladu s idealom kojeg smo svesni. Snagom prirode s kojom smo se rodili nikada ne možemo da dostignemo ono što Boga zadovoljava i zato je svaka religija besmislena. Zato Isus kaže velikom religioznom vođi Nikodimu da nikada neće ući u Carstvo Božije, ako se nanovo ne rodi. Niti možemo snagom te prirode da živimo u međuljudskim odnosima na način koji priželjkujemo od ljudi i koji ljudi od nas očekuju.

Ovakav opis čovekove prirode nije negativan pogled na čoveka, niti pesimističko–kritičan pogled na ljude, svet i život. Ne, ovo je jednostavna tvrdnja Biblije, Božije reči. Biblija nikada ne pokušava da ulepša činjenicu da je čovek palo biće, bez Boga izgubljen i nesposoban da od života i sveta stvori raj za kojim čezne. Zbog toga mnogi smatraju sablažnjavajućim da se u Bibliji spominju ljudi koji su uradili strašne stvari, a opet bili Božiji ljudi. Bog niti opravdava njihova dela, čak ako su u Božije ime učinjena, niti ih sakriva. Biblija jednostavno prikazuje istinu o čoveku i istinu o Bogu. Božija reč kaže šta sam Bog misli o tome koji smo mi materijal bez njegovog Duha u nama:

Jer dobro zna kako smo sazdani, spominje se da smo
prašina. (Psalam 103:14)

Ovo nije opravdanje za ljudsko pogrešno ponašanje i delovanje, niti razvodnjavanje istine i standarda koje Bog u svojoj Reči čoveku nalaže. Ni na koji način ovim opisom ne želi da se kaže da nam je to olakšavajuća ili opravdavajuća okolnost, zbog prisustva pale prirode u nama. Razlog za ovaj opis je da razumemo da niko pred Bogom ne može da se opravda svojom zaslugom i da razumemo dinamičnost međuljudskih odnosa, koja sa sobom nosi veliku mogućnost doživljavanja razočaranosti. Drugim rečima, dokle god smo na ovom svetu, moramo da računamo s činjenicom da se čovečanstvo sastoji od nesavršenih ljudi i da je sve što ovde možemo da doživimo nepotpuno i daleko od onoga što je Bog od početka zamislio. I opet,

druga strana ove istine je ta, da s Bogom može da se živi daleko drugačije od onog što čovečanstvo bez njega čini. Zaključak je, da je biblijska poruka, da težimo ka onom što Bog stavlja pred nas kao standard, ali istovremeno da budemo spremni na svoje i tuđe promašaje u tom nastojanju. Tu i jeste veličina Isusove žrtve na krstu, radi oprostjenja i mogućnosti za nanovo rođenje, a time i drugačiji život s početkom u preporodu prirode koja nam je data Božijim stvaranjem čoveka na svoju sliku. Apostol Pavle opisuje taj stalni konflikt u sebi:

Znamo, naime, da je Zakon duhovan, a ja sam telesan, prodat grehu. Ne razumem šta činim jer ne činim ono što hoću, nego činim ono što mrzim. Pa ako činim ono što neću, slažem se da je Zakon dobar. U stvari, to ne činim ja, nego greh koji u meni prebiva. Znam, naime, da u meni, to jest u mom telu, ne prebiva dobro. Jer, hteti, to u meni postoji, ali činiti dobro, ne. Jer, ja ne činim dobro, koje hoću, nego činim zlo, koje neću. Ali, ako činim ono što neću, onda to ne činim ja, nego greh koji prebiva u meni. Tako otkrivam ovaj zakon: kada hoću da činim dobro, nameće mi se zlo. Svojim unutrašnjim bićem uživam u Božijem zakonu, ali u svojim udovima vidim jedan drugi zakon, koji vodi rat protiv zakona moga uma i zarobljava me zakonom greha, koji je u mojim udovima. (Rimljanima 7:14–23)

Osećaj koji Pavle ima zbog stalnog podsećanja na svoju nesposobnost da živi po idealu koji ne samo da Božija reč opisuje, već ga i naša savest čini stvarnim u našoj nutrini, opisan je u sledećem stihu:

Jadan ti sam ja čovek! Ko da me izbavi od ovog smrtnog tela? (Rimljanima 7:24)

Izraz "smrtno telo" se ne odnosi na ljudsko fizičko telo, već na čovekovu palu prirodu:

Ako po telu živite, umrećete; ali, ako Duhom usmrćujete telesna dela, živećete. (Rimljanima 8:13)

Ali, Pavle ne staje tu. Tu bi bio kraj ako bi spasenje, odnos s Bogom i drugim ljudima zavisio isključivo od naše snage i mudrosti. Međutim, nanovim rođenjem čovek dobija obnovljenu mogućnost da živi pod uticajem one prirode koja mu je data kada ga je Bog stvorio na svoju sliku:

Hvala Bogu kroz Isusa Hrista, našeg Gospoda! Tako, dakle, ja svojim umom služim Božijem zakonu, a svojim telom zakonu greha. (Rimljanima 7:25)

Tu je odgovor na pitanje – ko će nas izbaviti od ovog smrtnoga tela? Izbavljenje je u Isusu Hristu i kroz njega. Znači, postoji izbavljenje, ne samo jednog dana u večnosti, već i za život ovde na zemlji. Ne u istoj meri u kojoj će se manifestovati u večnosti, ali u mnogo većoj meri nego što iko ikada može da postigne bez pobede Isusa Hrista nad grehom koji je i nas zarobio.

Jedna od retkih osoba koje Biblija opisuje kao čoveka bez prevare u svom srcu, je Natanailo:

Isus ugleda Natanaila kako dolazi k njemu pa reče za njega: "Evo pravog Izraelca u kome nema lukavstva" (Jovan 1:47)

Postoje ljudi, ljudskim terminima govoreći, koji su istiniti i iskreni. Ipak, duboko pouzdanje u čoveka, lako završava u razočarenju.

Ovako govori Jahve: Proklet čovjek koji se uzdaje u čovjeka, i slabo tijelo smatra svojom mišicom, i čije se srce od Jahve odvraća. Jer on je kao drač u pustinji: ne osjeća kad je sreća na domaku, tavori dane u usahloj

pustinji, u zemlji slanoj nenastanjenoj. (Jeremija 17:5–6)

Mi koji smo stvoreni na Božiju sliku, smo padom u greh poprimili prirodu koja u sebi nosi osobine koje su uzrok čovekovom doživljaju razočarenja.

POTPUNA RAZOČARANOST

Razočaranost je često komplikovan doživljaj. Obično bude prouzrokovana jednom stvari, ali izraste u kompleksniji doživljaj prisustvom mnogih drugih detalja, prethodnih manjih razočarenja. Mogli bi smo reći da potpuno razočarenje ima četiri aspekta ili dimenzije.

Razočaranost u druge je najčešće razočarenje i otvara vrata drugim dimenzijama. Razočarati se u druge je najlakše i najčešće. Mi ljudi smo takvi da najčešće uzrok našem stanju tražimo u nečemu što je izvan nas – okolnostima ili drugim ljudima. Opravdavanje naših grešaka često sadrži optuživanje drugih i nezgodnih okolnosti. Ponos je faktor koji nas lako čini slepima za našu odgovornost u onome što nam se događa. Postoji jedna doza, neopravdane i nestvarne utehe u naklonjenosti da sebe opravdamo bacanjem krivice na druge i okolnosti.

Razočarnost u Boga takođe pripada dimenziji razočaranosti u druge. Često Bogu pripisujemo krivicu za ono što nam ljudi učine. Naročito kada su u pitanju ljudi koji na neki način predstavljaju Boga u ovom svetu, bilo svojim priznanjem da veruju u Boga ili da su uključeni u poslove koji imaju veze s crkvom, ili nekom drugom religioznom institucijom. Svakako, postoje situacije i doživljaji u životu za koje smatramo da je Bog direktno odgovoran, da nas je On sam izneverio i razočarao. Ipak, usudio bih se reći da je većina razočarenja u Boga

ustvari nastala pomoću ljudskog faktora.

Razočaranost u sebe je sledeći deo potpunog razočarenja. Sam redosled, svakako ne mora da bude istina u svim slučajevima. U samoj prirodi razočarenja postoji mogućnost rasta i širenja ovog doživljaja. Ako dozvolimo razočarenju u druge da uđe u naše misli i osećanja, onda je to verovatno početak epidemije koja se širi i na ostale oblasti našeg života, naročito socijalnog aspekta. Istovremeno, smanjuje se i naš imunitet da se odbranimo od razočaranosti u nas same. Ako uspevamo uvek sebe da opravdamo, postoji drugi ponor u koji možemo da upadnemo – samopravednost i ponos. Razočaranost u sebe je velikim delom posledica razmišljanja i načina ophođenja ovog sveta, i njegovog sistema vrednovanja, prema nama ljudima. Živimo u svetu postignuća, ostvarivanja sebe samih, merenja uspešnosti merilima koje smo sami stvorili. Ništa više ne prija čovekovoј paloj prirodi od uspeha i postizanja onoga što se smatra dostignućem koje mu stvara ugled, reputaciju i cenu. Žalosno je da je svet pao u zabludu da vrednost čoveka leži u njegovoj sposobnosti da postigne nešto. Okolina očekuje od nas, familija očekuje od nas, mi sami od sebe očekujemo. Čovek živi pod stalnim pritiskom da se dokazuje. Pisani i nepisani zakoni i očekivanja nas rano u životu nateraju na život pun grčeva i straha da nećemo uspeti da budemo i da uradimo ono što se od nas očekuje. Po svaku cenu moramo da pokažemo naše najbolje strane, da dokažemo da smo dobri, što često znači bolji od onoga što trenutno jesmo i od drugih. Biti uspešan, pomoći drugima, ne biti slab. Zbog svega ovoga promašaji su češći i čine nam se sve veći. Razočarani u svoje padove i promašaje, postajemo razočarani u same sebe.

Današnja statistika je rigorozno jasna – samoubistva među mladima rastu zastrašujućom brzinom. Jedna od najraširenijih bolesti industrijskog sveta danas je "izgorelost", što je u direktnoj vezi sa načinom života koji smo sami sebi stvorili.

Božija razočaranost u nas je poslednja faza, bar u životima onih koji veruju u Boga. Bolji način da se ovo formuliše bio bi – verovanje da je i Bog razočaran u nas. Ova strana razočaranosti može da bude najteža da se prebrodi. Ako je i Bog, koji je poslednja nada čoveku, razočaran u mene, nas – gde onda da idemo?! Ako bi ceo svet bio razočaran u nas, ako bi smo samo čuli Božiji glas koji nam potvrđuje da nije razočaran u nas, i da nas nije odbacio, ipak bi sve bilo lakše. Zato je veoma važno da znamo da je Bog onaj koji stoji uz nas, i jeste za nas, duže nego iko drugi. Ustvari Bog nas nikada ne odbacuje zauvek. Jer, ako i Bog bude razočaran u nas, na način na koji ljudi budu, onda čovek nema nade za budućnost.

Ove faze su deo puta kome kraj može da bude tragičan. To je Sotonina želja, njegovo rešenje za razočaranost – samoubistvo. Bogu hvala da to nije i jedina mogućnost. Bog ima drugo, bolje rešenje!

III. RAZOČARANOST U DRUGE

POGREŠNA OČEKIVANJA

Čovek je stvoren za zajedništvo s Bogom i drugim ljudima. Odnosi i zajedništvo su najdinamičniji i najvredniji aspekti naših života. Susret s nekim može da ima velik uticaj na naše živote, naročito ako imamo potrebe za koje mislimo da neko drugi može da ih ispuni. U takvim situacijama dolazi do jakih emotivnih doživljaja, bilo pozitivnih bilo negativnih. Jedan takav klasičan primer je sanjarenje o životnom partneru. Svako ima svoju sliku o osobi s kojom želi da deli život. Ta slika ustvari nije ništa drugo nego skup očekivanja od te osobe. Očekivanja su često osećaj potrebe za nekim ko ima ono što ja verujem da meni treba. Ova očekivanja se ne vide u početku dok je zaljubljenost vladajući faktor. Ali kada se odnos nastavi i kada počne zajednički da se živi i da se deli svakidašnjica, neminovno dolazi do zapažanja drugih osobina, naročito nedostataka. Vremenom obe strane sve više počinju da zapažaju da druga osoba ustvari ne odgovara očekivanjima i razočaranost postaje sve očiglednija.

U početku može da se radi o detaljima, koji ustvari nisu odlučujući, ali postaju sve veći, jer razočaranost brzo postaje oblak koji može da zamrači celo sunce. Osoba koja je trebala da bude ispunjenje snova, u očima razočaranog, postaje uzrok tragediji u koju se život sve više pretvara.

Pitanja se nameću jedno za drugim: "Da li je to bila pogrešna osoba? Bože, jesam li ispravno čuo? Zašto si mi dao ovu osobu?" U ovakvim situacijama najozbiljnije je to što je osećaj razočaranosti toliko jak da najčešće nadvlada snagu razuma u razmišljanju i delovanju.

Retko ko se u takvim situacijama okrene analiziranju sebe i svojih očekivanja. Rane koje razočaranost nanese čovekovim emocijama su takve prirode da nas lako učine nesposobnima da realno sagledamo ono što nam se događa. Osećamo se kao žrtva, jer je nas i naša očekivanja ona druga osoba izneverila. Ona je uzrok patnji u kojoj se trenutno nalazimo. Naš ego je ranjen i ponos i sebičnost reaguju u takvim situacijama. Zbog toga i nismo u stanju da drugačije razmišljamo, nego krivicu prebacujemo na osobu s kojom povezujemo osećanja koja su u nama nastala.

NAAMANOVA RAZOČARANOST

Biblija opisuje događaj koji može da nam posluži kao model kada govorimo o razočaranosti u druge i razlozima za to. Događaj je opisan u 2. Kraljevima 5:1–14. Pogledaćemo različite faze ovog događaja i zapaziti kako dolazi do razočaranosti u druge.

Naaman, vojskovođa aramskoga kralja, bijaše ugledan čovjek, i poštovan pred svojim gospodarom, jer je po njemu Jahve dao pobjedu Aramejcima. Ali taj vrsni ratnik bješe gubav. Jednom su Aramejci otišli u pljačku i na području izraelskome zarobili mladu djevojku, koja je zatim služila ženi Naamanovoj, Ona reče svojoj gospodarici: "Ah, kad bi se samo moj gospodar obratio proroku koji je u Samariji! On bi ga zacijelo oslobodio od gube!" (Stih 1–3)

Naaman je bio čovek poznat u društvu, cenjen od ljudi, hrabar i odan vojskovođa svog naroda. Oboleo je od bolesti koja ne samo da je bila neizlečiva već je ljude svrstavala u red nepoželjnih u zvaničnom životu. Guba je bila strašna bolest tog vremena. Verovatno su se mnogi pitali,

kao i on sam, zašto jedan takav čovek, zašto baš on? Verovatno se u takvim situacijama i Bogu postavljaju mnoga pitanja. Onda, kao igrom slučaja i dobrih okolnosti, u njegovu kuću dolazi mlada devojka iz Božijeg naroda, Izraela. Ona zna da Bog postoji i da je Njemu sve moguće. Sigurno je i sama u svojoj kući slušala o drugim situacijama i o Božijim moćnim delima. Možda je i u njenoj kući nekada bio jedan od Božijih proroka koje je Bog po svojoj milosti upotrebio da drugima donesu Božiji blagoslov. Spomenula je to Naamanu. Ta informacija rodila je nadu u srcu čoveka koji je već godinama živeo u beznadežnoj situaciji. Očekivanja da nešto može da se dogodi su počela da rastu. Možda je ovo bila poslednja nada i jedino rešenje.

Naaman ode i obavijesti svoga gospodara: "Tako je i tako rekla djevojka koja je došla iz zemlje izraelske"
Aramejski kralj odgovori: "Idi onamo! Ja ću poslati pismo kralju izraelskom" Naaman ode; ponio je deset talenata srebra, šest tisuća zlatnih šekela i deset svećanih haljina. (Stih 4–5)

Veličina nade i očekivanja može da se vidi u veličini poklona koji je Naaman spremio da da proroku u slučaju ozdravljenja. Naaman je spremio da pokloni 450 kilograma srebra i 70 kilograma zlata i uz to još mnogo svećanih odela. Sve to ujedno govori i o očekivanjima koje je Naaman imao od čoveka koji je trebao da ga isceli.

Ono čega treba biti svestan u ovakvoj situaciji je mogućnost da se sve ne dogodi onako kako je Naaman počeo da zamišlja. U tom slučaju postoje i druge vrste osećanja koja mogu da se pojave.

I predade kralju izraelskom pismo što kazivaše: "Uz pismo koje ti stiže, šaljem ti, evo, i svog slugu Naamana, da ga izliječiš od gube" Kada je izraelski kralj pročitao pismo, razdera haljine na sebi i reče: "Zar sam ja Bog da mogu usmrćivati i oživljavati, te ga ovaj šalje k

meni da ga izliječim od njegove gube? Gledajte samo kako traži povoda da me napadne!" (Stih 6–7)

Naaman prvo odlazi izraelskom kralju, a ne proroku o kome je devojčica govorila. Kralj je ipak kralj, u njega je snaga i vlast, mislimo mi ljudi. Možda je Naamanu bilo lakše da nadu stavi u kralja, a ne u nekog malenog čoveka, proroka o kome nikada nije ni čuo. Reakcija kralja je veoma poučna. Svestan svoje ograničenosti, iako je kralj, on ponizno priznaje da ovakvo dostignuće nije u njegovoj moći. Mnogo puta ljudi stavljaju pouzdanje u čoveka samo zato što mu je dodeljena neka zvučna titula. Čovek je uvek pokušavao da svrgne Boga s kraljevskog prestola i da stavi sebe, svoj um, nauku i mnoge "izume" na to mesto. Mnogi zbog ogromnih potreba ljudi u današnjem svetu, sami sebe proglašavaju isceliteljima, prorocima, savetodavcima bez kojih ljudi ne mogu da uspeju u životu. Lažna obećanja koštaju mnogo, ljudska potreba se koristi na neljudske načine. Izraelski kralj je znao da je on, i pored svoje pozicije i velike vlasti, još uvek samo ono što jeste – čovek. Isto tako je znao da je Bog još uvek ono što jeste – Bog!

Ovde postoji dvostruka pouka – ne stavljati preveliko pouzdanje u čoveka, niti verovati ljudima koji sebe preporučuju u oblasti božanskih poslova. Ljudi koji su dobili božanske darove nikada iste ne unovčavaju. Isus je rekao: "Džabe ste primili, džabe i dajite" Isto tako, nikada sebi ne pripisuju zasluge za ono što Bog uradi.

A kad je Elizej saznao da je kralj izraelski razderao na sebi odjeću, poruči kralju: "Zašto si razderao haljine svoje? Neka onaj samo dođe k meni i neka se uvjeri da ima prorok u Izraelu" I tako Naaman stiže sa svojim konjima i kolima, i stade pred vratima Elizejeve kuće. A Elizej poruči dolazniku: "Idi i okupaj se sedam puta u Jordanu, i tijelo će ti opet biti čisto." (Stih 8–10)

Elizej, prorok, se u tom trenutku pojavljuje s dozom samopouzdanja

koje zvuči kao oholost. Međutim, pravi proroci znaju s kim se hvale. Istiniti proroci nikada ne nazivaju Božije darove svojim čudesnim sposobnostima, ili čudnim silama koje kroz njih deluju. Elizej zna jedno – jedino što on u ovoj situaciji može da bude, jeste onaj koji ukazuje osobi u potrebi na pravi izvor nade i rešenja. On u najboljem slučaju može da bude samo posrednik, a izvršitelj mora da bude neko ko je veći od njega – sam Bog. Zato kada Naaman stiže, Elizej od samog početka susreta odvraća svu pažnju s njega samoga i kanališe očekivanja osobe u potrebi u drugom pravcu. Jer, pravom proroku, i nije najvažnije kako će da se dogodi, već ko će slavu i zahvalnost za to da primi! Elizeju je veoma važno da Naaman od početka razume da je on čovek, da i pored svoje proročke službe on sam po sebi nema nikakvu sposobnost koja je potrebna za isceljenje gube. Zato upućuje Naamana da ode u Jordan i potopi se sedam puta i onda će biti čist.

Naaman se tome protivi zato što to ne zvuči ispravno njegovom ljudskom razmišljanju. Jordan nije bolja, "svetija", reka od onih u moćnoj zemlji iz koje on dolazi. Ako mu one nisu pomogle, kako će mu vode malenog Jordana pomoći. Mogli bi reći da Naamanovo razmišljanje pripada danima davne istorije?! Interesantno je ipak videti da se u našem savremenom, naučnom svetu, sve više vraćaju ova iskonska verovanja. Reke i gore se proglašavaju svetima. Ljudi odlaze na kraj sveta da bi zagrlili "sveto drvo", poljubili ruku ili nogu "svetog kipa ove ili one osobe". Nemoć savremenog naučnog sveta da susretne ogromne potrebe čovečanstva počinje polako da otvara vrata verovanjima i praksama primitivnih kultura, naročito kada je u pitanju zdravlje.

Ipak, Onome koji je stvorio nebo i zemlju, koji je čoveka stvorio i poznaje ga bolje nego i koji doktor ovog sveta, onome koji je na krstu poneo naše grehe i naše bolesti (Izaija 53), Njemu, našem Ocu nebeskom i svemogućem Bogu koji nas je uvek ljubio savršenom ljubavlju, Njemu ne dajemo mesta u našim konceptima, niti šansu da nam pokaže koliko može i hoće da učini za nas. Bog je uvek čovekova

poslednja alternativa za rešenje njegovih potreba. Pre nego se Njemu obratimo, Njemu damo šansu, u Njega pouzdanje stavimo, spremni smo da potrošimo bogatstva, da obiđemo svet, da verujemo u ljude koji sebe promovišu u iscelitelje i čarobnjake.

Ali dolazi vreme kada će čovečanstvo uvideti da mu je pouzdanje u svoje sopstvene moći (koje i nisu njegove, jer su svi darovi i sposobnosti Bogom–dani, čak i onima koji u to ne veruju) ne samo ograničene, već osuđene na stalno priznavanje da nam je ipak potreban neko ko je veći od nas. Svet je već dovoljno razočaran od obećanja "svemoćnih otaca" ovoga sveta i na kraju će ipak ono što je Sotona zamislio kao svoje oružje protiv Boga biti upotrebljeno protiv njega samog. Razočarenje koje je pokušao da usadi u ljudska srca u odnosu na Boga pokazaće se ispravnim, ali u pogledu sveta i onog sistema koji je on sam stvorio i ponudio čoveku.

Naaman se naljuti i pođe govoreći: "Gle, ja mišljah, izići će preda me, zazvat će ime Jahve, Boga svoga, stavit će ruku na bolesno mjesto i odnijeti mi gubu. Nisu li rijeke u Damasku, Abana i Parpar, bolje od svih voda izraelskih? Ne bih li se mogao u njima okupati da postanem čist?" Okrenu se i ode odande ljutit. (Stih 11–12)

Naamanova reakcija na prorokov savet otkriva formulu razočaranosti u druge ljude. Ključna misao je: "Gle, ja mišljah..." Tu počinje razočaranost. Naše zamisli, naša očekivanja od drugih, naši snovi o onome šta drugi za nas treba da budu, da urade. Naše zamisli o životu, kakav će biti.

Naaman je imao gotov scenario. Prorok je, prema njegovoj zamisli trebao da mu izađe u susret, položi ruku na bolesno mesto, prizove Boga i stvar je rešena. Međutim, ne samo da redosled nije bio takav, već se cela njegova zamisao i očekivanje pokazalo kao najveća

prepreka ostvarivanju onoga za čim je čeznuo, rešenju svog problema. Na žalost, Naaman nije poslednji slučaj ove vrste, ali je sigurno tipičan. Očekivanja mogu da budu početak životne tragedije, zvane razočaranost. Naročito ona koja su neobjektivna, prevelika i pogrešna.

Očekivanja roditelja od svoje dece da postanu ono što je uvek bio njihov san da im dete bude. Mnogo puta se dete i nije pitalo o snu koji nosi u sebi, koji je možda i jedina prava stvar za njegovu budućnost. Neispunjeni snovi roditelja, njihovi promašeni snovi koje deca treba da ispune. Ocene u školi, ponašanje pred ljudima koje bi mama i tata hteli da impresioniraju svojim detetom. Postoji i druga strana ovog odnosa. Deca razočarana u svoje roditelje, koji nikada nisu uspeli da stvore ono što su roditelji njihovih prijatelja uspeli.

Razočaranost zbog pogrešno datog imena, zbog prisiljavanja da idu u školu u koju nisu hteli da idu, što nisu nikad dobili ono što su "svi drugi imali u detinjstvu". Zbog toga što mama i tata nikad nisu imali vremena za njih, nisu bili prisutni u situacijama u kojima bi im toliko značilo da su uz njih. Dugačke bi bile liste razloga za one osećaje koje mnogi ljudi u zrelim godinama nose u sebi, o kojima ne govore, koje ne zovu imenom, a koji se ovde spominju i za koje je očigledno da je jedan te isti doživljaj – razočaranost.

Ljudi koji su se razočarali u crkve. Niko ih ne pozdravlja kada dođu, niko ih ne primeti kada odu. Primedbe na pastore, na način na koji se propoveda, primedba da ih pastori lično nikada nisu posetili. Ponekad se od pastora očekuje da budu "mali bogovi" koji će svima ugoditi, sve razumeti, na svačijoj strani biti. Koliko pastora je doživelo da budu izbačeni iz crkve na način na koji se ni u svetu bez Boga ne radi. Očekivanja da pastor bude onakav kakvog ga crkva hoće. Jednima ne prija kada kaže jedno, drugima što baš to nije rekao?! Kako je mogao tako nešto da uradi? Očekivanja, očekivanja...

Pastori razočarani u crkve, jer članovi ne dolaze na službe i druge

aktivnosti onoliko koliko oni misle da je potrebno. Nedolaženje članova možda i nije ništa drugo nego lična uvreda, jer se to može tumačiti kao znak da ne vole pastora. Sećam se jednog bogoslužjenja kada sam "iz svetog gneva", što je često samo fasada za ličnu iritaciju, kritikovao crkvu u kojoj sam radio, zato što nisu, po mom mišljenju, pevali sa dovoljno žara. Pa Bogu valjda pevamo, rekao sam. Jedan tihi glas u meni me je opomenuo – "Ne vičeš ti na njih zato što ti je stalo do moje slave, već zato što hoćeš da se crkva pročuje kao dobra crkva i time dobiješ publicitet i popularnost." Savest mi je posvedočila da je moj motiv bio sebičan. Očekivanja od ljudi u crkvi da svojom redovnošću na bogoslužjenjima, svojom predanošću u aktivnostima, potvrde moju vrednost kao pastora, stvore mišljenje o meni kao dobrom pastoru. Razočaranost u njih je govorila o nečemu u meni, više nego o njihovom odnosu sa Bogom, kako sam ja to mislio.

Ovo je još uvek istina o današnjem hrišćanstvu. Bezbroj hrišćana ne dolazi u crkve zbog razočaranosti. Bez obzira gde je uzrok razočaranosti, mi hrišćani moramo svetu da pokažemo da je poruka Evanđelja o izmirenju i oproštenju, nešto u šta mi stvarno verujemo i u našim međusobnim odnosima. Bez uklanjanja razočaranosti, velike prepreke u našim odnosima, neće biti velike sile u našem svedočanstvu ovome svetu o Bogu ljubavi i oproštenja. Ovo je ozbiljan izazov današnjim hrišćanskim vođama da zbog imena Gospodnjeg, zauvek sahrane razočaranost jednih u druge i daju primer članovima crkve da je s Bogom ipak sve moguće, ili bar malo više od onoga što se danas praktikuje.

Božija reč kaže da je život pod Zakonom život izvan Božije milosti, Galaćanima 5:3–4. Zakon je ustvari zahtev za pravilno ponašanje u datoj situaciji. Očekivanja su jedna vrsta zahteva. Možda blaža forma, ali ipak dovoljno jaka da mogu da imaju ulogu Zakona u ljudskim odnosima. Interesantno je da ljudi vrlo često najviše greše upravo u onim

stvarima u kojima od njih najviše očekujemo. Božija reč kaže da je uloga Zakona bila da nas dovede do spoznaje da nismo u stanju da ga ispunimo, te da se uzdamo u Božiju milost. Očekivanja, naročito ona koja su izrečena, stvaraju grč u ljudima od kojih se očekuje i smanjuju njihovu mogućnost da susretnu naša očekivanja na nama zadovoljavajući način. Zakon čini naše slabosti jačim, zato što se okreće našoj paloj prirodi i zahteva od nje da dostigne ono što nije u njenoj snazi. Zbog toga je sva religija potpuno bezvredna pred Bogom, jer religija poziva čovekovu palu prirodu da uspe u pokušaju da ostavi utisak na Boga i time ga natera da nas prizna kao dovoljno dobre u Njegovim očima.

Isto pravilo važi i za ona očekivanja koja imam u pogledu sebe samoga. O tome više u jednom od dolazećih poglavlja.

Ali mu pristupiše sluge njegove i rekoše: "Oče moj, da ti je prorok odredio i teže, zar ne bi učinio? A ne kamoli kad ti je rekao: Okupaj se, i bit ćeš čist." I tako siđe, opra se sedam puta u Jordanu, prema riječi čovjeka Božijega; i tijelo mu posta opet kao u malog djeteta – očistio se! (Stih 13–14)

Srećom, Naaman je oko sebe imao mudre savetnike, koji su mu pomogli da uvidi da nije najvažnije da se stvari dogode onako kako je on to zamislio. Kada je ostavio svoju zamisao rešenje je bilo tu.

Na jednom bogoslužjenju koje sam vodio, kolega sa kojim sam radio dao mi je u ruke gotov program. Tokom službe doživio sam neku vrstu odbojnosti prema programu i osećaj nezadovoljstva. Sve je bilo predodređeno i kontrolisano. Što je služba više odmicala obuzimao me je sve jači osećaj nezadovoljstva. I onda mi je došla misao – "Misliš li ti da je tvoj ukus jedini koji mogu da blagoslovim?" Tog istog momenta ostavio sam po strani svoju zamisao sa bogoslužjenjem i odjednom sam počeo da doživljavam službu toliko pozitivno, da mi se učinila kao

jedna od najboljih. Da li je bila najbolja ili ne, relativno je pitanje. Ono što sam shvatio je da sebi mogu sve da pokvarim ako zahtevam da se stvari događaju samo po mojoj zamisli i očekivanjima.

Ostatak ove priče govori o prorokovom odbijanju da primi novac za to što je Bog Naamana iscelio. Jedini pravi način ophođenja prema takvim ponudama. Ako je isceljenje Božije delo, onda zasluga i nagrada ne pripadaju čoveku. To je Elizej dobro znao i ničim nije hteo pomešati pojmove Bog i čovek.

NEOSNOVANA NADA I VERA; NERAZUMEVANJE U KOMUNIKACIJI

Komunikacija nije samo razgovor dve osobe. Sama srž komunikacije je pitanje razumevanja onoga što druga osoba kaže, onako kako ona to misli i kaže. Lako je pogrešno razumeti drugu osobu, naročito ako se ona sluša s predrasudama ili tendencijom da se čuje ono što želi da se čuje. Nisu retki slučajevi da osoba koja sluša čuje nešto što drugoj osobi ni na umu nije bilo. Nisu u pitanju reči već razumevanje smisla reči koje su rečene. Primer pogrešnog shvatanja komuniciranja je opisan u jednom događaju koji nam može poslužiti kao dobar primer ovog problema.

Carstvo nebesko je slično domaćinu koji je rano ujutro izašao da unajmi radnike za svoj vinograd. Pogodi se sa radnicima da im plati dinar dnevno pa ih posla u vinograd. Oko devet sati izađe iz kuće i vide neke ljude kako besposleni stoje na trgu pa im reče: "Idite i vi u moj vinograd, a ja ću vam platiti koliko je pravo" I oni odoše. A on opet izađe oko dvanaest pa oko tri sata i učini isto. Oko pet sati izađe ponovo i nade druge ljude koji su stajali pa ih upita: "Zašto ceo dan ovde stojite

besposleni?" Oni mu rekoše: "Zato što nas niko nije unajmio" A on im reče: "Idite i vi u vinograd" Kad je palo veče, vlasnik vinograda reče svom upravitelju: "Pozovi radnike i isplati ih redom od poslednjih do prvih." Tako dođoše oni koji su bili unajmljeni oko pet sati, i svaki dobi po jedan dinar. Kada su došli oni koji su bili unajmljeni prvi, pomisliše da će dobiti više, ali i oni dobiše po jedan dinar. Uzeše ga pa počеше da gundaju protiv domaćina govoreći: "Ovi poslednji su radili samo jedan sat, a ti si ih izjednačio sa nama koji smo podneli teret dana i žegu!" "Prijatelju", reče vlasnik jednom od njih "nisam bio nepravedan prema tebi Zar se nisi pogodio sa mnom da ti platim jedan dinar? Uzmi svoje i idi, a ja ovom poslednjem hoću da dam isto koliko i tebi. Zar nemam pravo da s onim što je moje činim šta hoću? Ili si zavidan što sam ja dobar?" (Matej 20:1–15)

Problem je nastao kod prve grupe radnika koja smatra da je poslodavac nepravedan prema njima. Više su radili od svih drugih, naročito od poslednje grupe, koja je dobila istu platu kao i oni. Na izgled, njihovo nezadovoljstvo i protest je sasvim na mestu. Ipak ima jedan momenat koji su prevideli. Razlog njihovoj nadi je bio momenat kada su videli da su oni koji su najmanje radili dobili istu sumu novca koja je i njima obećana dogovorom koji su oni sami napravili sa poslodavcem. Kada su primili istu sumu koju su dobili poslednji, i koja je po dogovoru njima pripadala, razočaranost je bila očigledna. U njihovim očima poslodavac je nepravedan i pravi razlog za njihovo nezadovoljstvo i razočaranost Nakon jednostavnog objašnjenja poslodavca, očigledno je da on nije nepravedan već da se radi o nadi koja se rodila u njihovoj mašti. Nadanja su bila neosnovana i zbog toga je došlo do razočarenja.

Istu vrstu greške lako je napraviti i doživeti razočarenje. Nekada prećujemo ono što drugi kažu, ili jednostavno počnemo da verujemo

da će nam se nešto dobro dogoditi u pogledu naših potreba i snova, samo zato što se okolnosti poboljšavaju, ili se nekom drugom dogodilo ono što i mi priželjkujemo. Možda u prisutnosti drugih podelimo naš teret i potrebu. Neko od onih koji slušaju kaže da može da nam pomogne u vezi toga, bez da određenije kaže koliko. Zbog ozbiljnosti potrebe i neophodnosti pomoći od nekog drugog, možda shvatimo obećanje kao potpuno rešenje naše potrebe. Nakon toga, ako je pomoć te osobe bila samo delimično rešenje, možda se razočaramo u tu osobu, jer je rekla da će nam pomoći, a za nas je to značilo da će rešiti celu stvar. Čuli smo ono što smo želeli da čujemo, što nam je bilo potrebno, a ne ono što je osoba ustvari rekla.

"Ja misljam..." bile su Naamanove reči, ali i mnogih drugih. Mnogi kažu – "Ja sam stvarno verovao da će mi Bog dati ovo, uraditi ovo..." Pitanje je da li je Bog stvarno to rekao, da li je druga osoba stvarno rekla ono što sam čuo? Mnogo puta je naše slušanje pod uticajem osećaja koje nosimo u sebi u trenutku kada čujemo šta drugi kažu. Možda nas je neko povredio pre toga i još nismo oslobođeni osećaja žalosti i povređenosti, ljutnje, iritiranosti. Pogrešno razumevanje nečijih reči je plodno tlo za razočaranost.

FAVORIZOVANJE

Tokom istorije bilo je mnogo pokušaja da se putem političkih i ekonomskih sistema stvori besklasno društvo. Ljudi imaju istu vrednost, bez obzira na boju kože, nacionalnost i ekonomsku moć. Zbog toga je svaki čovek vredan dostojnog tretmana. Svi ovi pokušaji do sada su se pokazali neuspešnim. Jedan od razloga je taj što u čovekovoј paloj prirodi postoji naklonost da vlada nad drugima i da klasifikuje ljude prema svom sistemu vrednovanja, i da se u skladu sa tim prema njima i ophodi. Očigledno je da postoji više naklonosti prema onima koji nešto znače u društvu, u javnom životu, onima sa imenom

koje u svetu nešto znači. Stara tvrdnja "da smo svi jednaki, ali da su neki više jednaki od drugih" je još uvek važeća.

Razlozi različitom pristupu ljudima mogu biti od jednostavnih do najnerazumljivijih – od odeće koju neko nosi i fizičkog izgleda, od vrste automobila, nacionalne pripadnosti, socijalnog statusa i mnogih drugih. Takvo ponašanje je prema Božijoj reči greh i kršenje Božijeg zakona. Svojim životom na zemlji Isus Hristos je pokazao kako Bog vrednuje ljude. Svojom smrću na krstu je na najsnažniji način pokazao da kod Boga nema različitih mera za različite ljude. Nije umro različitom smrću za bogate i siromašne, za one koji su "veliki" u očima sveta na jedan način, a za ostale na drugi.

Zato je Božije carstvo, već ovde na zemlji, manifestacija Božije ljubavi i mogućnosti da se živi u atmosferi gde je svaka osoba isto vredna. Različitost nije u vrednosti već u osobenosti i ulozi koje imamo u životu.

Braćo moja, verujte u našeg slavnog Gospoda Isusa Hrista negledajući koje ko. Jer, ako na vaš sastanak dođe čovek sa zlatnim prstenom i u raskošnoj odeći, a dođe i siromah u ritama, pa vi s naklonošću pogledate onog u raskošnoj odeći i kažete mu: "Ti lepo sedi ovde", a onom siromahu kažete: "Ti stani tamo" ili "Sedi mi ovde do nogu", zar tako nepravite razlike među sobom i ne postajete sudije sa zlim mislima? Čujte, draga moja braćo: zar Bog nije izabrao siromašne u očima sveta da budu bogati verom i da naslede Carstvo, koje je obećano onima koji ga vole? A vi prezreste siromaha! Zar nisu baš bogataši ti koji vas ugnjetavaju i vuku na sudove? Zar upravo oni ne ocrnjuju plemenito ime kojim ste nazvani? Ako se držite carskog zakona iz Pisma: "Voli svoga bližnjeg kao samoga sebe", dobro činite. Ali, ako gledate ko je ko, činite greh i Zakon vas osuđuje

kao prekršioce. (Jakov 2:1–9)

Žalosno je zaključiti da hrišćanstvo ni danas nije dalje od ovoga stiglo. Još uvek postoje zemlje gde ljudima jedne boje nije dozvoljeno da se pojave na mestima gde ljudi druge boje borave. Ozbilnost ovoga postaje još veća kada se zna da postoje čak i crkve u kojima se isto događa. Ne tako davno jedan od mojih prijatelja hteo je da poseti jednu crkvu sa svojim prijateljem druge boje, i na žalost morao je da potraži drugo mesto, jer njegovom prijatelju, bratu u Hristu nije bilo dozvoljeno da uđe u tu crkvu?! Zar je moguće danas, sa Evandeljem u srcu, nešto takvo uraditi i pri tom još tvrditi da je neko vernik u Isusa Hrista?

Zato Crkva Isusa Hrista, u svetu koji je sve više rastrgan mnogim neslaganjima, treba da bude vidljiva manifestacija Božijeg prihvatanja svakog čoveka, bez ikakve posebne naklonosti prema posebnim ličnostima. Svuda se naklonost ukazuje onima koji su "naši". Žalosno je da toga ima čak i u crkvama. Ako nisi naš član, nemoj da računaš na istu ljubav i pažnju. Čak ako postoje i opravdavajući praktični aspekti ovakvih situacija, sam stav ne sme da bude takav. Često se u našim crkvama vodeće pozicije daju članovima familije i prijateljima. Kao da je crkva porodična firma, a ne Božije carstvo. Pastorov sin ponekad ima zagarantovano mesto u crkvi, iako nema neophodnog Božijeg poziva za to.

Oni koji su poznati u društvu, ako se kojim slučajem obrate i dođu u crkvu, njima je put do neke važne pozicije u crkvi mnogi kraći. Bogatiji članovi crkve se više paze, jer su "važniji" od siromašnih.

Govoriti o jednakosti je, pre svega, govoriti o tome da je svaka osoba vredna Božije ljubavi i onog poštovanja koje Bog pokazuje prema svom stvorenju.

Jer dragocjen si u mojim ocima, vrijedan si, i ja te ljubim.
Stog i dajem ljude za tebe, i narode za život tvoj. (Izaija

43:4)

Ako postupamo jedni prema drugima sa naklonošću time otvaramo vrata razočaranosti, naročito među nama koji ispovedamo veru u živoga Boga i Spasitelja Isusa Hrista. Ovaj greh se često ispoljava i u porodicama gde se više naklonosti pokazuje prema jednom detetu, miljeniku, na račun druge dece. Car David je imao problem sa ovim. To se naročito očitovalo u njegovom načinu ophođenja prema trojici svojih sinova. Amnon je bio njegov prvorođenac, i uz prvorođenice su često vezana posebna osećanja.

U 2. Samuelovoj 13:1–21 opisan je tragičan događaj u Davidovoj porodici. Amnon siluje svoju polusestru Tamaru, sestru Abšalomovu, koji je bio Davidov srednji sin. Iako je greh bio težak, David nije hteo da ukori Amnona, da ga ne bi povredio, jer mu je bio prvorođenac i David ga je voleo, kaže jedan prevod. Tragediji događaja prethodio je pokušaj Abšaloma da svog oca Davida pozove na proslavu, što je David odbio, uprkos Abšalomovim mnogim pokušajima da ga privoli da dođe. Za Abšaloma David nije imao vremena, a ni nekih toplijih osećaja. To je sve pojačavalo osećaj odbačenosti i nepoželjnosti kod Abšaloma, što je rezultiralo neuračunljivim delima, kao što je ubistvo brata Amnona. Nakon toga morao je da pobegne od kuće i njegov otac nije hteo da ga vidi tri godine.

Bol koji je nosio u duši bio je rezultat očevog favorizovanja druge braće na njegov račun. Ne samo da je najstariji Amnom imao naklonost oca, već i mladi Adonija je to uživao. Pošto je bio krut prema Avesalomu, David je još više bio popustljiv prema Adoniji:

Njegov ga otac za svoga života nikad nije ukorio niti ga kad upitao: "Zašto tako činiš?" Bio je, osim toga, stasit i lijep, a mati ga rodila poslije Abšaloma. (1. Kraljevima 1:6)

Priča nije tipična samo za porodicu cara Davida, već i danas, u mnogim slučajevima je stvarnost. Slučajeve za koje čovek čuje ponekad je teško razumeti. Posledice takvog ponašanja članova porodice jednih prema drugima mogu da prouzrokuju rane i razočaranost koja zna da završi na tragičan način. Bogu hvala za njegovu sposobnost da nas sve ljubi istom ljubavlju!

BITI ISKORIŠĆEN

U današnjem svetu ovaj stav je sve više prisutan u međuljudskim odnosima. Svet je uvek najviše trpeo od onih koji su druge smatrali samo sredstvima za ostvarivanje svojih ciljeva. Ljudi sa takvom životnom filozofijom pokazuju da ne veruju u čovekovu pravu, Bogom–danu vrednost. Svakodnevno, ljudi se iskorišćavaju od strane onih koji sebe smatraju vrednima truda svih drugih. Iskoristiti nekoga znači poniziti čoveka, reći osobi da je bezvredna. Oblasti u kojima ljudi danas jedni druge iskorišćavaju su mnoge.

Čovekova vrednost je u njemu samom kao Božijem stvorenju, a ne u onome što može da dostigne svojim delima. Čovek je dostojanstveno biće. Zato je čovek vredan da se drugi prema njemu ponašaju na način koji je vredan njegovog dostojanstva. Jedno od najponižavajućijih osećanja koje ljudsko biće može da doživi je da bude iskorišćen.

Biti nekome interesantan samo dokle neko ima koristi, je ponižavajuće.

U polju naidoše na nekog Egipćanina. Dovedoše ga k Davidu, dadoše mu kruha da jede i vode da pije. Dadoše mu grudu smokava i dva grozda suhoga grožđa. Kad je to pojeo, vratio mu se život, jer tri dana i tri noći ne bijaše ništa jeo i ništa pio. Tada ga David upita: "Čiji si ti i odakle si?" A on odgovori "Ja sam

Egipćanin, sluga jednog Amalećanina, Moj me gospodar ostavio jer sam se razbolio prije tri dana" (1. Samuilova 30:11–13)

Ovaj slučaj je tipičan za današnji svet. Vojnik je vredan i dobar samo dokle je mogao da se bori. Čim je čovekova efektivnost nečim poremećena, odmah mu i vrednost pada. Ne samo da nije više efektivan već nije ni poželjan. Ceo sistem ovog sveta gradi se na ovoj misli. Ono što imaš zadrži dok imaš koristi, nakon toga možeš da ga baciš. Dok darovi koje ljudi imaju funkcionišu, dotle su zapaženi i cenjeni. Bolesni i slabi se brzo zaborave. Uložiti u popravku nečega se ne isplati. Pomoći radniku da se oporavi i vrati na svoje mesto nije ekonomsko razmišljanje. Lakše i jeftinije je samo f.a zameniti novom, zdravom osobom, naročito ako nije u pitanju neko bez koga se apsolutno ne može. Opšte shvatanje u našem humanom kapitalističkom svetu je da od svega treba da se izvuče što veća korist sa što manjim izdatcima. U crkvama se događaju iste stvari. Dok su ljudi aktivni, dotle se primećuju i spominju, inače budu lako zaboravljeni. Napusti li osoba crkvu u koju je odlazila nije isključeno da doživi stvari koje nisu dostojne čoveka, a kamoli u hrišćanskom svetu.

A potom se dogodi ovo: Davidov sin Abšalom imao je lijepu sestru po imenu Tamara, i u nju se zaljubio Davidov sin Amnon. Amnon se toliko mučio da se gotovo razbolio radi svoje sestre Tamare: jer ona bijaše djeвица, pa Amnon nije vidio mogućnost da joj učini bilo što. Ali imaše Amnon prijatelja po imenu Jonadaba, sina Davidova brata Šimeja; a Jonadab bijaše vrlo domišljat. I upita on Amnona: "Odakle ti kraljev sine, da si svako jutro mlitav? Ne bi li mi kazao?" A Amnon mu odgovori: "Zaljubljen sam u Tamaru, sestru svoga brata Abšaloma" A Jonadab mu reče: "Lezi u postelju i pričini se bolestan, pa kad dođe tvoj otac da te pohodi, ti mu reci – Dopusti da dođe moja sestra Tamara da mi dade

jesti; ako ona pred mojim očima zgotovi jelo da to vidim, onda ću iz njezine ruke jesti" Amnon dakle leže i pričinu se bolestan. Kad je došao kralj da ga pohodi, reče Amnon kralju: "Dopusti da dođe moja sestra Tamara da pred mojim očima zgotovi koji kolač i ja ću se okrijepiti iz njezine ruke" Tada David poruči Tamari u palaču: "Idi u kuću svog brata Amnona i priredi mu jelo!" Tamara ode u kuću svoga brata Amnona. A on ležaše. Uze ona brašna, umijesi ga, načini kolače pred njegovim očima te ih ispeče. Potom uze tavu i istrese je preda nj, ali Amnon ne htjede jesti, nego reče: "Otpremite sve odavde!" I svi izadoše od njega. Tada Amnon reče Tamari: "Donesi mi jelo u spavaonicu, da se okrijepim iz tvoje ruke!" I Tamara uze kolače koje bijaše zgotovila i donese ih svome bratu Amnonu u spavaonicu. A kad mu je pružila da jede, on je uhvati rukom i reče joj: "Dođi, sestro moja, leži sa mnom!" A ona mu reče: "Nemoj, brate moj! Ne sramoti me, jer se tako ne radi u Izraelu. Ne čini takve sramote! Kuda bih ja sa svojom sramotom? A i ti bi bio kao bestidnik u Izraelu! Nego govori s kraljem: on me neće uskratiti tebi!" Ali je on ne htjede poslušati, nego je savlada i leže s njom. Nato je odmah zamrzi silnom mržnjom, te je mržnja kojom ju je zamrzio bila veća od ljubavi kojom ju je prije ljubio. I reče joj Amnon: "Ustani! Odlazi!" A ona mu odvrati: "Ne, brate moj! Ako me sad otjeraš, biće to veće zlo od onoga koje si mi učinio!" Ali je on ne htjede slušati, nego dozva momka koji ga je služio i zapovjedi mu: "Otjeraj ovu od mene, izbaci je i zaključaj vrata za njom!" (A ona je imala na sebi haljinu s dugim rukavima, jer su se nekoć u takve haljine oblačile kraljeve kćeri dok su bile djevojke.) Sluga je izvede van i zaključa vrata za njom. Tada Tamara uze prašine i posu se njom po glavi, razdrije haljinu s dugim rukavima koju je imala na sebi,

stavi ruku na glavu i ode vičući glasno dok je išla. (2. Samuelova 13:1–19)

Gore navedeni primer je dramatičan i svakodnevnan n današnjem svetu. Ljudski egoizam zna da zaslepi u takvoj meri da su sva dela ovakve vrste opravdana za izvršioce istih. Radi ono što tebi odgovara, ono što osećaš, pa makar bilo po cenu da drugi trpe. Sve što se čovečanstvo više udaljava od Boga i Njegove reči, atmosfera u svetu postaje sve neljudskija. Tamara je za Amnona bila samo objekat zadovoljavanja njegovih seksualnih nagona. Nakon toga, bila je izbačena kao bezvredna posuda. Sama mu je rekla da je taj čin za nju gori i više ponižavajući od onog što joj je prvo uradio. Smrtni udarac prijateljstvima, i drugim međuljudskim odnosima, je momenat kada jedna strana počne da shvata da je samo objekat za lične interese drugoga. Osećaj razočaranja u takvim situacijama zna da bude bolan i dubok.

NEISPUNJENA OBEĆANJA

Kad zavjetuješ štogod Bogu, odmah to izvrši, jer njemu nisu mili bezumnici. Zato ispuni svaki svoj zavjet. Bolje je ne zavjetovati nego zavjetovati a ne izvršiti zavjeta. Ne daj ustima svojim da te navode na grijeh) i ne reci kasnije pred anđelom da je bilo nehotice. Zašto pružati Bogu priliku da se sredi na riječ tvoju i uništi djelo tvojih ruku? (Propovjednik 5:3–5)

Obećati, naročito osobama koje su u potrebi, stvara jake osećaje nade i pouzdanja. Obećanje može da bude jedina nada koju osoba u potrebi ima. Može da bude od iste važnosti kao što je sidro lađici u buri. Neispuniti obećanje znači uzburkati osećanja na bolan način. Ujedno je to i omalovažavanje osobe kojoj je obećanje dato. Često puta obećanja

su način da se od druge osobe dobije ono što priželjkujemo. Obećanje ne bude izraz iskrene želje da se drugima pomogne, već sredstvo da se iz svega izvuče korist. Kada je potreba zadovoljena, cilj ostvaren, mnogi zaborave svoja obećanja. Političari nisu jedini koji su poznati po ovakvim obećanjima. Isto može da se dogoditi između muža i žene, poslovnih partnera i u drugim odnosima.

Olako upotrebljavanje obećanja je nerazumno ponašanje, nedostojan način ophođenja prema ljudima. Mnoštvo ljudi je doživelo razočarenje upravo zbog olakih obećanja lakoumnih ili jednostavno ljudi kojima upravljaju samo njihovi interesi.

PROPALA PRIJATELJSTVA

Prijateljstvo je veliki deo radosti u životu, ali može da bude i uzrok velike žalosti. Bez prijateljstva život bi bio siromašniji. To je ona oblast života u koju svi ulažemo najviše vremena i emocija. Svakako, sve dok ide dobro. Čovek je stvoren za zajedništvo, a zajedništvo je nemoguće bez odnosa, bez prijateljskih veza. Jedno od najtežih doživljaja u životu je gubitak prijatelja. Izgubiti prijateljstvo zbog konflikta ostavlja duboke tragove u životu. Što nam je odnos više značio, što smo više ulagali u prijateljstvo i što smo imali više poverenja u prijatelja, sve bolniji biva doživljaj rastavljanja. Rane koje najviše bole jesu one koje su nastale u odnosima s najbližim. Biti izneveren je teško, biti izneveren od prijatelja može biti tragičan doživljaj za mnoge.

Ako liga ko upita: "Kakve su ti to rane po tijelu?" on će odgovoriti: "Izranjen sam kod prijatelja." (Zaharija 13:6)

U izvornom tekstu radi se o ranama koje su prijatelji zadali kada su pokušali da budu vaspitači, to jest oni koji disciplinuju nekoga. Ovakve rane danas nose mnogi ljudi koji su bili deo hrišćanskog zajedništva u

kojem je vladao legalizam.

Naglašavanje spoljašnjih aspekata hrišćanskog zajedništva, kao što su oblačenje, frizura i mnoge druge nevažne sitnice u pogledu ponašanja, je bio povod isključivanja mnogih ljudi iz zajedništva. To je onaj deo religije koji je najštetniji – dvoličnost, koja je rezultat zakonstva, a ne života po milosti. Mnogo puta, iz straha da se pogaze Božije norme, sa Biblijom u ruci, osuđivali su se ljudi koji su u srcu bili iskreniji od onih koji su ih osuđivali. Mnogi se osećaju pregaženima i povređenima. Hiljade takvih i dalje žive u zajedništvu s Bogom, ali nisu u stanju da se vrate u zajedništvo sa drugim hrišćanima zbog rana koje im je crkva nanela. Među takvima ima i onih koji su se uvredili i onda kada niko s namerom nije hteo da ih povredi. Nije uvek crkva kriva za sve za šta je drugi okrivljuju, ali je veoma važno razumeti da su sistemi koje institucije stvore opasni ako se sprovode u praksu po cenu ljudskog integriteta i dostojanstva. Isus je u izuzetnim situacijama opravdavao ljude koji su zbog specifičnosti situacije prekršili pravila koja je čak i zakon nalagao.

Jedan od najozbiljnih razloga zbog kojeg ljudi znaju da razočarani napuštaju crkve jeste diktatorsko vodstvo. Božija reč govori da je duhovni vođa postavljen od Boga, ne da gospodari stadom, već da se brine o njemu iz ljubavi, a ne ličnih interesa. Mnoge duhovne vođe i danas vide pastorsku službu, ili neku drugu poziciju, kao mogućnost da ostvare svoju karijeru i vladaju nad drugima. Sa propovedaonica se od takvih često čuje kako je važno potčiniti se njima i autoritetu koji im je Bog dao. Oni koji taj aspekt svoje pozicije naglašavaju, obično imaju skrivene ambicije da budu mali bogovi u crkvama, a ne sluge drugima, na šta smo ustvari svi pozvani.

Lista stvari koje mogu da budu uzrok razočaranosti u crkvama je dugačka i ni jedna od ovih stvari nije odgovornost samo jedne strane u konfliktu. I ako je razlog jak da se razočarani okrenemo i odemo, ipak i na našoj strani postoji odgovornost. Najvažnije u ovakvim situacijama

je da ne zaboravimo ko smo, u koga i u šta verujemo i da tu nađemo snagu i motivaciju za korak koji iz toga može da nas izvede.

Da me pogrdio dušmanin, bio bih podnio; da se digao na me koji me mrzi, pred njim bi se sakrio. Ali ti, ti si to bio, meni jednak, prijatelj moj, moj pouzdanik s kojim sam slatko drugovao, i složno hodismo u Domu Božjemu. (Psalam 55:13–15)

Dubina razočaranosti i njene boli nakon propalih prijateljstava je u ovom tekstu vrlo jasno opisana. Ako nas izneveri neko ko nam nije blizak, s kim i inače ne računamo ozbiljno, ni razočaranost nije velika. Prijatelj, onaj blizak s kojim delimo život, ima mogućnost i ulepšavanja i razaranja naše životne radosti. Dubina razočaranosti posle ovakvih doživljaja može biti tolika da se ljudi više ne usuđuju da sklapaju nova prijateljstva. Sve nove prilike gledaju kroz osećaje negativnih iskustava u prošlosti. Čovek koji se jednom opekao i dima se boji.

SAMOPRAVEDNOST

Ljudskoj prirodi potrebna je stalna potvrda da je uspešna, jer je vrednost čoveka određivana njegovim dostignućima u sistemu vrednovanja ovog sveta. Zato je religija i privlačna za čoveka, jer hrani njegov ego i potrebu da bude nešto kroz lična dostignuća. Živeti po religioznom zakonu, i biti u tome uspešan u ljudskim očima, je ponos svake religiozne osobe. Biblija to naziva samopravednost i pred Bogom ona je bezvredna.

Tako svi postasmo nečisti, a sva pravda naša ko haljine okaljane. (Izaija 64:5a)

Apostol Pavle je bio gorljiv zastupnik tradicije i religije svojih predaka.

U sleđenju Zakona je bio bez premca. Čak i nakon svog dramatičnog doživljaja na putu za Damask, kada je zbog predanosti običajima vere svojih predaka progonio i ubijao sledbenike Isusa Hrista, Pavle nije bio potpuno slobodan od zakonske samopravednosti. Ponekad, kao u događaju s Jovan–Markom, mladim vernikom (Dela apostolska 13:13), Pavle je mogao da pokaže svoju nadmoćnost u predanju i da smatra druge manje predanima, zato što nisu živeli onako kako je on smatrao da bi trebali.

Posle nekog vremena Pavle reče Varnavi: "Hajde da se vratimo i obiđemo braću u svim gradovima gde smo propovedali Gospodnju reč, da vidimo kako su" Varnava je hteo da sa sobom povede i Jovana zvanog Marko, ali Pavle je mislio daje bolje da ne vode onoga koji ih je napustio u Pamfiliji i nije s njima nastavio delo. Tako dođe do toliko oštre razmirice da se razdvojiše jedan od drugog: Varnava uze Jovan–Marka i otplovi za Kipar. (Dela apostolska 15:36–39)

Pavle je očigledno bio razočaran Jovan–Markovim odnosom prema Božijem radu i zato ga je odbacio kao saradnika na sledećem putovanju. Posle izvesnog vremena ipak je shvatio da takav stav nije ništa drugo nego odraz samopravednosti i promenio je stav:

...Uzmi Marka (Jovan–Marko) i dovedi ga sa sobom jer mi koristi u služenju. (2. Timoteju 4:11b)

Prorok Ilija je bio kušan da o sebi misli na taj način, misleći da je jedini u Izraelu koji nije napustio Božiji put. Lako je u takvim situacijama osećati razočaranost u braću i sestre koji ne žele ići istim putem kojim je on išao, misleći da su oni mlaki u svom sleđenju Božijeg puta.

Samopravednost se izražava i u situacijama kada se predlog koji čovek da u nekoj situaciji ne prihvati, i osoba ostavlja sve rečima: "Ako

nećete da uradite kako ja kažem, onda idem". Samopravednim ljudima je teško da prihvate da nisu u pravu, jer im time u svojim očima pada vrednost. Razočaranost u druge tada nije posledica neispravnosti njihovog ponašanja koliko nesposobnost da prihvate činjenicu da ne mora sve da bude po njihovom da bi bilo dobro i da bi se osećali vrednim. Samopravedni ljudi najviše naškode sebi.

Jedan drugi način očitovanja samopravednosti je taj da ne želimo da radimo nešto što drugi predlože. Ako supružnik ne odgovori na našu inicijativu kada želimo da pokažemo osećanja, i kasnije dođe sa istom inicijativom, reakcija samopravednosti tada bude – ako nećeš kada sam ja hteo, neću ni ja kada ti hoćeš.

Ne budi prepravedan, i ne budi premudar; zašto da se uništavaš? (Propovjednik 7:16)

IV. RAZOČARANOST U BOGA

Mnogi izražavaju svoju razočaranost u Boga. Smatraju ga krivim za promašaje u životu i za stanje u kojem se njihov život nalazi. Sama pomisao da je Bog taj koji ih je izneverio je nemoguća. Ako Bog postoji, i jeste savršen i ljubav, onda je ta misao nemoguća. Bogu je, kao što smo u početku citirali, nemoguće da izneveri, jer u Njemu nema prevare i izdajstva. Kako nas onda takav Bog može izneveriti? U razgovoru s ljudima koji kažu da su razočarani u Boga može brzo da se primeti da se najčešće radi o razočaranosti u ljude i crkvu, koji su deo onoga što ustvari predstavlja Boga na ovoj zemlji.

Postoje i razlozi koji se više direktno odnose na Boga. Neke od njih ćemo spomenuti kao najčešće optužbe, koje se od ljudi razočaranih u Boga, čuju na Njegov račun.

SLUŽITI BOGU SE NE ISPLATI

Ulaziti u odnose prevashodno radi ličnih interesa, je stav koji je osuđen da kad-tad doživi krah. Ako je iko izložen ljudskom stavu da iz odnosa izvuče korist, onda je Bog svakako na prvom mestu. Ne bi bilo previše reći da većina nas ima takav stav u svom odnosu s Bogom. On će nam pomoći, On će nas zaštititi, On će nas isceliti, blagosloviti. Dovoljno je da slušamo naše molitve pa da vidimo koliko ličnog interesa ima u njima. Ljudi su spremni da ulože dosta ako veruju da će im još više biti vraćeno. Bog i odnos s njim nije izuzetak.

Žena u pedesetim godinama, naša poznanica, nakon dvadesetak

godina života s Bogom zapala je u tešku krizu. Razlog za to je bio što je nakon svih tih godina predanog služenja Bogu došla do zaključka da je mnogo manje dobila nego je uložila u taj odnos. Nije dobila supružnika i neki neugodni doživljaji su poremetili normalan tok života. Razočaranost je bila očigledna, a krivac je na neki način bio i Bog. Za Boga je živela, zbog Njega je sve radila i, očigledno, očekivala je da joj se nešto od svih investicija i vrati. Ne kaže li i Božija reč da ako tražimo najpre carstvo Božije i Njegovu pravednost da će nam se sve ostalo nadodati, Matej 6:33?!

U hrišćanskim krugovima se ponekad tako naučava da ljudi počnu da veruju da je život sa Bogom neka vrsta trgovine sa garantovanim dobitkom. Ako damo veliki dobrovoljni prilog, dobro seme posejemo, onda će nam i veliki rod roditi. Pošto Božija reč tako i kaže, smatramo da je Bog vezan svojom Rečju i obećanjima, te mnogi od toga naprave neku vrstu magične formule koja mora da funkcioniše. Iza takve teologije mnogo puta se kriju neiskreni motivi onih koji o tome govore, ili pak nezreo pristup Bogu i Njegovoj reči. Istina je da su mnoga takva obećanja zapisana u Božijoj reči. Problem nije u Bogu ili Njegovoj reči, već u našem pristupu Njemu i Njegovim obećanjima. Bog ipak nije samo poslovni partner. Bog je vredan puzdanja i predanja zato što je Bog koji nas ljubi i koji nam je darivao oproštenje svih naših greha i večni život. Već to je dovoljno da mu služimo bez da ikada dobijemo bilo šta više.

Ako imamo takav stav, Bog nas nikada neće izneveriti. Njegova predanost nama je večna i bez promene. On se verno i čvrsto drži Njegovog dela saveza s nama. Bog, kao ni mi, ne voli da bude iskorišćen. On je već dovoljno dao čovečanstvu bez da mu iko od nas kaže hvala. Niko ne može čoveku da želi više dobra od Boga. On nas ljubi ljubavlju koju nikada ni od koga ne možemo dobiti i Njegove su misli za nas samo dobre. Problem je što naše razumevanje onoga što je dobro za nas nije potpuno i nije u skladu sa Božijim načinom ili vremenskim planiranjem.

Ovu lekciju nije lako naučiti U 73. Psalmu Asaf opisuje svoju borbu u vezi ovoga. On koji je celog života služio Bogu i u Njega se pouzdao, zapaža da nevernici ide bolje nego njemu. Zdraviji su i bogatiji od njega. Zbog tih vidljivih činjenica on izražava svoju razočaranost i pita se da li вреди da tako nastavi da živi i da služi Bogu.

Za isti problem Izraelski narod je optuživao Boga:

Teške su besjede vaše protiv mene – govori Jahve. Vi ipak pitate: "Što smo između sebe govorili protiv tebe?" Govorili ste: "Zaludu je Bogu služiti i kakva je korist što njegove čuvamo propise i žalosni hodimo pred Jahvom nad Vojskama. Od sad ćemo sretnim zvati oholice: napreduju oni koji zlo čine, i premda Boga iskušavaju izvuku se!" (Malahija 3:13–15)

Ja lako mogu da se poistovetim s ovim komentarima. Celog svog života kao hrišćanin sam nebrojeno puta doživeo Božiju vernost i dobrotu. Ali bilo je i perioda kada sam se borio upravo sa istim stvarima koje su spomenute u prethodna dva teksta. Činilo mi se, u situacijama velikih potreba kada sredstva nisu bila ni na dohvat ruke ni na vidiku, da nas je Bog zaboravio i da bi bilo lakše dati se u drugu vrstu posla nego li stalno biti zavisn od Njegove milosti i dobrote. Jednom prilikom sam se tako tužio pred Bogom i pitao ga zašto i ja ne mogu biti tata koji svojoj deci kupuje nove bicikle kada im je potrebno. Bog mi je odgovorio na način koji je bio dobra lekcija za mene: "Ti želiš da živiš kao i svi drugi ljudi, nezavisn od mene i drugih. Ali, u mom Carstvu uvek ćeš biti zavisn od drugih" Ovo su jedne od reči koje mi ljudi najteže prihvatimo – biti zavisn od drugih! To nam je ponižavajuće i nepoželjno. Čovek zato i želi Boga samo kao pomoćnika kada mu je to potrebno. Upravo je to i bio Sotonin greh, hteo je Božije darove i silu ali bez da mora da zavisi od Boga. I upravo tu leži odlučujuća razlika između pravih Božijih slugu i Sotoniskih slugu

– imati darove koje je Bog dao, imati koristi od njih, bez da si odgovoran Bogu ili nekom drugom. Čovekova želja je samostalnost, iako je stvoren za zajedništvo. Hemingvej je kroz život i iskustvo shvatio ovu istinu kada je rekao: "Ni jedan čovek nije ostrvo, sam po sebi celina. Svaki čovek je deo kontinenta. Zato, ako čuješ da zvana zvone, ne pitaj za kim zvone, jer ona zvone za tobom."

Kao roditelji znamo da nas retko šta više počasti od ljubavi dece zato što smo im roditelji, a ne zato što dobijaju sve što hoće. Druga stvar koja nam godi je kada se deca pouzdaju u našu roditeljsku ljubav i veruju da im uvek želimo najbolje. Niko od nas ne voli da bude popularan i omiljen ako primeti da to nije iskreno i zbog nas samih, već iz drugih interesa i namera. Zato, ako se razočaranost u Boga iz ovog razloga pojavi u nama, treba da se iskreno zapitamo sta nas motiviše da služimo Bogu i da se podsetimo svih dobara koja nam je do sada poklonio bez da smo išta od toga zaslužili.

NEODGOVORENE MOLITVE

Da nam je Bog, pre svega, pomoćnik u nevoljama možda se najviše pokazuje u našem shvatanju molitve. Poznata je istina da i ljudi koji ne veruje znaju da zavape Bogu u teškim životnim situacijama. Kada je očigledno da druge pomoći nema onda i ateisti mole. Bog u svojoj dobroti odgovara mnogo puta na molitve ljudi koji ustvari nemaju nikakve ozbiljne namere ni da mu za to zahvale, a još manje da zbog toga nastave da žive s Njim i za Njega. Suprotnost tome je da postoje mnogi koji veruju u Boga i vole ga, a ipak dožive da im molitve ne dobiju odgovor. Razlozi za neke od neodgovorenih molitvi mogu zauvek da ostanu tajna. Neki drugi su možda očigledniji.

Jedan mladić je jednom prilikom rekao da ako mu Bog ne da za suprugu jednu izvesnu devojku da će ostaviti i crkvu i Boga. Devojka

koja je bila u pitanju je bila skoro duplo starija od njega, a on sam nije bio stariji od početnih tinejdžerskih godina. Pored toga postojale su i druge okolnosti koje su govorile da je želja možda malo nerealna. Njegova molitva, ili uslov da nastavi da služi Bogu, je zvučala kao šala, ali na žalost to je bila veoma ozbiljna izjava sa njegove strane. Pošto ta "molitva" nije dobila željeni odgovor, on je ostavio crkvu i na neki način i Boga. Koliko je vera u Boga ostala u njegovom srcu teško je nekom drugom da prosudi. Ostaje nada da je sam uvideo da taj način proveravanja Božije dobrote nije bio najbolji. Njegov zaključak je bio da Bog nije dobar prema njemu jer mu nije dao ono što je on od njega tražio. Ništa od mogućih objašnjenja nije pomoglo.

Molitva ponekad može da bude nerazuman izazov, a ne molitva. Đavo je pokušao da navede Isusa na takvu vrstu molitve, da iskušava Boga. Isus je odbio taj izazov rečima: "Ne iskušavaj Gospoda, svoga Boga". (Matej 4:7b).

Pouzdanje u Boga podrazumeva poverenje u Njegovu sposobnost da odluči šta i kada nam nešto treba, šta je ustvari korisno za nas, i da li to što mi molimo služi Njegovom planu uopšte i sa nama.

Car David je jednom prilikom u životu hteo sebi da priušti nešto za šta nije hteo da pita Boga da mu to da. Uzeo je tuđu ženu (svakako da za to nije hteo da pita Boga) i legao s njom. Nedugo zatim, pokazalo se da je ona zatrudnela. Da bi izbegao odgovornost, David je pokušao to da prekrije time što bi njenog muža pozvao s ratišta kući i pridobio ga da s njom ima seksualni odnos, kako bi se začecje moglo smatrati njegovim delom. Pošto u tome nije uspeo, odlučio je izdejstvovati njegovu smrt kao nešto što se dogodilo u ratu. Jedino što je David, taj izvanredni ljubitelj Boga, u svojoj zaslepljenosti za momenat zaboravio, je bilo da je i Bog sve video. Bet-Šeba je postala njegova žena i rodio se sin. Dete se ubrzo razbolelo na smrt i David je postio i molio za detetov život. Molitva nije dobila za njega priželjkivani odgovor, i dete je umrlo. Način na koji je David prihvatio ovakav, rekli bi smo negativan

odgovor, na svoju molitvu vredan je razmišljanja:

Potom Natan ode svojoj kući A Jahve udari dijete koje je Urijina žena rodila Davidu, i ono se teško razbolje, David se molitvom obrati Bogu za dijete: postio je, vraćao se kući i ležao preko noći na goloj zemlji, pokriven vrećom. A stariješine njegova doma stajahu oko njega da ga podignu sa zemlje, ali on ne htjede i ne okusi s njima nikakva jela. A sedmi dan umrije dijete. Davidovi dvorani ne usudiše se javiti mu da je dijete umrlo. Jer mišljahu: "Dok je dijete bilo živo, govorili smo mu, a on nas nije htio slušati a kako ćemo mu kazati daje dijete umrlo? Učinit će zlo!" A David opazi da njegovi dvorani šapću među sobom, i on shvati da je dijete umrlo. I upita David svoje dvorane: „Je li dijete umrlo?" A oni odgovoriše: "Umrlo je." Tada David usta sa zemlje, okupa se, pomaza se i preobuče se u druge haljine. Zatim uđe u Dom Jahvin i pokloni se. Vrativši se potom svojoj kući, zatraži da mu dadu jela; i jeo je. (2. Samuelova 12:15–20)

Očigledno je David prihvatio Božiji odgovor kao ispravan. Mi bi smo rekli da je ovo besmisleno jer dete nije krivo i moglo je da nastavi da živi. Zašto Bože ovakav odgovor? Božije misli i planovi su ponekad mnogo drugačiji od naših zamisli. Ako Boga poznajemo dovoljno, onda ćemo i prihvatiti da nisu samo drugačiji već mnogo bolji i jedini dobri za nas.

Jedno petogodišnje dete je zbog teških srčanih komplikacija došlo kod doktora na pregled. Nakon kraćeg pregleda doktor je rekao detetu: "Moraću da otvorim tvoj grudni koš da bih mogao da vidim šta ću naći u tvom srcu." "Ja znam šta ćete naći!", odgovorilo je dete. "Šta ću naći u tvom srcu?", upitao je pomalo iznenađen doktor. "Tamo, u mom srcu naći ćete Isusa", odgovorilo je dete. Tokom operacije doktor je shvatio

da je bolest neizlečiva, i iako nije bio vernik, postavio je Bogu pitanje: "Kakvog smisla ima smrt ovako malog deteta?" Na njegovo veliko iznenađenje Bog mu je odgovorio ovim rečima: "Svaki čovek ima zadatak u svom životu. Kada je taj zadatak ispunjen onda je i smisao s tim životom upotpunjen. Ovo dete je ispunilo svoj zadatak – pokazalo ti je da ja postojim, i zato je spremno da dođe meni." Nakon operacije mališan je upitao doktora: "Šta ste našli u mom srcu?", "Našao sam Isusa!", odgovorio mu je doktor.

Bez večne perspektive teško je prihvatiti ovakva objašnjenja na neodgovorene molitve. Ali, Bog je večan Bog, i Njegova perspektiva je veća od naše. Zato je vredno verovati da ako odgovor na molitve nije onakav kakav smo priželjkivali da to nije znak da nas Bog ne voli, ili da se ne brine za nas i naše dobro. Sa takvim poverenjem u Boga možemo da imamo mir u situacijama za koje nećemo imati objašnjenja.

Jedan drugi primer govori da insistiranje na odgovoru na našu molitvu može da bude vrlo loše za nas. Car Ezekija se razboleo na smrt. Bog šalje proroka Izaiju da mu saopšti vest o predstojećoj smrti, da mu ne bi došla kao iznenađenje. Ezekija se buni, plače i moli Boga za produžetak života. Na njegovo insistiranje Bog mu daje još petnaest godina, iako je Bog imao drugi plan. Ezekija je ispunio svoj zadatak i bio je zreo da ode u nebo i nastavi da živi pred Božijim licem. Tokom tog produžetka Ezekija je načinio greške u svom životu koje su imale posledica ne samo po njega već i po dolazeću generaciju.

Bog zna bolje od nas šta je za naše dobro. On je naš dobri Otac i zato je poverenje u Njega i u Njegove (ne)odgovore na naše molitve opravdano i Njemu ugodno. Isus je u svojoj molitvi u Getsimanskom vrtu izgovorio jedne od najteže izgovorenih reči za nas ljude: "Oče moj, ako je moguće, neka me mimoide ova čaša. Ali, neka ne bude moja volja, nego tvoja". (Matej 26:39b)

Bilo je moguće, Boguje sve moguće. Ali, u ovoj situaciji drugi odgovor je bio mnogo bolji. Bez Isusove poslušnosti i prihvatanja Očeve volje ne bi bilo spasenja za čoveka. Razočarenje u Boga je ustvari konflikt između našeg shvatanja Boga, i kako bi On trebao da deluje, i Božijeg stvarnog karaktera i načina delovanja u svetu i u našim životima. Neispravno naučavanje o tome šta je vera u Boga je isto uzrok razočarenja zbog neodgovorenih molitvi. Mnogi kažu – "Ali ja sam stvarno verovao..." Jaka vera nije jak osećaj ili jaka želja. Mnogi su doživeli krah vere zbog toga što im se vera predstavljala kao nešto što zavisi od njih samih. Biblija govori o ulozi naše vere u Boga i u Njegovu reč, ali Bog je veći od naše (ne)sposobnosti da verujemo na savršen način.

Pre nekoliko godina moja supruga je dobila jaku upalu uha. Uho joj se sasvim zatvorilo i svaka reč koju je čula prouzrokovala je bolne zvuke unutar uha. Lekar joj je rekao da je upala verovatno hronična i da će se celog života boriti s tim. I pored svih naših molitvi stanje se nije poboljšavalo. Mnogo puta smo postavili Bogu to uobičajeno pitanje – Bože, zašto ne isceliš kada molimo, verujemo i ispovedamo našu veru u isceljenje? Zašto ovo ne funkcioniše? Uvek je lako zaključiti da je pogreška kod nas, a ne kod Boga. Ipak, negde u dubini, čovek oseća izvesnu razočaranost da Bog više ne radi u nekim situacijama. Na jednom bogoslužjenju izašla je napred da se mole za nju, iako je sama rekla da ne veruje da će je Bog isceliti ovog puta. Osoba koja je molila za nju joj je rekla par ohrabrujućih reči. Iako nije bila isceljena otišla je kući ohrabrena i na putu rekla Gospodu: "Zdrava ili bolesna ja želim da Te ljubim Gospode celog života. Nije mi ni važno da li ćeš me isceliti ili ne" Došla je noć i legla je da spava. Ujutro se probudila sasvim zdrava.

Bog želi da mu verujemo i da se u Njega uzdamo, ali i kada naša vera nije tako jaka kako mi to zamišljamo da bi trebala da bude, Božija milost je još uvek na našoj strani. Ako se naš hrišćanski život stalno vrti oko toga da nam Bog uradi ovo i ono, lako će doći do razočarenja. Njegova savršena očinska volja je da ne budemo bolesni i da nas

zaštiti od svakog zla. Ako nas nešto od toga i zadesi to nije dokaz da nas ne voli i da nas kažnjava. Ako ne dobijemo odgovor na molitve koje smo molili ne znači da nas ne čuje i da ne želi da nam pomogne. Možda treba da naučimo da stavimo sve u njegove ruke i da naučimo da imamo poverenja u Njega.

Neprijatelj naših duša želi svaku takvu situaciju da upotrebi da bi Boga ocrnio kao nevernog i nepouzdanog životnog saputnika. Bog je veći od naših misli i sposobnosti da molimo na način koji je najbolji za nas.

Jer misli vaše nisu moje misli, i puti moji nisu vaši puti, riječ je Jahvina. Visoko je iznad zemlje nebo, tako su puti moji iznad vaših putova, i misli moje iznad vaših misli. (Izaija 55:8–9)

BOG JE PRESTROG

U humanističkom pogledu na svet i život, čovek i njegovi interesi su u centru. Praktično, to znači da sve ono što služi našim interesima, i mi osećamo da nama godi, jeste i ispravno. Ono što nam najviše nudi i najmanje od nas zahteva je veoma dobrodošlo. Ovo razmišljanje bi onda trebalo da bez problema prihvati Evandjelje. Ono je besplatno, Isus je platio cenu za naše spasenje, i ne traži od nas ništa više osim da verujemo Bogu za ono što želi da nam da. Poruka Evandjelja da posle prihvatanja spasenja život treba da bude drugačiji nije ništa drugo nego poziv da ne budemo više egoisti, već da činimo dobro drugima iz zahvalnosti Bogu za ono što je On nama učinio. Zar je moguće da čoveku više odgovara da nešto zaradi nego da od Boga primi besplatan dar?!

Zbog naše nesposobnosti da razumemo Božije misli i puteve, često puta pogrešno tumačimo i procenjujemo Božiji način rada. Kad Bog

čini nešto što ne odgovara našoj zamisli obično to odbacujemo kao mogućnost da je to od Boga, i na kraju pripišemo Bogu krivicu za ono što se dogodilo.

Jednoga dana David opet skupi svu izabranu momčad u Izraelu, trideset hiljada ljudi. Zatim David i sva vojska što je bila s njim krenu na put i odoše u Baalu Judinu da odande donesu Kovčeg Božiji, što nosi ime Jahve Sebaota, koji stoluje nad kerubinima. Kovčeg Božiji metnuše na nova kola iznijevši ga iz kuće Abinadabove, koja je stajala na brežuljku. Uza i Ahio, Abinadabovi sinovi, pratili su kola. Uza je stupao kraj Kovčega Božijeg, a Ahio išao pred njim. David i sav dom Izraelov igrahu pred Jahvom iz sve snage pjevajući uza zvuke citara, harfa, bubnjeva, udaraljki i cimbalu. Kad su došli do Nakonova gumna, posegnu Uza rukom za Kovčegom Božijim da ga pridrži jer ga volovi umalo ne prevrnuše ali se Jahve razgnjevio na Uzu: Bog ga na mjestu udari za taj prijestup, tako da je umro ondje, kraj Kovčega Božijega. Davidu bješe žao što je Jahve onako udario Uzu, i on prozva ono mjesto Peres Uza, kako se zove i dan–danas. Toga se dana David uplaši Jahve i reče u sebi: "Kako bi mogao doći k meni Kovčeg Jahvin?" Zato David ne htjede dovesti Kovčeg Jahvin sebi, u Davidov grad, nego ga otpremi u kuću Obed–Edoma iz Gata. (2. Samuelova 6:1–10)

Davidu se nije svideo način na koji je Bog reagovao u ovoj situaciji. Zašto tako ozbiljna kazna Bože? Pa zar je to što je Uza uradio stvarno bilo tako strašno? On je samo hteo da pomogne. Kada su kasnije pogledali instrukcije koje im je Bog dao za nošenje kovčega shvatili su da Bog nije reagovao tako zato što je neki bezosećajni, tvrdi Bog. On je Bog i mi ne možemo da promenimo Njegove osobine onako kako to nama odgovara. Ja ne verujem da je Uza otišao u pakao zbog ove

greške, isto kao što ne verujem da su Ananija i Sapphira otišli u pakao. Ali je njihov način ophođenja sa Božijim naredbama bio takav, da ako bi to prošlo, ljudi bi mislili da je sve u redu samo kad se radi s velikim oduševljenjem, ili se laže onako, samo delimično. Bog je dobar Bog, ali i svet Bog. Bog nas ljubi, ali Njegova ljubav ide zajedno sa Njegovom svetošću i pravednošću. Naše razmišljanje je često veoma kratko, ono što na momenat izgleda dobro. Božija perspektiva je mnogo veća, i ono što se nama čini dobro na momenat, može u Njegovim očima biti pogubno za sutra.

Na jednom bogoslužjenju kada sam o ovome govorio prisustvovala je i jedna starija žena. To joj je bila prva poseta crkvi posle dužeg vremena. Razlog ne odlazanja u crkvu je bio taj što joj je kćerka, sa svoja dva deteta, poginula u saobraćajnoj nesreći. Da stvar bude još teža za nju, to se dogodilo kada je htela da poseti jednu osobu iz crkve. Zašto je Bog nije zaštitio, zašto je dozvolio da se ovakva tragedija dogodi njenoj kćerki i unucima, kada je ona ljubila Boga i Njemu služila? Teško je naći dobar odgovor na ovakva pitanja. Možda i nije potrebno, jer je skoro nemoguće naći dobar odgovor. Dok je slušala propoved o razočarenju i Sotoninom namerom s tim iskustvom, Bog ju je oslobodio od sve gorčine i razočarenja.

Dvoje prijatelja je tokom rata došlo da živi sa nama. U svojoj mladosti bili su ubeđeni ateisti. Tokom vremena promenili su svoje shvatanje, doživeli stvarnost Evandelja i postali hrišćani. Nakon nekoliko godina odselili su se u drugu zemlju i tamo dobili odličan posao. Život je postao kao san. Sve je poprimilo novi smisao i Božija dobrota je bila očigledno prisutna u njihovoj svakodnevnicu. I onda jednog dana dolazi ona neverovatna vest da su oboje poginuli u saobraćajnoj nesreći. Dvoje dece u tinejdžerskim godinama ostaju bez majke i oca u dalekoj zemlji bez ikoga od bliske rodbine blizu njih. Neizbežno prvo pitanje – "Zašto Bože? Zašto sada kada je život po prvi put dobio svoj smisao, kada je sve postalo onako kako je čovek samo mogao da priželjkuje? Zašto dvoje dece samih... zašto...?" Još je mnogo takvih doživljaja koji

neće dobiti svoja objašnjenja.

A u svemu tome, umesto razočarenja, postoji velika uteha. Večnost ima odgovore. Ja ne mogu da kažem da je to bila Božija volja sa njihovim životima, niti mogu da objasnim onima koji kažu da ako nije Božija volja zašto Bog to nije sprečio. Ali, ono što je utešno u svemu tome jeste istina da je Bog, u Isusu Hristu, rešio sve ono što je trebalo da bude rešeno. Ako večnosti nema, zašto onda kriviti Boga? Ako je sve samo slučajnost onda se s tim moramo pomiriti. Bogu hvala za bolji odgovor u kome postoji uteha i pored neobjašnjivosti svega što se događa. Kad danas mislim na te moje drage prijatelje znam da nisu samo besmisleno nestali. Došli su Bogu, Ocu, Stvoritelju, svojoj pravoj kući i domovini. Ono što bi stvarno bilo strašno je da su otišli s ovog sveta bez da su u ovom životu upoznali onoga koji je pobedio smrt – Isusa Hrista. Meni i mnogima nedostaju sada i ovde, ali je uteha još veća upravo zbog poruke Božije reči o večnosti.

Supruga i ja smo našu decu već nakon rođenja predali u Božije ruke i molili za Njegovu zaštitu od nesreća, povreda i ostalih negativnih događaja u životu. Jedan od njih je bio više živahan i dogodilo mu se nekoliko stvari koje su povredile njegovo maleno telo. Jednom prilikom kada je trčeći pao i razbio zube, ljutito sam reagovao prema Bogu pitajući ga zašto sve ovo kada smo molili za zaštitu. Protest je bio glasan, praćen šutiranjem stvari oko mene. Sve je to bio izraz moje razočaranosti u Boga, koji mi se činio pretvrdim i nepoverljivim. Umesto da sam zahvalio Bogu što ga je verovatno sačuvao od mnoge veće moguće povrede, ja sam izrazio razočaranost zbog ove nelagodnosti. Ovakve i slične događaje đavo želi da upotrebi i da preko razočarenja okrene ljude protiv Boga. Sve želi da prikaže kao Božiju krivicu i nezainteresovanost da ljudima pomogne. A, ustvari, on je taj koji "ukrade, zakolje i upropasti", (Jovan 10:10).

Mnogo puta umislimo da će život s Bogom da bude bez problema. Život nije bez problema i bez Boga bi bio bezbroj puta teži i gori.

Idealisti su zato veoma laka žrtva za ovaj doživljaj. Najgore što takvima može da se dogodi jeste da žive sa razočarenjem. Razočarenje je rak duše koji posiše svu životnu radost iz nas.

BOG JE PREBLAG

Zvuči nelogično da nečija dobrota može da bude uzrok nečijeg razočarenja. Čovek ne može da bude toliko dobar da to nekome bude kamen spoticanja i povod razočarenju. Ali, na žalost i to je moguće. U mnogim zemljama današnji sudski sistem je skoro više naklonjen onima koji naprave prekršaje, nego li zainteresovan da pomogne onima koji su žrtve. Lično, verujem da je i to deo Sotonske taktike da poseje strah i zbrku. Biblija govori osuđujuće o onima koji izvrću pravo radi svojih interesa.

Jao onima koji zlo dobrom nazivaju, a dobro zlom, koji od tame svjetlost prave, a od svjetlosti tamu, koji gorko slatkim čine, a slatko gorkim! (Izaija 5:20)

Ovakav način deljenja pravde je uzrok razočaranosti hiljade ljudi širom sveta. Bog je dobar i nepristrasan Bog. Bog ljubi svakog čoveka podjednako! Međutim upravo to može da bude problem za nekoga. Prorok Jona je bio jedan od onih koji su bili razočarani u Boga zbog toga što je Bog bio (pre)dobro prema onima koji to, po Joni, nisu zaslužili. Kada se narod Ninive pokajao i obratio od svojih zlih puteva, Bog se ražalostio i promenio nameru da ih kazni. To se Joni nije svidelo.

Joni bi veoma krivo, i rasrdi se. I ovako se pomoli Jahvi: "Ah, Jahve, nisam li ja to slutio dok još u svojoj zemlji bijah? Zato sam htio prije pobeći u Taršiš; jer znao sam da si ti Bog milostiv i milosrdan, spor na gnjev i bogat

milosrđem, i da se nad nesrećom brzo sažališ. Sada Jahve, uzmi moj život, jer mi je bolje umrijeti nego živjeti" (Jona 4:1–3)

Čudna reakcija mogli bi reći. Umesto da se raduje, on je ljut zbog Božije dobrote prema Ninivljanima. Jona je čak pred Bogom tvrdio da je njegova ljutnja opravdana, razočaran u Božiji način ophođenja prema Ninivljanima. Ono što je Bog uradio nije bilo u skladu sa Joninim shvatanjem onoga šta je trebao da uradi. Jona, kao i mnogi drugi, nalazi ponekad više radosti u Božijem kažnjavanju onih koji nisu po njegovom ukusu, nego u tome kada Bog za njih uradi nešto dobro. Bože, baš tako dobar, prema njima ne moraš da budeš. Ovo je preblaga kazna za takve.

Ako ne razumemo Božiju ljubav prema svakom čoveku, i želju da se svi ljudi obrate, i tako umesto pakla dođu u Nebo, onda će nam se neka od Njegovih dela prema ljudima činiti preblaga. Dobrota Božija prema zlima nije potvrda da su oni u redu, već Božiji pokušaj da ih ljubavljvu vrati sebi.

Ili možda prezireš bogatstvo njegove dobrote, trpeljivosti i strpljenja, ne shvatajući da te njegova dobrota vodi pokajanju? (Rimljanima 2:4)

Iako je jedino Bog savršen u svemu što jeste i radi, opet nam je teško da verujemo da iza svih Njegovih dela stoji pre svega ljubav i Njegovo potpuno poznavanje situacije u kojoj se nalazimo. Naše reakcije, protesti i razmišljanja nisu nenormalni. Ne verujem da iko od nas može u svakoj situaciji da bude toliko pun vere i pouzdanja da nikada ne oseti ništa negativno. To što se pitamo, i izražavamo svoju ljutnju, pripada nesavršenosti u kojoj se nalazimo i živimo. Ono što je opasnije je da se sve to pretvori u razočaranost čiji plodovi budu gorčina, osuđivanje i raskidanje zajedništva sa Bogom i drugima. To je ono što je Sotonina svrha sa razočarenjem. Bog želi da i pored svega što nam

je teško da shvatimo i prihvatimo, ipak imamo poverenja u Njega i Njegovu ljubav prema nama. Svi ovi detalji su malenkost u poređenju sa večnošću koju ćemo sa Njim da provodimo. Tamo će biti obrisane sve suze, na sva pitanja odgovoreno i sva bol zaboravljena.

SUDBINA ILI BOG

Ova dva izraza međusobno se isključuju. Ako Bog postoji onda je mogućnost sudbine isključena. Ako je sudbina stvarnost onda je ona jača od Boga, a to je nemoguće. Sudbina kaže da je nešto izvan ičije moći da kontroliše i promeni stvari odredilo tok događaja u životu. Mnoge religije veruju da je život koji ljudi žive unapred određen. Tako mu je bilo suđeno, kaže narod. Međutim, nije tako. Bog ima plan sa svakim čovekom, ali se ni taj plan ne ostvaruje automatski, već u saradnji sa osobom. Roditelje i zemlju u kojoj smo se rodili ne možemo da odaberemo, ali mnoge druge situacije u životu nisu predodređene. Bog je moćniji od svih okolnosti, čak i od onih koje su nam nametnute i izgledaju nesavladive. Znati da je moj život u Božijim rukama i da je sadašnja situacija Njemu poznata daje nadu i sigurnost. Vera u sudbinu nelogično objašnjava teško objašnjive situacije u životu. Filozofija uzroka i posledica pada u vodu ako sudbina postoji.

Ljudi znaju da budu razočarani zbog detalja u životu koje nisu sami izabrali, a zapali su njima. Detalji u izgledu su vrlo čest razlog nezadovoljstva. Ako su u pitanju hendikepi koji su teški i nepromenljivi, traume mogu da budu teške i da se razviju u razočaranost koja može da pokvari ceo život. Zašto baš ja, zašto uopšte takve stvari ako je Bog ljubav i želi čovekovo dobro?

Job je bio pravedan čovek u Božijim očima. Živeo je ispravno pred ljudima i Bogom, te je sam Bog rekao Sotoni da takvog čoveka nema koji se Boga boji i zla se kloni. Jednog dana, bez ikakvih vidljivih i

razumljivih razloga, nesreća za nesrećom pogađaju njegov dom i život. Ne samo da mu svo imanje nestaje, već su deca koju je imao poginula. Job koji se pouzdao u Boga lako je mogao da bude razočaran zbog ovoga. "Zar je ovo nagrada za moju iskrenu želju da služim Bogu i Njegovih se zakona pridržavam?" Upravo tako to doživljava Jobova supruga i zato je njena reakcija puna gorčine i razočaranosti:

Tada mu njegova žena reče: "Zar si još postojan u neporočnosti? Prokuni Boga i umri!" (Job 2:9)

Neizbežno je zapaziti jačinu razočaranosti u ovim rečima. Ujedno se u njima razotkriva i Sotonina krajnja namera sa razočarenjem – "Prokuni Boga i umri!" Bog je, prema njenom shvatanju, kriv za ovo i ne vredi se u Njega uzdati. A posle toga šta će ti život kada je ovakav. Upravo je ovo Sotonina skrivena namera sa razočaranošću – da nas razdvoji od Boga, jer je On krivac za ono što nam se dešava i onda "da skratimo muke" samoubistvom.

Usudio bih se reći da je razočaranost glavni uzrok velikom procentu sarnoubistava.

To je Sotonina priroda, Isus je rekao da je on ubica i lažov od početka, i zato je njegovo rešenje za čoveka uvek destruktivno. Razočaranost je njegov proizvod i zbog toga ona može da bude destruktivna i opasna ako se čovek ne suoči sa njom na Božiji način.

Job je u svom razmišljanju i proživljavanju situacije došao do momenta kada i sam izražava svoju razočaranost zbog svega što mu se dogodilo:

Napokon otvori Job usta i prokle dan svoj; poče svoju besjedu i reče: O, ne bilo dana kad sam se rodio i noći što javi: "Začeo se dječak!" U crnu tminu dan taj nek se prometne! S visina se njega Bog ne spominjao, svjetlost

sunčeva ne svijetlila mu više! Mrak i sjena smrtna o nj se otimali, posvema ga tmina gusta prekrila, pomrčine dnevne stravom ga morile! O, da bi ga tama svega presvojila, nek se ne dodaje danima godine, nek ne ulazi u brojenje mjeseci! A noć ona bila žalosna do vijeka, nečulo se u njoj radosno klicanje! Prokleli je oni što no dan proklinju i levijatana probudit su kadri! Pomrčale zvijezde njezina svanuća, zaludu se ona vidjelu nadala, i zorinih vjeđa ne gledala nigda! Što mi od utrobe ne zatvori vrata da sakrije muku od mojih očiju! Što nisam mrtav od krila materina, što ne izdahnuh izlazeć iz utrobe? Čemu su me dva koljena prihvatila i dojke dvije da me nejak a podoje? U miru bih vječnom počivao sada, spavao bih, pokoj svoj bih uživao s kraljevima i savjetnicima zemlje koji su sebi pogradili grobnice, ili s knezovima, zlatom bogatima, što su kuće svoje srebrom napunili. Ne bih bio – ko nedonošče zakopano, ko novorođenče što svjetla ne vidje. Zlikovci se više ne obijeste ondje, iznemogli tamo nalaze počinka. Sužnjeve na miru tamo ostavljaju: ne slušaju više poviku stražara. Malen ondje leži zajedno s velikim, rob je slobodan od gospodam svoga. Čemu darovati svjetlo nesretniku i život ljudima zagorčene duše, koji smrt ištu, a ona ne dolazi, i kao za blagom, za njome kopaju? Grobnom bi se humku oni radovali, klicali od sreće kad bi grob svoj našli Što će to čovjeku kom je put sakriven, koga je Bog sa svih strana zapriječio? Zato videć hranu, uzdahnuti moram, ko voda se moji razlijevaju krici. Obistinjuje se moje strahovanje, snalazi me, evo, čega god se bojah. Pokoja ni mira meni više nema, u mukama mojim nikad mi počinka. (Job 3:1–26)

Nije teško razumeti Joba i one kojima je život pun neobjašnjivih

teškoća. Mnogo puta se pitam da li bih ja izdržao mnogo manje teškoće bez da budem iskušan da krivim Boga za to? Osećam sram kada pomislim za kakve male i neznatne probleme ponekad znam da prigovaram Bogu i da osećam kako razočaranost počinje da me obuzima. Sresti ljude koji su teško hendikepirani i žive u teškim okolnostima, a da nisu razočarani, je snažan doživljaj. Jedna od osoba koja je na mene ostavila veoma snažan utisak je Švedanka Lena Maria Klingval. Rođena bez ruku i sa samo jednom celom nogom, ona je postigla zadivljujuće stvari u životu. Umetnica je u slikanju i pevanju, supruga, osvajač mnogih medalja u sportskim takmičenjima, vozač automobila i verovatno mnogo drugo što meni lično nije poznato.

Prilikom jedne posete Japanu prvi put sam čuo o njoj od jednog para Švedskih misionara. Njeni koncerti su bili toliko posećeni i njeno svedočanstvo o Božijoj ljubavi i dobroti u njenom životu toliko cenjeno, da su nedavno napravili strip o njenom životu. Kroz njen slučaj jedna biblijska istina mi je postala tako jasna.

Nego, Bog je izabrao ludo sveta da postidi mudre, i slabo sveta da postidi jake, i neplemenito sveta i prezreno je izabrao Bog, i ono što nije da uništi ono što jeste. (1. Korinćanima 1:27–28)

Poslati osobu kojoj je život uskratio ono najpotrebnije da bi mogla da živi normalno, u zemlju u kojoj se efektivnost i produktivnost traže i cene do te mere da ljudi sebi oduzimaju život ako ne postignu tražene rezultate, da bude svedočanstvo Božije, je "lud izbor", rekli bi smo. I jeste, Božija ludost je jača od ljudske mudrosti! Sve to da bi svi znali da je Bog onaj koji kroz nju radi, da su njegovi putevi daleko viši od naših. Umesto da provodi dane u stalnom sanjarenju o tome kako bi život mogao da izgleda da je sve normalno, ona je ono što je dobila dala u Božije ruke i postala blagoslov mnogim ljudima. Okolnosti mogu da budu kao planina, ali ako se daju u Božije ruke može se naći put preko nje u život vredan življenja. Izgleda da je put do razočaranosti u Boga

vrlo kratak. Ceo život može da bude ispunjen Božijim dobrima, a ponekad je samo sitnica potrebna da bi oblak razočaranosti zaklonio sunce Božije dobrote.

Ipak istina je da Bog nikada nikoga nije i neće razočarati. On je Bog u kome nema iznevere i zloće, veran, pravedan i savršen u svim svojim delima. Što ga više budemo upoznawali sve manje ćemo ga spominjati kao uzrok našem razočarenju. On je vredan našeg potpunog poverenja, bez i najmanjeg straha da ćemo se razočarati.

V. RAZOČARANOST U SEBE

Mi ljudi smo stvorili sistem vrednovanja koji je postao jama u koju sami padamo. Životi ljudi su često opterećeni nerealnim očekivanjima od strane drugih, ali i očekivanjima koja smo sami sebi nametnuli. Pokazati sebi i drugima da smo sposobni, je jak motor koji nas tera na mnoge poteze i procese koji mogu da budu vrlo negativni za naš život. Upoređivanje sa drugima i potreba da budemo bolji od drugih je mnogo puta pokretačka snaga za ono što radimo.

Samo nabolji se traže za poslove, o njima se govori i piše. Uspeh čoveku pričinjava veliko zadovoljstvo. Stojati na pobedničkom postolju i biti hvaljen daje čoveku osećaj vrednosti i nadmoćnosti. Za nebrojena mnoštva ljudi život je stalna trka za uspehom koji će im otvoriti vrata za lagodan život bogatstva i slave. Od samog početka života uvučeni smo u ovu igru takmičenja i borbe za pobedu nad nečim i nekim, kako bi smo došli do onoga što smo sami proglasili vrednostima koje nam daju priželjkivani status u životu. Niko od nas ne voli da bude pobeđen ili postiđen. Niko ne želi da izgleda lošije od drugih, niti da ima manje od komšije. Od rođenja smo uvučeni u beskonačno takmičenje koje ima jasna i jaka očekivanja od nas, bilo da su od strane drugih ili od nas samih.

Ta očekivanja su često neljudska i nepotrebna, velika i nedostižna, te život čine teškim i punim stresova. Mogli bi reći da je sa ovakvim sistemom vrednovanja samo pitanje vremena kada će razočaranost da postane stvarnost. Druga mogućnost je da po nekim kriterijumima uspemo i padnemo u drugu zamku – dokazivanje i oholost. Mali je broj ljudi koji uspeju da izbegnu obe zamke. Uspeti u nečemu stvara osećaj da smo neko i nešto i lako vodi do samo-oduševljenja. Počnemo da

letimo previsoko, da precenjujemo sebe i svoje sposobnosti. Jedan uspeh sa sobom nosi i zahteve za još bolja dostignuća sledeći put. Ako se upustimo u ovu trku, zanemarujući činjenicu da smo ipak ljudi puni ograničenja, lako možemo da završimo u razočaranosti u sebe.

Tipičan primer ovoga je Petar, Isusov učenik i apostol.

Kada je Isus došao u okolinu Kesarije Filipove, upita svoje učenike: "Šta kažu ljudi, ko je Sin čovečiji?" Oni mu odgovoriše: "Jedni kažu – Jovan Krstitelj; drugi – Ilija; a treći – Jeremija ili jedan od proroka" Tada ih on upita: "A šta vi kažete, ko sam ja?" Simon Petar mu odgovori: "Tu si Hristos, Sin Boga živoga." "Blago tebi, Simone, sine Jonin", reče mu Isus, "jer ti to nije objavio čovek, nego moj Otac, koji je na nebesima. A ja ti kažem: ti si Petar i na toj steni sagradiću svoju Crkvu, i vrata Podzemlja neće je nadjačati. Daću ti ključeve Carstva nebeskog pa sve što svežeš na zemlji, biće svezano na nebu, i sve što razrešiš na zemlji, biće razrešeno na nebu." (Matej 16:13–19)

Isus pita svoje učenike ko je on. Petar daje pravi odgovor. Isus mu naglašava da je to otkrivenje koje mu je sam Bog dao, a ne njegova mudrost. I pored toga Petar se ipak oseća malo boljim i duhovnijim od drugih. Ako bi smo mi ljudi razumeli da su sve naše sposobnosti i darovi od Boga, već bi nas to zaštitilo od iskušenja da sebe izdignemo iznad ostalih. Zbog velike potrebe da budemo potvrđeni i cenjeni od drugih, i da u svojim očima osećamo vrednost, često nismo u stanju da se nosimo sa uspehom na ponizan način već nam "slava udari u glavu". Posle takvih uspešnosti lako je umisliti da ćemo u svakoj narednoj situaciji biti isto tako dobri i bolji od drugih.

Otada Isus počeo učenicima da objašnjava da treba da ide u Jerusalim i da mnogo prepati od starešina,

prvosveštenika i učitelja zakona, da bude ubijen, i da trećeg dana vaskrsne. A Petar ga odvede na stranu pa poče da ga prekora govoreći: "Bože sačuvaj, Gospode! Neće ti se to dogoditi!" Isus se okrene pa reče Petru: "Beži mi sa očiju, Satano! Ti si mi sablazan jer ne misliš na Božije, nego na ljudsko." (Matej 16:21–23)

Petar, ponesen uspešnim nastupom pre nekoliko minuta, sada pokušava i samom Isusu da ukaže na pogrešno razmišljanje. Biti oduševljen sobom i svojom uspešnošću je veoma lako, upravo zbog te duboke potrebe za osećajem vrednosti i sposobnosti, koju svi nosimo u nama. A i sam Isus ga je potvrdio pred drugima, kao onog koji je čuo Božiji glas i primio otkrivenje. Petar u svojoj ljudskosti i slabosti uzima to kao malu prednost nad drugima, bar iz svog ugla gledano. Još uvek nošen osećajem uspešnosti, izgubio je sposobnost procenjivanja sebe i svojih stvarnih sposobnosti. Uspeh, čak ako je i jedan, ponekad nas podigne na visine sa kojih nam nije lako sići. Nekad nam je potrebno više krahova i promašaja da bi smo ponovo došli do trezvenog razmišljanja o sebi. Mnogi ljudi doživljavaju stvari obratno. Dovoljan im je samo jedan promašaj da se sruče u svojim očima.

Petar jer bio osoba kojoj je trebalo toliko potvrde da mu je i jedan uspeh dao povoda da sebi uobrazi stvari.

Tada im Isus reče: "Svi ćete se noćas o mene sablazniti. Jer, zapisano je: 'Udariću pastira i ovce iz stada će se raštrkati'. Ali, kada vaskrsnem, otićiću pred vama u Galileju" A Petar mu reče: "Ako se svi i sablazne o tebe, ja se nikad neću sablazniti!" "Istinu ti kažem", reče mu Isus, "još noćas, pre nego što se petao oglasi, ti ćeš me se tri puta odreći" Petar mu reče: "Ako treba i da umrem s tobom, neću te se odreći" A tako rekoše svi učenici. (Matej 26:31–35)

Nova proba za Petra o tome koliko sebe poznaje. Na Isusovu tvrdnju da će ga svi izdati Petar garantuje Isusu vernost do same smrti. Čak ako svi drugi nisu sposobni da ostanu verni, Petar ne sumnja u svoju snagu i sposobnost. Možda je i ovo znak Petrove potrebe za potvrdom njegove vrednosti, da to želi da oseti izdvajajući sebe od celine i time da bude poseban. Njegova želja je sigurno istinita, ali još nije upoznao sebe i svoje (ne)mogućnosti. Naročito ne kada se tiče ovakvog posla i poziva.

Apostol Pavle govori o konfliktu koji je stalno u njemu – želja da živi ispravno i stalno suočavanje sa svojom slabošću da to i ostvari. Celo sedmo poglavlje Poslanice Rimljanima govori o tome. Naše ambicije i pokušaji postaju sve veći svakim malim uspehom. Ako svoja ograničenja nismo upoznali negde će doći do momenta kada, najčešće posle nekog kraha, upoznamo istinu o nama i našoj ograničenosti. Proces upoznavanja i prihvatanja naših ograničenosti može biti dug i bolan. Čest saputnik u ovom procesu jeste doživljavanje razočarenja u sebe.

Tada odoše na mesto koje se zove Getsimanija. "Sedite ovde dok se ja pomolim", reče Isus svojim učenicima pa sa sobom povede Petra, Jakova i Jovana, Obuzeše ga veliki strah i teskoba pa im reče: "Duša mi je nasmrt žalosna. Ostanite ovde i bdite" Onda ode malo dalje, pade ničice, moleći se da ga, ako je moguće, taj čas mimoide. "Aba, Oče", govorio je, "ti sve možeš" Otkloni ovu čašu od mene, ali neka ne bude moja volja, nego tvoja" Potom se vrati i zateče ih kako spavaju. "Simone", reče Petru, "zar spavaš? Zar nisi mogao nijedan sat da probdiš? Bдите i molite se da ne padnete u iskušenje. Duh je, doduše, voljan, ali je telo slabo." (Marko 14:32–38)

Jedan novi poraz Petrovog samopouzdanja. Toliko samouveren u

svoju sposobnost da bude jači od ostalih u sleđenju Isusa, Petar se susreće sa novim aspektom svoje nesposobnosti – ni jedan sat nije u stanju da moli sa Isusom, svojim prijateljem, u Njegovim najtežim životnim trenucima, Isus mu daje informaciju koja će mu biti od koristi za budućnost: "Duh je, doduše, voljan, ali je telo slabo" Drugim rečima, Petre, želja koju imaš je isto od mog nebeskog Oca, ali je za njeno ostvarivanje potrebno više od one prirode koju imaš kao čovek. Greška nije u iskrenosti želje, već u načinu na koji želiš to da ostvariš. Stavljáš previše pouzdanja u sebe. Trebaju ti drugi resursi od onih koje imaš u svom prirodnom čoveku.

Petar je bio spontan i impulsivan, ali i čovek koji se nije plašio izazova i koji je hteo nešto da uradi sa svojim životom. Zbog tih osobina napravio je mnoge prebrze korake i pogrešne procene svojih mogućnosti, ali bio je i odvažan u situacijama iz kojih su se drugi povlačili. Usudio se da izađe iz lađice i da krene po vodi na Isusov poziv. Možda su mu motivi bili mešani, hteo je da bude i najveći i najbolji, ali je bio spreman i da susretne istinu o sebi.

A Simon Petar je imao mač pa ga poteže, udari prvosveštenikovog slugu i odseče mu desno uho. Sluga se zvao Malh. Isus reče Petru: "Vrati mač u korice. Zar da ne ispijem čašu koju mi je Otac dao?" (Jovan 18:10–11)

Greške koje Petar u svom zanosu pravi izgledaju sve gore. Želja da Isusu ugodí, da bude vredan u Njegovim očima, da napravi još jedan podvig koji će ga izdići iznad niza promašaja, kao da ga tera da ide dalje putem koji završava samo na jedan način – razočarenjem u sebe. Ovakva greška otkriva još jednu stranu njegove ličnosti. Ova je možda još gora od prethodnih, možda izaziva reakcije kod okoline koje ga još više srozavaju kao čoveka i obeshrabruju. Potreba da bude potvrđen, zapažen za nešto dobro i goruća želja da Isusu bude ugodan goni ga na prebrze i neuračunljive korake i teške greške koje štete njemu i sve

više ljudima oko njega. Ovde negde i Petar možda više nije od kamena, on kojem je Isus rekao da će biti stena Božijeg rada. Verovatno i njegovo shvatanje sebe počinje da se menja. Greške su sve češće i optimizam za budućnost tinjava. Možda je granica njegovih mogućnosti dostignuta na način na koji i on počinje da shvata.

A Petar je sedeo napolju, u dvorištu. Priđe mu jedna sluškinja i reče: "I ti si bio sa Isusom Galilejcem!" Ali, on to pred svima poreče rekavši: "Ne znam o čemu govoriš" Kada je izašao u predvorje, ugleda ga jedna druga pa reče onima koji su onde stajali: "Ovaj je bio sa Isusom Nazarećaninom!" A Petar to opet poreče, zaklevši se: "Ne poznajem tog čoveka" Malo kasnije, oni koji su onde stajali priđuše Petru i rekoše: "Ti si zaista jedan od njih. Odaje te govor" A on počeo na sebe da priziva prokletstva i da se zaklinje: "Nepoznajem tog čoveka!" Istog časa oglasi se petao i Petar se seti reči koje je Isus izrekao: "Pre nego što se petao oglasi, ti ćeš me se tri puta odreći" pa izađe napolje i gorko zaplaka. (Matej 26:69–75)

I evo ovde dolazi do onoga čime je ceo ovaj proces, na žalost, morao da se završi. Odriče se svog prijatelja, svog Spasitelja i Gospoda, tri puta. Pred svima onima koji su čuli njegove prethodne izjave i onima koji su ga manje poznavali, ali ipak znali ko je on bio. Reči koje upotrebljava su čak jače i veće od onih koje je u pozitivnom smislu upotrebljavao, dok se oslanjao na svoje samopouzdanje. Da bi sebe sačuvala od mogućih posledica zbog poznavanja Isusa, Petar se kune i proklinje. Ovde u ovom momentu se ruši sav Petrov svet Njegova snaga je susrela situaciju za koju je bila toliko nedovoljna, da sada čak i Petar kapitulira. Kako može, rekli bi smo, tako da govori? Zar se ne seća šta je govorio do nedavno? Svi snovi o velikoj ulozi u Božijem carstvu, posebnosti njegove uloge, neophodnosti njegove osobe, sve je palo u vodu. Petao je zakukurikao i Petar je odjednom shvatio, trgao

se iz sna, shvatio stvarnost i susreo istinu o sebi. Najveći san njegovog života postao je i najveće razočarenje. Jačina tog razočarenja se čuje u rečima: "...pa izađe napolje i gorko zaplaka."

Posle ovoga ostao je još samo jedan korak, korak tako tipičan za ljude koji dožive razočarenje u sebe.

Isus se posle toga ponovo pokaza svojim učenicima na Tiverijadskom moru. A pokazao se ovako: Simon Petar, Toma zvani Blizanac, Natanail iz Kane Galilejske, Zevedejevi sinovi i dva druga učenika bili su zajedno. Simon Petar im reče: "Idem da lovim ribu" A oni rekoše: "I mi ćemo sa tobom" I izadoše pa udoše u čamac, ali te noći ne uloviše ništa. (Jovan21:1–3)

Ostavlja sve u čega je samo do nedavno verovao, za čega je sa takvim žarom goreo. Sve ovo nije za mene. Ja nisam dorastao ovakvom zadatku. Verovatno se osećaj nesposobnosti za bilo šta, nametao mislima. Bezvredan sam i neupotrebljiv, promašen slučaj. Jedino što još možda jeste za mene je da se vratim starom, onom što je u mojoj moći.

Hrišćanski život zna da postane pun zahteva. Propovedi mogu ponekad da budu takve da mislimo da ako samo primenimo ovu ili onu metodu, stisnemo zube i krenemo odlučno, sve će biti bolje. Oni koji su i onako jaki uspeju, bar nam se tako čini, dok mi drugi, slabići, zaključujemo da nam je vera premala i preslaba. Samoosuđivanje i nepoverenje prema sebi u mnogima izaziva obeshrabrenost. Izgleda, po nekim naučavanjima, da sve zavisi od mene, moje vere, moje sposobnosti i dostignuća. Božiji blagoslov biva uslovljen mojom... mojim... od mojega... Ja postajem centralna stvar u svom hrišćanskom životu. Međutim, hrišćanski život je sušta suprotnost ovome, od početka do kraja je Božiji rad. Za spasenje nismo ništa mogli da učinimo, a mnogo više ne možemo da učinimo ni za bilo šta drugo.

"Jer bez mene ne možete ništa", Isusove su reči. Ništa! Ništa što bi imalo ikakve vrednosti u Božijim očima. Hrišćanski život je od početka do kraja čudo, natprirodni rad koji Bog čini u nama, u svakom detalju, za najmanji korak napred. Sve što je u našoj moći da od božanskih zahteva ostvarimo pripada oblasti religije, a religija je bezvredna stvar pred Bogom. Svakako, to ne znači da ne moram da maknem malim prstom i još manje da mogu da živim kako hoću, jer je svaka promena i tako samo u Božijoj moći. Ne, ali ono što treba da shvatimo je ono što je Petar na kraju razumeo – želja je jedno, a sposobnost je druga dimenzija. Ovo je teška lekcija, dugotrajna i bolna, ali je neophodna i oslobađa od sila zakonstva koje su svezale tako velik broj iskrene Božije dece.

Oholost bi bila reći da sam ovu lekciju savladao, ali usudiću se da podelim iskustvo koje je bilo početak ove lekcije u mom životu. Bio je to jedan od onih dana kada je sve izgledalo beznadežno i besmisleno. Načinio sam još jednu grešku i iako možda nije bila veća od predhodnih bila je dovoljna da se čaša prelije. Svi gresi i promašaji prošlosti su bili ispred mene kao gusta magla koja je zamračivala pogled u bilo kakvu svetlu budućnost. Iz potištenog srca oteo se bolan krik Bogu: "Ne mogu više! Ne mogu da verujem da Ti Bože još uvek imaš strpljenja sa mnom, i da još uvek želiš da računaš na mene u tvom radu" Hteo sam da ostavim sve što se ticalo rada za Boga. Ne zato što sam nešto drugo više želeo, već zato što nisam više mogao da verujem da za takve kao što sam ja ima mogućnosti da nastave u takvom radu. Previše puta sam pao, izdao Boga, svojim ponašanjem naneo štete njegovom imenu. Izdao sam poziv koji mi je Bog dao, pokvario plan koji je imao sa mojim životom. Sve je izgledalo beznadežno, sve je bilo samo promašena investicija, velik fijasko. Nikakve snage, vere ili inspiracije nisam imao za korak napred. Kao da sam bio paralizovan od svega što mi se do sada događalo.

U trenucima te teške borbe u meni, odjednom sam čuo tihi glas u mojoj

nutrini: "*Jer su Božiji milosni darovi i poziv neopozivi*", (Rimljanima 11:29). Od tebe zavisi da li će biti nastavka. Ja se ne predajem u pogledu tebe i onoga što sam sa tobom naumio.

Ove reči su bile kao injekcija nade za moju beživotnu dušu. Svetlo je zasjalo u tami moje duše. Odjednom sam video da ono što je za mene bio kraj, može da bude novi početak sa Bogom. Kao da sam shvatio da Bog ustvari i nije toliko šokiran mojim pogreškama koliko sam ja bio. Naš kraj može biti Njegov početak. Tako je bilo sa Petrom, sa Avramom, sa mnogim drugima. Iznenadivati se nad svojim greškama i padovima može da bude i znak da sebe ne poznajemo, da o sebi još uvek previsoko mislimo. U ovakvom poslu nikada po svojim sposobnostima neću biti dovoljno dobar. Neuspeh je jedini rezultat kada čovek hoće da radi Božiji posao u ljudskoj snazi, kada polazi od svojih mogućnosti. Ali, ako nakon svih grešaka koje su napravljene zbog oslanjanja na sebe, kažemo da je svemu kraj i ne prihvatimo Božiju ponudu da sa Njegovom snagom nastavimo, to je kao da kažemo Bogu – ako ja nisam uspeo onda ni ti ne možeš. Razočaranost u sebe može da bude spašavajući uvid. Nama je uvek takvo saznanje teško, zato što pogađa naš ponos, ali može da nas uvede u novi način razmišljanja i drugačiji odnos prema našoj ulozi u zadatku u koji nas Bog poziva. Najveća korist od takvog saznanja je prihvatanje veće zavisnosti o Bogu u svemu što treba da budemo i da radimo.

Zato je i Božiji odgovor Pavlu na njegovu molitvu o oslobođenju bio da mu je dovoljna milost koju mu Bog ukazuje, jer se Božija snaga najviše očituje u našoj slabosti.

...a on mi reče: "Dosta ti je moja milost, jer sila se usavršava slabošću" Zato ću radije da se hvalim svojim slabostima, da se u meni nastani Hristova sila. (2. Korinćanima 12:9)

Evangelje nije usklađeno da odgovara čoveku i njegovoj religioznoj

potrebi da zaradi svoje spasenje. Ali, Evandjelje je za čoveka, jer iako ne može da se živi ljudskom snagom sve je ispunjeno delom Isusa Hrista i time svakom potpuno pristupačno i dohvatljivo. Bog ne traži od nas savršenost u onom smislu u kom mi to zamišljamo. Za Boga je iskrenost srca i iskrena čežnja za savrшеноšću važnija od pokušaja da je dostignemo svojim odricanjima i naprezanjima. Naš stalni problem s Evandjeljem je upravo u Božijoj velikodušnosti i milosti, jer mi uvek želimo da imamo neka dela s kojima i pred ljudima i pred Bogom možemo da se ponosimo. U tome leže motivi za mnoga naša nastojanja da uspemo, kako bi mogli da osećamo da smo bolji od drugih i da imamo s nečim da stanemo pred Boga, a ne samo da živimo od Njegove milosti.

U svemu tome moramo da mislimo i na to šta sam Bog misli o našim delima koja su motivisana željom za samopravednošću i zaradom spasenja kod Boga:

Tako svi postasmo nečisti, a sva pravda naša ko haljine okaljane. (Izaija 64:5a)

Reč koju Jevrejski jezik upotrebljava u ovom tekstu za "nečiste haljine" je snažna i neugodna. Radi se ustvari o krpama koje su žene u tom vremenu koristile u danima svoje menstrualne nečistoće. Takva je naša samopravednost u očima svetoga Boga. Koliko god nastojali, nikada nećemo doći do momenta zadovoljstva i potpunog osvedočenja da smo potpuni u Božijim očima. Zato je spasenje dar od Boga, a ne zasluga. Zato je i sve drugo što treba da se dogodi s nama plod Božijeg milosnog rada u našim srcima. I zato, u životu s Bogom postoji uvek mogućnost za nastavak. Naš kraj je Božiji početak. Tu je naša nada i mogućnost za sledeći korak koliko god nam se greška činila velikom. Nema greha koji Isusova krv nije već pokrila.

Hajde, dakle, da se pravdamo, govori Jahve. Budu V
vam grijesi kao grimiz, pobijeljet će poput snijega; kao

purpur budu li crveni, postaće kao vuna. (Izaija 1:18)

Đavo će uvek pokušavati da nas ubedi da je došao kraj i da treba sve da ostavimo – da kapituliramo. To je delimično i istina – jer treba da potpišemo kapitulaciju svoje snage, da se okrenemo Bogu i da u Njega stavimo svo pouzdanje da će On to da učini. Predati se, u ovom slučaju ne znači da odustanemo od svega i postanemo potpuno obeshrabreni, već da razumemo da su naša nastojanja samo prepreka Bogu da On uradi u nama i kroz nas ono što smo mi hteli da uradimo za Njega. Razočaranost u sebe ne treba da bude povod da slušamo Sotonin glas i njegovo rešenje, već Božiji glas i Njegovu ponudu da s Njim nastavimo. Treba da samopouzdanje zamenimo s pouzdanjem u Boga.

VI. BOŽIJA RAZOČARANOST U MENE

Ovaj aspekt razočaranosti je sličan prethodnom u istom smislu kao što je razočaranost u Boga slična razočaranosti u druge. Mogli bi reći da su ta iskustva jedna sa drugim povezana i posledična. Razočaranost u sebe zna biti jak povod verovanju da je i Bog razočaran u mene. Da li Bog može da bude razočaran u nas ljude? Zar on nije savršen u svom karakteru i osobi? On koji sve zna, da li bude iznenađen našim padovima i situacijama u kojima ga izneverimo? Zar takve stvari utiču na savršeno biće kao što je Bog?

Naše shvatanje Božije savršenosti ponekad je takvo kao da Bog nema osećaje i da na njega ništa ne može da utiče u emotivnom smislu. Naročito ne takvo osećanje kao što je razočaranost. Ne možemo sebi da predstavimo Boga koji je razočaran i komentariše naše postupke na način koji je uobičajen nama ljudima kada smo razočarani: "Kako si mogao ovako nešto da mi uradiš?" Ili: "O, pa kako sam mogao ovako glupo da postupim?" Bog ipak može da bude razočaran. Postoje događaji u Bibliji koji nedvosmisleno govore o Božijoj razočaranosti. Ipak velika je razlika između Božijeg i našeg doživljavanja razočaranosti. Nama je veoma teško da se ophodimo s tim osećanjima na jedan za nas pobedonosan način. Razočaranost snažnim negativnim osećanjima utiče na naše razmišljanje i ponašanje, dok je Bog u stanju da se odnosi prema tom doživljaju na jedan potpuno drugačiji način. Razočaranost kod Boga nikada ne dobije mogućnost da bude kanalisana kao što se događa sa nama ljudima, niti upravlja Božijim načinom razmišljanja i delovanja na isti način. Već u početku biblijskog izveštaja o istoriji čovečanstva susrećemo se sa događajem koji opisuje Božije doživljavanje situacije.

Vidje Jahve kako je čovjekova pokvarenost na zemlji velika i kako je svaka pomisao u njegovoj pameti uvijek samo zloća. Jahve se pokaja i u svom srcu ražalosti što je načinio čovjeka na zemlji. (Postanak 6:5–6)

Osećaji koji se ovde opisuju su nam svima poznati upravo u slučajevima razočaranosti. Bog nije bezosećajna osoba, što se već dovoljno vidi po tome što smo mi stvoreni na Njegovu sliku. U Bogu postoji čitav spektar osećaja koji su nam poznati i mnogo više od toga. Bog doživljava stvari sa mnogo većom dubinom i jačinom nego mi. Shvatanje da je Bog hladna i bezosećajna ličnost dolazi od ljudskog pokušaja da definiše božanstvo. Bogovi većine religija su kipovi čiji izrazi lica nemaju života u sebi, bezlični, mrtvi kipovi. Biblija ih na mnogo mesta opisuje kao beživotne idole, koji niti čuju, niti vide, niti imaju snage da drugima pomognu.

Bezosećajni idoli, sa životinjskim licima, su u najvećem broju slučajeva izraz ljudskog straha od mogućnosti da postoji biće koje ima više snage i moći od ljudi. Takav nije Bog Biblije i hrišćanstva! Ne, On je Otac pun ljubavi i saosećanja i čežnje za svojim stvorenjem. On je čist i svet, pravedan i milostiv, u Njemu je sve ono što u stvorenju postoji.

Reče: "Dosta, oni su narod moj, sinovi koji se neće iznevjeriti!" I on im posta Spasiteljem u svim njihovim tjeskobama. Nije slao poslanika ni anđela, nego ih je sam spasio. U svojoj ljubavi i samilosti sam ih je otkupio, podigao ih je i nosio u sve dane od davnine. Ali se oni odmetnuše, ožalostiše sveti Duh njegov. Zato im je postao neprijatelj i sam je na njih zavojštio. (Izaija 63:8–10)

U ovom tekstu se vidi Božije proživljavanje kada se Njegov narod odnosi prema Njemu na način koji nije dostojan Njegove ličnosti. Reakcija je vrlo snažna, rekli bi smo veoma ljudska. On koji je njihov

Stvoritelj, Otac, Spasitelj, postaje njihov neprijatelj u momentu kada je njihovo preziranje Njegove dobrote došlo do mere prema kojoj više ni Božija ljubav ne može drugačije da se ponaša. Bog je učinio sve za njih. Oslobodio ih ropstva u Egiptu, dao im najbolje Zakone da po njima žive fantastičan život. Nosio ih je u svom naručju kroz najteže životne situacije i učinio čuda među njima koja ni jedan drugi narod nikada nije video.

I posle svega oni Boga sve vreme odbacuju i okreću se ka bezvrednim idolima. Nama ljudima je teško da shvatimo kakva je to provokacija prema Stvoritelju neba, zemlje i života, onome koji ljubi čoveka savršenom ljubavlju, kada kao zahvalnost za sva dobra koja čini čoveku, bude zamenjen praznoverjem i verom u laž. I naša ljudska iskustva u ovoj oblasti potvrđuju istinu da najbolji prijatelj može da postane najljući neprijatelj, ako dođe do prekida prijateljstva zbog razočaranosti. I pored svog razumevanja za našu nesavršenost i Bog može da se oseća tužnim i povređenim zbog načina na koji mu uzvraćamo za svu Njegovu dobrotu. Božije srce je očinsko srce i zato ranjivo i u stanju da oseća razočaranost.

Tada Natan reče Davidu: "Ti si taj čovjek! Ovako govori Jahve, Bog Izraelov: Ja sam te pomazao za kralja nad Izraelom, ja sam te izbavio iz Šaulove ruke. Predao sam ti kuću tvoga gospodara, položio sam žene tvoga gospodara na tvoje krilo, dao sam ti dom Izraelov i dom Judin; a ako to nije dosta, dodat ću ti još ovo ili ono. Zašto si prezreo Jahvu i učinio ono što je zlo u njegovim očima? Ubio si mačem Uriju Hetita, a njegovu si ženu uzeo za svoju ženu. fest, njega si ubio mačem Amonaca" (2. Samuelova 12:7–9)

Davidov pad u greh zbog slabosti nije ono što je Boga najviše ožalostilo. Božije razumevanje naših slabosti nije isto što i tolerisanje istih, što bi smo mi ponekad želeli. Ono što je Boga ožalostilo u

Davidovom slučaju je činjenica da je David uzeo stvar u svoje ruke bez da se prvo posavetuje s Bogom. Bog je ipak onaj koji zna šta je najbolje za nas i želi nam najbolje. David je sve najbolje u životu dobio od Boga, ali u ovoj situaciji je odabrao da se više pouzda u svoj razum i izbor, nego li u Božiji. Ovakve odluke su česte kada se bojimo da nam Bog neće dati ono što priželjkujemo, što znači da ipak ne verujemo toliko u Božiju dobrotu i želju da nam da najbolje, ili znamo da je stvar pogrešna i zato se plašimo da je iznesemo pred Boga. Ponekad nam je teško da verujemo da nas Bog više voli nego li mi sebe volimo. Zbog toga se uvek ne usuđujemo da verujemo da će nam dati ono što priželjkujemo.

Ako bi naša deca svaki dan odlazila da od komšija uzimaju hranu, nama roditeljima, svakako, to ne bi bilo drago. Sigurno bi i povredilo naše roditeljsko srce, ako bi naša deca verovala da je ljubav komšije prema njima veća od naše. Ako to boli nas koji smo nesavršeni u ljubavi, koliko više to može da boli našeg nebeskog Oca koji je savršen u svojoj ljubavi prema nama ljudima.

Kako Ahazja bijaše pao preko prozorske rešetke svoje gornje odaje u Samariji i ozlijedio se, posla glasnike, kojima reče: "Idite pitajte Baal Zebuba, boga ekronskog, hoću li ozdraviti od ove bolesti" Ali je anđeo Jahvin rekao Iliji Tišbijcu: "Ustani! Idi u susret glasnicima samarijanskog kralja i reci im: Zar nema Boga u Izraelu te se idete savjetovati s Baalom Zebubom, bogom ekronskim? I zato veli Jahve ovako: Nećeš sići s postelje u koju si se popeo; sigurno ćeš umrijeti" I ode Ilija. (2. Kraljevima 1:2–4)

Svemogući Bog, Otac pun ljubavi i brige za svakog od nas, zameni se idolom koji nema nikakve sposobnosti da saoseća, ni snage da pomogne. Nije čudno da takvo ponašanje ljudi, naročito nas koji smo Božija deca, može u Božijem srcu da izazove tugu i dozu razočarenja.

Ali, postoji jedna veoma velika i važna razlika između razočarenja o kome mi ovde govorimo i Božijeg razočarenja. Jedan drugi momenat je još važniji, a to je da razočaranost nikada ne može da kontroliše Božije misli i dela u onoj meru u kojoj na nas utiče. Savršenost Božije osobe je odlučujući momenat, jer razočaranost o kojoj ovde govorimo ona destruktivna kojoj je Sotona autor, ne može nikada da utiče na Boga niti da ga kontroliše. Zbog toga, iako može da bude razočaran u naše postupke, pa i u nas same, Bog nas nikad ne odbacuje zauvek, niti prekida svoj savez sa nama. On je veran prema nama i onda kada mi nismo prema Njemu. To se temelji na istini da je Bog ljubav!

Ako smo neverni, on ostaje veran, jer samoga sebe ne može da se odrekne. (2. Timotejeva 2:13)

Jedan prijatelj mi je jednom ispričao kako je u trenucima razočaranosti doživeo da mu je Gospod rekao: "Ja ne znam da li ti još uvek veruješ u mene, ali ja i dalje verujem u tebe." Zvuči skoro neverovatno da Bog može da ima više poverenja u nas nego mi u Njega?! Ali upravo zato što je On večna ljubav nikada nas ne odbacuje zauvek, nego je uvek spreman da ide dalje s nama.

Mi smo svi osuđeni na smrt, slični smo vodi koja se proljuje na zemlju i više se ne može skupiti, i Bog ne podiže mrtvaca: neka dakle kralj misli na to da prognanik ne ostane izagnan daleko od njega. (2. Samuelova 14:14)

Zato ne moramo da budemo prevareni lažju koju Sotona tako često želi da nam namete – a to je, da je Bog razočaran u nas u smislu u kojemu je on sam bio i ostao razočaran, i time večno ogorčen i nesposoban da ikome ikada poželi bilo šta dobro. Njegova razočaranost ga je učinila osobom koja je sušta suprotnost Božijoj. Time je postao ne samo Božija suprotnost, već i neprijatelj svemu što

je Bog stvorio, naročito čoveku. Zbog toga je jedna od najvećih Sotonskih želja da čoveku proda ovu laž kako bi Boga okrivio i ocrnio za ono što on sam radi. Ali hvala Bogu, Bog je svemoguć i nenadmašan u svojoj mudrosti i u tome je i naša nada. Svakako, On se ne da prevariti tom lažju i nikada ne može da dođe pod uticaj ove razočaranosti, jer ona je iz sveta tame, a u Bogu nema mešavine svetla i tame! Slava i hvala našem Bogu za to! Bez toga bi svaki od nas i celo čovečanstvo bilo izgubljeno. Dokle god čovek želi da dođe nazad svome Stvoritelju i Ocu, Bog ga nikada neće zauvek odbaciti.

VII. ZNACI RAZOČARANOSTI

"Po plodu se drvo prepoznaje", Isusove su reči. Postoje znaci po kojima može da se prepozna kakvo će biti vreme, a iskustva takođe imaju svoje plodove i znakove. Biblija govori o plodovima Duha Svetoga i plodovima, delima tela – čovekove grešne prirode, u Galaćanima 5:19–22. Razočaranost ima svoje plodove po kojima može da se prepozna. Posledice neposlušnosti naših praroditelja Adama i Eve su bile i ostale dalekosežne. Neke od tih posledica smo svi dobili u nasledstvo prilikom rođenja. Mogli bi smo reći nezasluženo i bez da je to naša odgovornost. U tom nasledstvu je, između ostalog, osećaj odbačenosti s kojim se celo čovečanstvo bori. To iskustvo nije posledica naših ličnih poteza. Zbog greha su Adam i Eva bili izbačeni iz Raja, iz Božije prisutnosti i odbačeni od svetog Boga. Greh i odbačenost su nasledni, zato i nije na nama odgovornost da nađemo rešenje za njih. Bog je to rešio u osobi Isusa Hrista. Zbog naših greha Isus je umro, time nas izmirio s Bogom, omogućio nam da živimo u zajedništvu s Bogom i da iznova budemo prihvaćeni od Njega. Tu se završava odbačenost, jer onaj koji nas je zbog greha odbacio dao je i rešenje – Isusovu izmirujuću žrtvu zbog koje smo opet prihvaćeni.

Razočaranost, za koju verujem da je pored odbačenosti jedno od najtežih iskustava čoveka u ovom životu, nije nasledna. Niko se ne rađa razočaran. Istina je da je razočaranost moguća zbog naše grešne prirode, ali nije nasledna kao što su greh i odbačenost. U razočaranosti postoji naš deo, naša odgovornost. Zato je i rešenje za razočaranost velikim delom na našoj strani. Zbog toga je važno da prepoznamo razočaranost kako bi iz nje mogli da izađemo, da joj zatvorimo vrata i da je izbegnemo. Prepoznavanje je moguće po plodovima, znakovima koji su tipični za razočaranost. Ovi znakovi možda variraju od osobe i

kulture, ali verujem da su u temelju vrlo slični za sve ljude u svim kulturama.

Razočaranost stvara bol u duši. Zbog toga reagujemo i izražavamo osećaje boli nanete razočaranošću. U nekim kulturama izrazi takvih osećaja su veoma dramatični. U drugim kulturama su na izgled tiši, kontrolisaniji, ali isto tako bolni i duboki. Možda se ne pokažu odmah, ali s vremenom postaju vidljiviji. Svakako je u ovome najvažnija sama osoba, ali i okolnosti u kojima smo rasli i formirali naša vrednovanja. U nekim kulturama korak između osećaja i izražavanja istih je veoma kratak. U nekima, pak, mnogo duži. Važnije od toga je ono što se na kraju pokaže. Ponašanje je način na koji osoba izražava osećaje verbalno i gestikulacijama. Čutanje i mirnoću tela najčešće ne smatramo izražavanjem osećaja, niti ponašanjem koje nam otkriva nešto o reakciji osobe u datoj situaciji. Ali i to jeste vrsta ponašanja koje u sebi ima svoju reakciju na datu situaciju.

Mnogi ljudi se plaše da verbalizuju ili gestikuliraju svoja osećanja, jer bi na taj način izazvali reakciju drugih i time ušli u konfrontaciju koje se boje i zato radije ostaju tihi i mirni, iako u njima možda "kuva od osećanja" Kod drugih su reči i gestikulacija daleko jači od stvarnosti osećanja. Drugi se, pak, boje tišine jer ih to čini nesigurnima u vezi situacije. Ako niko ne komunicira svoja osećanja kako da se razvijaju odnosi? Nedostatak komuniciranja je smrtna bolest odnosa. Oni koji više izražavaju osećanja reskiraju da lakše budu pogrešno shvaćeni, ili pak smatrani nezrelim. U tome ima istine, ali ni slučajno to nije pravilo za procenjivanje. Čutanje se ponekad prelako smatra mudrošću i zrelošću. "Čutanje je zlato", ali nije uvek znak zrelosti i samokontrole. Može da bude i kukavičluk.

Ova problematika je naročito stvarna za ljude koji su iz jednog podneblja, a žive u drugom. Južnjaci u Skandinaviji žive u duplom riziku – da zbog svoje spontanosti (kakvi opet nisu svi) budu pozitivan momenat u dosta osećajno hladnom podneblju, ili da se na njih gleda

kao na prebučne i previše intenzivne, grubo rečeno, nenasne. Spontane osobe u emotivno kontrolisanim kulturama mogu sebe da doživljavaju kao nezrele i nedorasle, a istovremeno ljudi mogu da im se dive jer se usuđuju da budu ono što jesu. Strah od neprihvaćenosti od drugih može vrlo bitno da promeni naše inače prirodno ponašanje u nekim situacijama. U svemu ovome postoje nijanse koje mogu da budu odlučujuće za pozitivnost ili negativnost samog ponašanja. Važnije od "savršenog ponašanja", prema bilo kojim merilima, je istinitost i iskrenost srca.

Evo, ti ljubiš srce iskreno, u dubini duše učiš me mudrosti. (Psalam 51:8)

Tako je i sa manifestujućim znakovima razočaranosti. Kod nekih su očigledni, kod nekih su isti ali prikriveni osobenošću ili, pak, ponašanjem tipičnim za kulturu iz koje osoba dolazi. Zato i dole navedeni plodovi i znakovi imaju svoje različite nijanse, ali su u suštini isti.

LJUTNJA

Ljutnja zna da bude vrlo jak osećaj. Ipak, može da se izrazi na tako mnogo načina. Jedan za mene nezaboravan događaj je bila diskusija jednog bračnog para koji su naši dobri prijatelji. Na izjavu žene u vezi plaćanja za njen rad, koja očigledno nije bilo u redu, muž je reagovao rečima: "Ženo, ovo me čini histeričnim!" Izraz lica je govorio o očiglednoj razočaranosti, ali je ton u rečima bio veoma normalan, čak mlak za neke od nas, bez da je ikakva gestikulacija propratila reči. Meni je to bilo komično, jer moja histeričnost se apsolutno drugačije očituje i izražava. Da li je jedna bolja od druge teško je reći. Mi smo najčešće impresionirani onim reakcijama koje su "sabranije" i malo tiše, ali to ne znači da su iste manje zle i manje destruktivne za

odnose. U "niskim tonovima" se isto tako jasno može čuti ljutnja kao i u vici i mahanju rukama. Opovrgavati i suzbijati osećanja može da bude isto toliko opasno kao i nekontrolisano ih izražavati. Postoje momenti kada je ljutnja potrebna i potpuno opravdana ako se izrazi.

Isus ude u Hram, istera sve koji su onde kupovali i prodavali i isprevrta stolove menjačima novca, a prodavcima golubova klupe. "Zapisano je", reče im, "Moj dom će se zvati dom molitve, a vi od njega pravite razbojničku jazbinu!" (Matej 21:12–13)

Druga strana ovoga je opisana u:

M svom gnevu ne činite greh"; neka sunce ne zađe, a vi da ste još gnevni. (Efescima 4:26)

Ljutiti se, ali ne grešiti!

Razočarani ljudi su ljuti i besni na osobu, situaciju i bilo šta što oni smatraju uzrokom njihovog razočarenja i boli koja s tim dolazi.

NEGATIVAN GOVOR

Veoma je teško zadržati ovakva osećanja samo u sebi i nikada pred drugima ne spomenuti takav doživljaj. Svakako, ton govora biva sve negativniji, agresivniji i sve više optužujući. Sva bol i ljutnja koju razočarana osoba doživljava postaje jedno veliko osuđivanje uzročnika razočaranosti. Cela stvar postaje ogovaranje onih, ili onoga, koji su po mišljenju razočarane osobe, izneverili i prouzrokovali svu bol. Mnogo puta je opis svega veoma subjektivan i izražava tumačenje situacije od strane povređenog. Sam Sotona je pred Adamom i Evom ogovarao Boga, tvrdeći da ih je Bog ustvari slagao kada im je rekao da će umreti

ako jedu od drveta spoznaje dobra i zla. Time je lansirao laž da Bog nije verodostojna osoba i da u Njega ne mogu da se pouzdaju. Ovakav izveštaj je veoma čest u načinu opisivanja situacija i osoba koje razočarani smatraju uzročnicima njihovog doživljaja. Tipično za razočarane osobe je da šire negativne informacije o drugima. Time često traže sažaljenje i potvrdu od drugih za svoje stavove i izjave. Problem sa ovakvim govorom je da svaki negativan govor o nečemu/nekome, ne mora uvek biti ogovaranje. Ponekad je ljudima teško da nose sve u sebi i treba im neko ko može da ih sasluša i čuje bol njihove duše u takvom govoru. Izraziti osećanje boli i razočaranosti pred nekim može da bude oslobađajuća terapija. Ipak, veoma je važno da ne dozvolimo da nas ta osećanja stalno navode na negativan, ogovarajući govor. Time bi se negativizam ukorenio i s vremenom zadobio vlast nad mislima i osećanjima.

PREKID ODNOSA

Ovo je uobičajena posledica razočaranosti. Možda bi mogla da se stavi kao prvi plod razočaranosti. Uglavnom ovo je neizbežan korak u slučaju kada razočaranost zadobije vlast nad našim osećanjima. Razočarani ne žele da budu LI blizini onih koji su ih razočarali, niti da imaju daljnji kontakt s njima. Na neki način to je, ne samo ljutita reakcija, nego i način da se zašтите od daljnjih emotivnih povreda. U velikom broju slučajeva rastanak se dogodi u obliku konflikta. Ali, ima i slučajeva kada se razočarana osoba jednostavno povuče bez velikih verbalnih ili drugih vrsta sukoba. Kontakt biva sve ređi, a prilikom mogućih susreta drugoj osobi je očigledno da nešto nije u redu, da je sve drugačije nego ranije. Možda još postoji neka formalna ljubaznost i pristojnost, ali je bliskost i toplota u odnosu odsutna. Razočaranost ima tu osobinu da izbegava kontakt sa uzročnikom svoje razočaranosti. Članovi porodice postaju stranci jedni drugima. Oni koji su godinama odlazili u istu crkvu odjednom se više ne pozdravljaju na ulici, čak se

ponašaju kao da jedni druge nikad ranije nisu sreli. U trenutku kada se pogledi susretnu glave se odjednom okreću u drugom pravcu. Takvo ponašanje zadaje duboku bol i na mestu je pitanje – kako se mi, koji smo nanovo rođeni i verujemo u silu Božije ljubavi, možemo, i pored svega toga, ovako ponašati jedni prema drugima? Verujemo li da je Božije carstvo drugačije, da je Nebo stvarnost i da ćemo tamo stajati zajedno pred zajedničkim Bogom i Ocem? Možemo li ljudima u svetu da govorimo o Božijoj ljubavi, o izmirenju kroz Isusovu krv, a istovremeno da igramo ovakvu igru? Imamo li pravo da ostajemo na svome shvatanju da je naša povređenost dublja od Isusovih rana koje su radi izmirenja čoveka s Bogom i čoveka s čovekom? Ako zadržavamo pravo na razočaranost, pre svega nismo Bogu ugodni i ujedno otvaramo vrata nečemu što može potpuno da uništi naš duševni život. Sirom sveta postoje ljudi izranjivani u crkvama. Iako crkve nisu mesta gde se sastaju anđeli, ipak bi bez preterivanja, crkva trebala da bude mesto gde je moguće ići korak dalje u opraštanju i izmirenju. U ovom procesu duhovne vođe imaju veoma važnu ulogu. Ako vođe nisu u stanju da žive na nivou koji Božija reč opisuje, onda će lični osećaji iz njihovih odnosa i konflikata da utiču na crkvu. Mnoge vođe su svojim autoritativnim načinom vođenja i zahtevanjem od drugih da se potčine bili uzrok razočaranosti ljudi koji su kasnije napuštali crkve, iako nisu ostavili Boga. Odgovornost, svakako, nije uvek samo na strani vođa, ali vođe imaju veliku odgovornost da manifestuju stav pomirljivosti među sobom kako bi i narod mogao to da vidi, veruje i praktikuje. Nije moguće da se Evanđeljem utiče na okolinu ako je Evanđelje samo teorija koju propovedamo, a ne i praksa koju živimo. Zato je mogućnost za razočaranost možda još veća u crkvama, jer nam je ispovedanje na tako visokom nivou. Time i očekivanja bivaju veća. Ako bi današnje vođe crkava zaboravile svoje boli zbog ličnih konflikata s drugim vođama i mislili malo više na Isusovu bol na krstu radi jedinstva Njegovog naroda i ustali u duhu izmirenja, Crkva Hristova bi imala više slave Božije i time i daleko veće poštovanje u ovom svetu.

OBESHREBRENOST

Razočaranost potkrada život. Radost i vera u budućnost lako nestaju, ako razočaranost počne da ispunjava život. Razočarani ljudi nisu optimisti, već obično osobe kojima nedostaje motivacija i snaga da idu dalje u životu. Tu je upravo objašnjenje za jedno od značenja reči razočaranost u jevrejskom jeziku – "biti paralizovan u kolenima". Razočaranost može da postane kao živo blato. Čovek tone sve dublje i osećaj obeshrabrenosti da nastavi u tom odnosu, ili uopšte u životu, može da bude parališući. Ako se čovek bori sa razočaranošću i ne razume koje su sile iza tog doživljaja, onda je vrlo lako potonuti u destruktivnu negativnost tog doživljaja. Lično verujem da je čoveku bez Boga nemoguće da pobedi u ovoj borbi na način koji je potpuno oslobađajući.

Interesantna je reakcija apostola Petra nakon svega što se s njim dogodilo u njegovom sleđenju Isusa Hrista. Nakon svih padova i promašaja, razočaranost je toliko ispunila Petrove misli i osećanja, da je za njega postojala samo još jedna mogućnost – napustiti sve i vratiti se nazad svom starom načinu života.

Simon Petar im reče: "Idem da lovim ribu" A oni rekoše: "I mi ćemo s tobom" I izadoše pa uđoše u čamac, ali te noći ne uloviše ništa. (Jovan 21:3)

To nije uticalo samo na Petra, već i na sve ostale učenike. Obeshrabrenost se uvukla u dušu i kolena su klecala i bila preslaba da bi se nastavilo u tom pravcu. I ovo je dokaz da razočaranost ove vrste dolazi od samog Sotone, jer Božija reč kaže da nam je Bog dao duha druge vrste:

Jer, Bog nam nije dao duha plašljivosti, nego sile, ljubavi i razboritosti. (2. Timotejeva 1:7)

MAŠTANJE

Maštanje je česta odlika razočaranih osoba. Za njih je obično sve bolje od sadašnjosti, od onoga u čemu se upravo nalaze. Interesantno je da njihovo maštanje nije uvek o boljoj budućnosti, jer smo već rekli da su često obeshrabreni u tom pogledu, nego o starim "dobrim danima". Ponekad je i neslavna prošlost za njih bolja od sadašnjosti. Razočaranost zna da kuša čoveka ne samo da prošlost smatra boljom, već i da želi da mu se ona vrati.

I stade narod zlobno mrmljati u Jahvine uši, Kad to ču Jahve planu gnjevom. Jahvin oganj izbi među njima i spali jedan kraj tabora... Svjetinu koja se oko njih skupila obuzme pohlepa za jelom. Izraelci se opet upuste u jadikovanje, govoreći: "Ko će nas nasititi mesom? Sjećamo se kako smo u Egiptu jeli badava ribe, krastavaca, dinje, prase, luka i češnjaka. Sad nam život vene; nema ničega osim mane pred našim očima" (Brojevi 11:1,4–6)

Izraelcima nije trebalo više od ovih neugodnosti da bi smatrali i ropstvo boljim od trenutne situacije. Nakon 430 godina ropstva i užasne potlačenosti, čovek bi mislio da bi sloboda i u pustinji bila bolja, naročito ako se zna da je to prolazna faza. Ali njima nije bilo tako. Maštanje o starim "dobrim danima" ih je obuzelo kao rezultat očigledne razočaranosti u Mojsija i samog Boga, koji se nisu dovoljno dobro brinuli za njihove potrebe. Radije Egipat sa svim mukama i većitim ropstvom, nego dva–tri dana u pustinji bez onoga što su tako želeli.

Nakon ovog događaja dolazi sledeći koji opisuje isto razočarenje u drugoj situaciji:

Zar ti nismo rekli baš ovo u Egiptu: Pusti nas! Služit ćemo Egipćane! Bolje nam je i njih služiti nego u pustinji

poginuti. (Izlazak 14:12)

Upravo ovo govori o prirodi razočarenja. Ova vrsta razočaranosti je Sotonska i destruktivna u takvoj meri da je sposobna da razruši život osobe koja je prihvatila. Ovakav slučaj je veoma čest u životima osoba koje su upravo predale svoje živote Bogu. Kada prvobitna ushićenost naiđe na prvo iskušenje, "prvu pustinju" u životu sa Bogom, đavo je odmah tu da pokuša dokazati da nije vredno podnositi ove muke i da je bolje vratiti se u stari život, u Egipat, jer je tamo bar stomak bio pun. Oni koji su bili zavisni od raznih stvari u takvim situacijama mogu da dožive velike kušnje da se vrate starom načinu životu, čak i samoj đavoljskoj zavisnosti od stvari koje su im život činile paklom, samo zbog osećaja razočaranosti u sadašnju situaciju. Razočaranost nas čini slepima i nesposobnima da uvidimo šta je bolje za nas i našu budućnost. Čovek mora da se zamisli i da se zapita kakve su to sile u razočarenju koje uspevaju da nas uvedu u "snove na javi" i učine da opet počnemo da čeznemo za onim što nam je ranije bilo odvratno i uništavalo naš život.

SAMOSAZALJENJE

Razočarane osobe skoro uvek sebe smatraju žrtvom. Drugi ljudi, ili okolnosti, su krivi za njihovo stanje i situaciju u kojoj se nalaze. Pošto sebe smatraju žrtvom često traže neku vrstu kompenzacije i utehe u samosažaljenju. Samosažaljevanjem razočarani se brani, opravdava svoju razočaranost i pokušava da privuče pažnju i simpatije drugih ljudi.

Čak i silne Božije sluge su mogle da padnu u ovu vrstu osećaja. Prorok Jona, razočaran Božijim postupkom prema stanovnicima Ninive dolazi u stanje ljutnje prema Bogu i sažaljevanja sebe, smatrajući se u svemu tome žrtvom.

Joni bi veoma krivo, i rasrdi se. I ovako se pomoli Jahvi: "Ah, Jahve, nisam lija to slutio dok još u svojoj zemlji bijah? Zato sam htio prije pobeći u Taršiš; jer znao sam da si ti Bog milostiv i milosrdan, spor na gnjev i bogat milosrđem, i da se nad nesrećom brzo sažališ. Sada Jahve, uzmi moj život, jer mi je bolje umrijeti nego živjeti" Jahve odgovori: "Srdiš li se ti s pravom?" I Jona iziđe iz grada i sjede s istoka gradu; načini ondje kolibu i sjede pod njom u hlad da vidi što će biti od grada. A Jahve Bog učini da izraste bršljan nad Jonom i pruži sjenu njegovoj glavi, te da ga izliječi od zlovolje. I Jona se bršljanu veoma obradova. Ali sutradan, u osvit zore, Bog zapovjedi crvu da podgrize bršljan i on usahnu. Kad je ogranulo sunce, posla Bog vruć istočni vijetar; sunce je palilo glavu Joninu, te je sasvim klonuo. Poželje umrijeti i reče: "Bolje mi je umrijeti nego živjeti" Bog upita Jonu: "Srdiš li se s pravom zbog bršljana?" On odgovori: "Da, spravom sam ljut na smrt" Jahve mu reče: "Tebi je žao bršljana oko kojeg se nisi trudio, nego je u jednu noć nikao i u jednu noć usahnuo. A meni da ne bude žao Ninive, grada velikoga, u kojem ima više od sto i dvadeset tisuća ljudi koji ne znaju razlikovati desno i lijevo, a uz to i mnogo životinja!" (Jona 4:1–11)

Jona je očigledno insistirao na svome pravu da bude ljut i da sebe sažaljeva, iako za to nije bilo razloga. Jedini razlog je izgleda bio taj da je bio razočaran Božijim postupkom u toj situaciji. Takva ljutnja za tako malu stvar, rekli bi?! Tu i jeste dokaz da razočaranost ima sposobnost da napravi čitavu tragediju i od stvari koje nisu tih razmera, zato što se radi o dubokim i povređenim osećanjima duše.

Drugi interesantan primer je prorok Ilija.

Ondje je ušao u neku spilju i prenoćio u njoj. I gle, eto k

njemu riječi Jahvine: "Što ćeš ti ovdje Ilija?" On odgovori: "Revnovao sam gorljivo za Jahvu, Boga nad vojskama, jer su sinovi Izraelovi napustili tvoj Savez, srušili tvoje žrtvenike i pobili mačem tvoje proroke. Ostao sam sam, a oni traže da i meni uzmu život" (1. Kraljevima 19:9–10)

Ilija se oseća samim i jedinim koji Bogu gorljivo služi u svom narodu. Pored svega toga je i progonjen. Ljudi koji imaju proročki dar lako se nađu u ovakvim situacijama. Lako vide pogreške u crkvama i kod drugih. Mnogo puta iz čistih motiva, kao i Ilija, ukažu na te stvari i susretnu reakcije koje nisu baš pozitivne. Tu kod proročki obdarenih osoba dolazi do osećaja odbačenosti i razočaranosti u one koji ih odbacuju.

Istovremeno, i kod najvećih proroka može da postoji slabost osećanja da su malo bolji od ostalih zbog svoje predanosti Bogu i ujedno doza razočaranosti zato što drugi ne daju toliko za Boga kao on. U takvim situacijama lako se upadne u iskušenje koje razočaranost nudi, a to je samosažaljevanje, koje ponekad zna da bude jedini "prijatelj" razočaranim ljudima.

OGORČENOST

Svi plodovi spomenuti do sada su kao začini za gorak napitak. Razočaranost donosi ogorčenost. Ogorčenost je ustvari produbljivanje predhodno opisanih doživljavanja razočaranosti. Što osoba više razmišlja o stvarima koje su mu se dogodile i onima koje su, po njenom shvatanju, krivi za to, sve više otvara svoju dušu za ogorčenost Pravedni Job je u početku izdržao da ne otvori svoja usta i da ne govori negativno zbog sve nevolje koja ga je snašla. Ali, već u prvom govoru on izražava ogorčenost koja je počela da nadire u njegovu

dušu:

Čemu darovati svjetlo nesretniku i život ljudima
zagorčene duše. (Job 3:20)

Ogorčenost duše je takva da ni život više nema smisla za osobu koja je njome ispunjena. Zbog toga nas Božija reč i savetuje da ne dozvolimo gorčini da pusti korene u našoj duši:

Odbacite svaku gorčinu, bes i gnev, viku i hulu, zajedno
sa svakom zloćom. (Efescima 4:31)

STRAH, SUMNJIČAVOST, IZOLOVANOST

Ove tri stvari su usko povezane jedna s drugom. Razočaranost ostavlja tragove u čovekovoju duši i u obliku straha, pre svega straha od uspostavljanja novih odnosa s ljudima. Zbog prethodnih negativnih iskustva razočarane osobe znaju da razviju skeptičan stav prema ljudima, naročito onima koji bi pokušavali da im se približe. Oni često vide u ljudima nešto što ih podseća na one koji su ih ranili i zbog toga pokazuju dozu sumnjičavosti čak i prema dobronamernim potezima ljudi.

Sumnjičavost i strah od ponavljanja istih iskustava ih često otera u izolovanost od okoline. Izolovanošću razočarana osoba želi da se zaštiti od mogućih novih doživljaja koji bi joj naneli bol.

DEPRESIJA

Svakako kad se čovek ispunjava ovim stvarima nije moguće da ostane

u zdravom duševnom stanju. Sve dublje se zapada u teška osećanja i neraspoloženje. Depresija je stanje u koje razočarane osobe lakše i brže ulaze. Depresija je mračna dolina u kojoj gore navedeni doživljaji i osećanja vladaju. Ako se čovek na vreme ne trgne i ne suoči sa ozbiljnošću ovih osećanja, depresivnost raste i nameću se sve crnje misli.

SMRT – ĐAVOLSKO REŠENJE

Ceo ovaj lanac reakcija i doživljaja koji su plodovi i znaci razočaranosti ima i svoj kraj. Na žalost, kraj tome je ono što je ustvari i cilj onoga koji je autor ovog iskustva. Jedina želja Sotone je da čoveka odvede u smrt. On je otelovljena ogorčenost protiv Boga, sama razočaranost. On dobro zna svoje mesto i da je vreme tome blizu. Njegova ličnost i namere su opisani Isusovim rečima:

... Lopov dolazi samo da ukrade, zakolje i upropasti.
(Jovan 10:10a)

Razočaranost i osećanja povezana s tim teško je nositi. U razočaranosti nema ničeg pozitivnog. Moguće je okrenuti razočaranost u nešto pozitivno, ali ona sama u sebi ne nosi ništa pozitivno. Zna da razruši zdravlje i duše i tela. Kroz prvog Adama smrt je ušla u svet, drugi Adam – Isus Hristos je pobedio smrt i doneo ponovo život čoveku. Razočaranost ove vrste, o kojoj ovde govorimo, došla je kroz Sotonu i može da se pobedi opet kroz onoga koji je pobedio Sotonu – Isusa Hrista. Kad razočaranost postane Sotonska, ljudska snaga je nedovoljna da je pobedi. Kroz razočaranost Sotona želi da nam predstavi životnu situaciju tako besmislenom i beznadežnom da bi tako mogao da nam predstavi i sledeći po njemu logičan korak, a to je da je najbolje skratiti sve te muke, jer živeti takav život i nije vredno. Sotonino rešenje za patnje koje razočaranost nanosi je isto ono koje je

i Jobu predložio kroz usta njegove žene: "Prokuni Boga i umri" "Bog je kriv za sve", kaže đavo. "Bog ti neće pomoći", kaže đavo. "Zato", kaže đavo – "umri, oduzmi sebi život i skрати sve te muke." "Život i tako nije kao što si očekivao, ljudi nisu kakvim si ih zamišljao. Od ove patnje u kojoj si sada bolje nikada neće biti i zato je najbolje da sve završiš..." To su Sotonske laži koje odjekuju u mislima i osećanjima razočaranih osoba. Na žalost, te laži su često toliko jake da razočarane osobe ne mogu da im se suprotstave. Duša im je već toliko izranjavana i oslabljena razočaranošću, da čak i laži te vrste mogu da zvuče oslobađajuće.

Lično verujem, da najveći procenat samoubistava ima svoj povod u razočaranosti. Može da počne veoma rano u životu, da leži negde u dubini duše, a da čovek uopšte nije svestan da se radi upravo o tome. Ljudi se bore s ovim gorkim plodovima razočaranosti i možda nikada ne razmišljaju o samoj prirodi i poreklu ovog iskustva, tako da neshvataju daje to zamka koju neprijatelj čoveka svima postavlja. Žalosna činjenica je da ni hrišćani nisu izuzetci kada je u pitanju ovako tragičan završetak ovog iskustva. Večna nada i večni život koji nam je Bog poklonio u Isusu Hristu trebali bi da budu dovoljno jak povod da nastavimo dalje u životu. On sam nam je obećao da će biti s nama u sve dane našeg života, do samog završetka sveta. On nam je rekao da nas nikada neće izneveriti, niti napustiti, da će se uvek brinuti za nas i opet se mnogi i od Božije dece odluče na ovaj drastičan i tragičan korak. Upravo to govori o jačini destruktivnosti ovog doživljaja ako ga prihvatimo u svoje misli i osećanja. Ako ne vidimo razočaranost onakvom kakva jeste, postaćemo žrtva Sotonske prevare i laži i naći se na putu koji vodi u smrt, ne samo duhovnu, već i fizičku.

Biblija nam daje jedan drastičan primer ozbiljnosti dozvoljavanja da se razočaranost useli u misli i osećanja. Radi se o Ahitofelu, Davidovom savetodavcu, čoveku čiji se savet poštovao skoro kao i Božiji. Čovek mudar, od ugleda i poštovan. Sve do ovog trenutka je živeo samo u slavi svoga imena i poštovanju svoje okoline. Jednog dana njegov

savet nije bio prihvaćen. Bez ikakve bučne reakcije Ahitofel je otišao putem za koji verovatno niko nije mogao ni da pretpostavi da će tako da se završi.

Kad je Ahitofel vidio da se nije izvršio njegov savjet, osamari svoga magarca, krenu na put i ode svojoj kući u svoj grad. Ondje se pobrinu za svoju kuću, zatim se objesi i umrije. Pokopaše ga u grobu njegova oca. (2. Samuelova 17:23)

Zvuči skoro neverovatno da čovek koji je imao intelekt profesora, može da se odluči na ovakav korak, znajući posledice po svoju porodicu i cenu onoga što je naumio da uradi. Ipak, postoji nešto jače od zdravog razuma kada je razočaranost u pitanju. To su ranjena osećanja same suštine ljudskog bića. U Ahitofelovom slučaju to je bio ranjen ponos. Nije mogao da podnese istinu da je bio odbijen, on koji je uvek bio prvi među mudrim, uvek jasni pobednik. Budućnost se odjednom pomračila, snaga da podnese jedan poraz i promašaj je nestala. Previše je za takvog čoveka bilo da sledeći dan izađe pred ljude, ponižen i pobeđen. Možda ljudi i nisu tako mislili o njemu, ali je on tako mislio. Bilo mu je preteško da podnese razočaranost zbog svog promašaja i izgubljenog poštovanja od strane drugih.

Videti svoju vrednost u svojoj funkciji i poziciji može da bude tragično, bez obzira koliko zvučne i velike obe bile, jer su obe prolazne i ranjive. Čovek koji svoju vrednost gradi na svojim dostignućima može preko noći da postane žrtva iste razočaranosti koja je pogodila Ahitofela. Bog nikada nije pozvao čoveka da svoju vrednost zadobije. Čovekova vrednost jeste u njegovom poreklu – stvoren na Božiju sliku! Vrednost je čoveku data! "Čovek, kako to gordo zvuči!" Ta se vrednost ne dobija nikakvim titulama i dostignućima. Ne, ona je od rođenja u svakom od nas zatrpana grehom. Verom u Isusa Hrista, prihvatanjem Njegove pomirujuće žrtve na krstu, ta se Bogom–dana vrednost ponovo rađa u nama. Voljeni i vrednovani od Boga možemo i sami da vidimo sebe

onako kako nas Bog vidi kao Njegovu voljenu, beskonačno vrednu decu!

Najpromašenija ličnost na svetu je još uvek toliko vredna u Božijim očima da je On dao svog jedinorođenog Sina da plati otkupljujuću cenu za nju i za svaku drugu osobu na svetu. Ovaj doživljaj nanovog rođenja i spoznaje Božije ljubavi za nas je najsnažnija odbrana protiv ovog razarajućeg iskustva o kojem govorimo.

Pre nekoliko godina govorio sam o razočarenju, Sotonskoj nameri s tim i Božijem putu oslobođenja od ovog osećanja. Nakon toga prišao mi je jedan čovek i rekao da mu je ovo spasilo život. Bio je na putu da izvrši samoubistvo, ali mu je Božija reč otvorila oči da vidi ko je iza takvih misli. Ujedno, video je da je Bog moćan i da može da ga iz toga izvuče i oslobodi. S Božijom pomoći podigao se iz svih depresivnih i destruktivnih misli, iz razočarenja i nastavio da živi na nov način. Samoubistvo je Sotonsko rešenje za razočaranost, ali Bogu hvala postoji jedno drugo, daleko bolje! **Sa Bogom ima života i posle razočaranosti!**

VIII. PUT OSLOBOĐENJA OD RAZOČARANOSTI

NAŠ DEO ODGOVORNOSTI

Stoga će u ropstvo narod moj odvesti) jer nema razumnosti, odličnici njegovi od gladi će umirati, puk njegov od žeđi će gorjeti. (Izaija 5:13)

Laž je uvek bila Sotonino najjače oružje u pokušaju razdvajanja čoveka od Boga i uništavanju Božijeg stvorenja. Sotonske sluge su ovo shvatile i tokom istorije efikasno primenjivale tu metodu. "Laž koja se dovoljno često ponavlja biva prihvaćena kao istina", reći su koje su mnogi upotrebljavali i danas ih upotrebljavaju.

Jer od laži načinismo sebi sklonište i od obmane skroviše. (Izaija28:15b)

Najveća laž u pogledu ovog iskustva je upravo misao koja dođe u ljudske misli o rešenju za razočaranost. Iako je istina da razočarani ljudi mogu da se užasno bedno i nemotivisano osećaju, i budućnost može da izgleda besmislena, ipak kod Boga postoji mnogo bolje rešenje. Bog je na čovekovoј strani, a ne protiv njega. Isusova životna filozofija je sasvim drugačija:

"... Saznaćete istinu, i istina će vas osloboditi." (Jovan 8:32)

Znati istinu o razočaranosti i gde to vodi, je već veliki deo pobede nad tim. Bog nam daje to znanje da bi smo mogli da shvatimo o čemu se

radi i da bi mogli da kažemo "ne" daljem razvoju tog doživljaja. S Božijom pomoći možemo da krenemo putem koji će nas izvesti iz zamke ovog iskustva. Izlazak nije uvek jednostavan, jer se radi o jakim osećanjima duboko povezanim s našom dušom i boli koju nam je to iskustvo nanelo. Ali, ako smo voljni da saradujemo s Božijom istinom u Njegovoj reči i s Njegovim Svetim Duhom, Bog će nas osloboditi i naučiti kako da prepoznamo napade u toj oblasti i živimo zaštićeni od toga u budućnosti.

SLOMITI VLAST RAZOČARANOSTI

Verujem da postoje dve glavne faze oslobođenja od razočaranosti. Prvi korak je slomiti vlast koju razočaranost ima nad našim mislima i osećanjima. Drugi korak je biti isceljen od boli koju nam je razočaranost nanela, i time biti osposobljen za dalji život s pouzdanjem da Bog ima bolju budućnost nego što nam je bila prošlost i bez straha da će nas isto iskustvo opet zadesiti i zarobiti.

Onog momenta kada razumemo da smo razočarani, imamo i mogućnost da odaberemo ili da nastavimo da budemo razočarani ili da potražimo oslobođenje od toga. Još jednom podvlačim da ovo nije uvek tako jednostavno kao što zvuči, ali je naša voljnost da se potčinimo Božijoj volji u tome od velike, ako ne i odlučujuće, važnosti. Ova odluka je lakša ako imamo znanje o ovom iskustvu i njegovim posledicama. Bez znanja o tome ćemo verovatno ostati duže u ropstvu ovog iskustva, jer jedino što nam je onda poznato jesu osećaji razočaranosti i boli. Isti će nam stalno govoriti da imamo pravo da budemo razočarani, bez da razumemo tragične posledice ostajanja na tom pravu. Ustrajati na pravu da budemo razočarani doneće nam duševnu patnju. Niko ne trpi više od osobe koja razočaranost drži u sebi.

ISKRENOST

Prvi korak svakog puta je važan, a iskrenost je verovatno prvi važan korak u svim životnim procesima. Kada je u pitanju oslobođenje od razočaranosti onda je iskreno sagledavanje pravog uzroka razočaranosti prvi važan korak.

Pronikni me svega, Bože, srce mi upoznaj, iskušaj me i upoznaj misli moje: pogledaj, ne idem li putem pogubnim, i povedi me putem vječnim! (Psalam 139:23–24)

U srcu razočarane osobe mora da postoji ponizna otvorenost za mogućnost da sama snosi deo odgovornosti za svoje razočarenje. Bol koju razočarana osoba nosi u sebi može lako da aktivira ponos koji bi mogao da je spreči da uvidi važan detalj moguće lične odgovornosti.

Ponos je jedan od najuobičajenih razloga zbog čega ljudi nisu u stanju da vide stvarnost na objektivni način. Car David izražava nešto što je veoma važno u ovom procesu:

Ali, ko propuste svoje da zapazi? Od potajnih grijeha očisti me! (Psalam 19:13)

Davidovo priznanje je iskreno i odiše poniznošću. David i pored svoje iskrene ubeđenosti da ispravno živi i radi, ostavlja mesta mogućnosti da u njemu postoje loši stavovi kojih ni sam nije svestan. Ovakav stav je neophodan da bi razočarana osoba mogla ispravno da započne put svog oslobođenja od razočaranosti.

Jedna od najvažnijih molitvi koje ikada možemo da molimo za sebe je Davidova molitva:

Evo, ti ljubiš srce iskreno, u dubini duše učiš me

mudrosti. (Psalam 51:8)

OPROŠTENJE

"Pogrešiti je ljudski, oprostiti je božansko", rekao je neko. Upravo u tome i jeste problem. Oprostiti kako Bog oprašta, može se jedino na Božiji način. Oprostiti, za nas ljude, nije uvek lako. Ali i ovaj deo puta oslobođenja je neophodan. Nije preterano reći – ako nismo spremni da opraštamo drugima i sebi, nećemo daleko stići u životu. Mi živimo u svetu u kome se iskrenost i pravednost često žrtvuju u međuljudskim odnosima. "Cilj opravdava sredstvo" često podrazumeva upravo prethodnu izjavu.

Život je svuda pun nepravde. Što se svet više udaljava od Boga, i Njegove reči, sve se više nepravda i zlo razmahuju u međuljudskim odnosima. Čak ni u ovom pogledu hrišćanstvo nije uvek najbolji primer. I među verujućom, nanovo rođenom, Božijom decom ima neiskrenosti i nepravde. Apostoli često pišu hrišćanima da ne lažu jedni druge i da iskreno pokazuju ljubav.

Isusov odgovor Petru na pitanje koliko puta je dužan da oprostí najbolje govori o potrebi da razumemo u kakvom svetu živimo i kakav stav moramo da imamo da nas sve nepravednosti ne bi učinile bezdušnim, razočaranim i ogorčenim.

Tada Petar priđe Isusu i upita ga: "Gospode, koliko puta može moj brat da zgreši protiv mene, a ja da mu oprostim? Sedam puta?" "Kažem ti", reče mu Isus, "ne sedam, nego sedamdeset i sedam puta!" (Matej 18:21–22)

Zvuči kao utopija?! Pre svega verovatno nema potrebe za toliko puta,

jer ako bi iko povredio drugog samo nekoliko puta, verovatno bi se taj odnos davno završio. Takvo je bar naše ljudsko razmišljanje. Ono što nam Isus kaže je da uvek treba da budemo spremni da oprostimo. Ovo je nemoguće razumeti i još manje praktikovati, ako ne razumemo prirodu odnosa između Boga i čoveka. Bez Božijeg oprostjenja čovek je, zbog greha, zauvek odvojen od Boga. Božije oprostjenje, zbog žrtve Isusa Hrista, otvorilo nam je vrata u obnovljeno zajedništvo s Bogom. To je zbog Isusa Hrista! Zato nam je Bog oprostio, a ne zbog naše zasluge. Jasnim jezikom govoreći – bez Božijeg oprostjenja, zbog Isusa Hrista, svaki čovek je osuđen na pakao! Toliko je Božije oprostjenje čoveku. Ogromno, neizmerno, nezasluženo!

Zato Isus nastavlja u svom odgovoru Petru i kaže:

... Stoga je Carstvo nebesko slično kralju koji je odlučio da sredi račune sa svojim slugama. Kad je počeo da obračunava, dovedoše mu jednog koji mu je dugovao deset hiljada talanata. Pošto ovaj nije imao da mu vrati, gospodar zapovedi da se dužnik, njegova žena i deca i sve što ima prodaju i da se dug tako izmiri. Tada sluga pade ničice pred kralja, moleći ga: "Imaj strpljenja sa mnom i sve ću ti vratiti" I gospodar se sažali na tog slugu, otpusti ga i oprost mu dug. A taj isti sluga, kad je izašao, nađe jednog svog druga u službi, koji mu je dugovao sto dinara, pa ga dograbi i poče da ga davi, govoreći: "Vrati mi dug!" Tada njegov drug pade ničice pred njega preklinjući ga: "Imaj strpljenja sa mnom i vratiću ti dug" Ali, on to ne htjede, nego ode i baci ovog u tamnicu dok ne vrati dug. Kad su druge sluge videle šta se dogodilo, veoma se ražalostiše pa odoše i obavestiše svog gospodara o svemu što se dogodilo. Tada gospodar pozva k sebi onog slugu i reče mu: "Zli slugo! Oprostio sam ti sav onaj dug jer si me molio! Zar nije trebalo da se i ti smiluješ svom drugu kao što sam

se ja smilovao tebi?" I njegov gospodar se razgnevi pa ga predade tamničarima da ga muče dok mu ne vrati ceo dug. Tako će moj nebeski Otac postupati s vama ako svaki od vas od sveg srca ne oprostí svome bratu. (Matej 18:23–35)

Ovo je verovatno jedno od najozbiljnijih uputstava koje je Bog dao čoveku za ovozemaljski život. Ova naredba nije neophodna samo radi opraštanja drugima, već i radi nas samih. Stav neopraštanja prouzrokuje mučenje duše osobe koja nije spremna da oprostí. Ujedno izlaže osobu kojoj je opraštenje potrebno napadima tuge koji mogu da budu tragični. Apostol Pavle piše Korinćanima da oprostite osobi koja je zgrešila i priznala svoj greh. Bog mu je oprostio, a crkva nije pokazivala voljnost da isto to uradi.

A ako je neko izazvao žalost, nije ražalostio mene, nego donekle – da ne preteram – sve vas. Takvome je dovoljna ova kazna većine pa mu zato radije oprostite i utešite ga da ga prevelika žalost ne satre. Stoga vas molim da prema njemu pokažete ljubav. Radi toga sam baš i pisao da saznam da li ste prekaljeni, da li ste u svemu poslušni. I kome vi nešto oprostite, opraštam i ja. Jer, i ja što sam oprostio – ako je bilo šta da se oprostí – radi vas sam, pred Hristom oprostio da nas Satana ne nadmudri. Jer, znamo njegove namere. (2. Korinćanima 2:5–11)

Ono što Pavle kaže je da neopraštanje nanosi zlo obema stranama i jedini koji ima radosti i koristi od toga je đavo. Interesantno je da ovakvi događaji često mogu da se ponavljaju u našim crkvama. Ponekad se čini da je crkva pravednija od samog Boga. Mi ponekad dajemo sebi za pravo da osobu držimo pod osudom, iako joj je Bog oprostio zbog njenog iskrenog pokajanja. Poneke crkve su čak sebi uzele za pravo da naplaćuju za opraštenje greha prilikom ispovedanja ljudi?! Odakle

im je ta ideja došla, stvarno je opravdano pitanje! Isus je platio cenu i rekao nam: "Džabe ste primili, džabe dajite."

Al' u tebe je praštanje da bi te se bojali. (Psalam 130:4)

Nelogičan stih, mogli bi reći. I zaista, nama ljudima je nelogičan. Onih koji opraštaju ne treba se bojati, rekli bi smo. Jer, oni su mekana srca, dobri. Onih koji su tvrdi, koji ne opraštaju, njih se plaše ljudi. Ono što Božija reč kaže jeste da Božije opraštanje izaziva divljenje i strahopoštovanje. Božije opraštanje je takvo da se čovek i divi toj bezgraničnoj velikodušnosti i ujedno oseća strah i poštovanje pred osobom koja je toliko uzvišenija od onoga što mi ljudi smatramo mogućim. Oni koji opraštaju nisu "mekušci" već pravi heroji. Najveći heroizam je ono što je Isus na krstu učinio kada je izgovorio reči koje ni jedan čovek nije u stanju da izgovori: *"Oče, oprostí im, jer ne znaju šta čine."*

Oprostiti je pre svega odluka i stav, a ne osećaj. Čak i posle davanja oproštenja bol od povređenosti može jedno vreme da bude prisutan u duši. Oprostiti ustvari znači osloboditi osobu odgovornosti i krivice za svoju situaciju. Ako nekog smatram krivim za ono kroz čega prolazim, za ono što me je zadesilo, mogu da oprostim time što ću osloboditi osobu, razvezati je optužbe i odgovornosti. Ako je Bog taj u kome je razočarenje, onda mogu Bogu "da oprostim" time što ću prestati Njega da smatram odgovornim i krivim za ono što mi se dogodilo. Bogu nije potrebno naše oproštenje, jer on nikada nije i neće da uradi nešto što je pogrešno. Taj čin "opraštanja Bogu" je radi nas samih, a ne radi Boga. U protivnom okrivljavanje Boga držaće nas zarobljenima u laži da je sve Božija odgovornost, te ćemo nastaviti da budemo robovi razočaranosti. Na kraju, ako sebe okrivljujemo moramo i sebi da oprostimo. Ovo nekada zna da bude teže od opraštanja drugima. Važno je da ne meditiramo nad starim greškama svo vreme, već da budemo dovoljno ponizni i da primimo oproštenje za nas same i verujemo da Bog nije stavio tačku na svoj odnos s nama.

NOVI POČETAK

Razočaranost je parališuća, ali zdrava duša ide dalje i osvaja nove oblasti u životu. Prihvatiti Božije oprostjenje i oslobođenje od razočaranosti je kao novi početak u životu. Koliko puta ljudi kažu: "E, da s ovom pameti mogu da počnem iznova!" To je upravo ono što nam Bog nudi. Kod njega uvek postoji mogućnost da se počne iznova ili da se nastavi i nakon pada, nakon promašaja. Ako iko jeste, onda je On spreman da oprostiti 7 puta 70!

Veoma je lako razmišljati dan za danom o svim promašajima i nepravednostima koje su mi drugi učinili. Time jedino hranim svoju palu, grešnu prirodu, svoj ego koji od takvih stvari i živi. U tome, na žalost, nema nikakvog ohrabrenja za budućnost niti zdrave hrane za dušu. Zato nam Božija reč daje savet druge vrste:

Ne spominjite se onog što se zbililo, niti mislite na ono što je prošlo. Evo, činim nešto novo; već nastaje. Zar ne opažate? Da, put ću napraviti u pustinji, a staze u pustoši. (Izaija 43:18–19)

Sama ideja u ovom tekstu je slična onoj s inventarom kada se kontroliše "ulaz i izlaz" da bi se na kraju videlo da li je saldo plus ili minus. Ovim tekstom kao da Bog želi da nam kaže: Nemoj da pokušavaš da izračunaš koliko se pozitivnog i negativnog dogodilo u prošlosti da bi iz toga mogao da izvučeš zaključak da li вреди ići dalje ili ne. Često nam sve greške iz prošlosti dođu pred oči i onaj poznati glas osuđivanja šapne – previše si puta pogrešio, nema šanse da u nastavku uspeš, a ni Bog nema baš toliko strpljenja s tobom. Ne, Gospod tako ne govori! Umesto da prenosimo stari negativni bilans u sledeću godinu, Bog nam stalno govori da ostavimo prošlost sa svim opterećenjima i da uđemo u nov dan kao da je prvi dan našeg života. Jedino što iz prošlosti sa sobom вреди da se ponese u budućnost jesu pouke koje smo, nadajmo se, naučili iz grešaka. Jedna od najvažnijih

pouka je svakako ona koju i molimo u Očenašu: "Oprosti nam dugove naše, kao što smo i mi oprostili dužnicima svojim.." Sve ostalo je nepotreban teret.

Ovo je reč koju Jahve uputi Jeremiji: "Ustani i siđi u kuću lončarovu – ondje ću ti objaviti svoje riječi" Sidoh, dakle, u kuću lončarovu, upravo je radio na lončarskom kolu. I kako bi se koji sud što bi ga načinio od ilovače u ruci lončarevoj pokvario, on bi opet od nje pravio drugi – već kako se lončaru svidjelo da napravi i dođe mi reč Jahvina: Ne mogu li i ja s vama činiti kao ovaj lončar, dome Izraelov? – reč je Jahvina. Evo kao ilovača u ruci lončarevoj, i vi ste u mojoj ruci, dome Izraelov. (Jeremija 18:1–6)

Bog ne posustaje u svom radu s nama, nikada ne zatvara svoju radionicu sve dok mu dolazimo iskrenog i pokajničkog srca. Čak i ako nam život ne izgleda lepše od grudve bezoblične ilovače. Usudimo se da damo novu šansu prekinutim vezama i odnosima. Prijateljima koji su nas izneverili i povredili. Dajmo šansu i drugima i nama i Bogu da dođe do mogućnosti za novi početak. Bog do poslednjeg momenta ne ostavlja čoveka. Za Njega je vapaj jednog razbojnika na krstu dovoljan da mu oproštenjem da mogućnost za promenu u životu. Nije je mogao iskoristiti na pravi način ovde na zemlji, ali je promena toliko dramatična da je bilo vredno zavapiti, jer preći iz večne smrti u večni život u zadnjem momentu nije mala stvar. Isus mu nije rekao – prijatelju prekasno si se trgao, prokockao si svoje mogućnosti. Ne! Njegova odluka je da naš život oblikuje u ono što je od početka s nama zamislilo.

BUDI REALAN

Razočaranost u druge, u sebe i Boga trebalo bi da nas je nečemu naučila. Čovek je biće s palom, grešnom, nesavršenom prirodom i zato mu je nemoguće da uvek sve ispravno uradi. Zbog toga je mudro ne zahtevati i ne očekivati od čoveka ono što nije u njegovoj moći.

Ovako govori Jahve: "Proklet čovjek koji se uzdaje u Čovjeka, i slabo tijelo smatra svojom mišicom, i čije se srce od Jahve odvraća. Jer on je kao drač u pustinji: ne osjeća kad je sreća na domaku, tavori dane u usahloj pustinji, u zemlji slanoj nenastanjenoj, Blagoslovljen čovjek koji se uzdaje u Jahvu i kome je Jahve uzdanje" (Jeremija 17:5–7)

To svakako ne znači da treba da budemo sumnjičavi prema ljudima, ali moramo da razumemo da su ljudi samo ljudi. Naša očekivanja od Boga mogu isto da budu pogrešna. Isus je na Sotonsku kušnju da se baci sa vrha hrama odgovorio: "*Ne iskušavaj Gospoda, svoga Boga.*" Pitanje nije da li je Bog u stanju, već šta je motiv i svrha naše molitve i očekivanja od Boga. U Boga se uvek vredi pouzdati, iako ne dobijemo uvek ono što mi mislimo da nam je potrebno. On nagrađuje naše pouzdanje u Njega i sposoban je da učini daleko više nego mi možemo i da pomislimo.

A Onome koji svojom silom, koja u nama deluje, može da učini neuporedivo mnogo više nego što smo mi u stanju da zamolimo ili pomislimo. (Efescima 3:20)

Sledeći savete Božije reči moguće je izbeći i razočaranost u sebe.

Na osnovu milosti koja mi je data, svakom među vama kažem: ne mislite o sebi bolje nego što treba da mislite, nego mislite o sebi trezveno, u skladu sa merom vere

koju je Bog odredio svakom od vas. (Rimljanima 12:3)

Bez tvrdnje da su ovi stavovi neka vrsta magične duhovne formule, verujem da su dobri saveti za oslobođenje od razočaranosti i za zaštitu od iste u budućnosti.

IX. ISCELJENJE OD RAZOČARANOSTI

BOŽIJI DEO

Božija želja je da nas oslobodi i isceli od odbačenosti i razočaranosti. Evanđelje je dobra, radosna vest spasenja, ne samo u pogledu dolaska u nebo nego u svim aspektima ljudskog života. Spasenje ustvari znači biti isceljen, postati ceo. Božija namera s Evanđeljem je da nas obnovi i vrati u prvobitno stanje u kome smo bili pre pada u greh. Mnogi Hrišćani obično misle da će sve to da se dogodi u trenutku kada stignemo gore u nebo. Iako će se verovatno najveća promena dogoditi tada kada nam Bog da nova tela, ipak postoji toliko toga što On želi već ovde u ovom životu da vrati u prvobitno stanje, da obnovi ono što je srušeno u našim osobenostima. Taj proces je često pun padova i frustracija, borbe i osećaja beznadežnosti. Uvek je duži nego što mi to želimo, ali Bog nikada od toga ne odustaje.

Pošto je razočaranost jedno od najefikasnijih oružja koje Sotona upotrebljava da bi razrušio naš odnos s Bogom i ljudima, a ujedno i da bi u nama razrušio osećaj vrednosti, zato je i Božija želja da nas isceli od razočaranosti.

Biti isceljen od razočaranosti znači moći živeti nakon svih razočarenja u punini onoga što Bog želi da da i onoga što je Bog naumio s nama. Takođe, to znači da možemo i drugima da pomognemo da sami žive takav život. Imati snage ostaviti za sobom sve negativno iz prošlosti i susresti nove životne situacije, spreman da izbegnem zamku razočarenja, prepoznavajući situacije i dajući mesta Božijem načinu da ih susretnem.

Božije isceljenje od razočaranosti može da bude tako duboko da ukloni i bol koja zna da bude veoma duboko ukorenjena u našim osećanjima. Razočaranoj osobi ovakvo obećanje može da zvuči kao neostvariv san. Bog ipak i želi i može to da učiniti, jer On najbolje zna koliko je razočarenje sposobno da nas sroza u obeshrabrenost i time pokuša da smeta razvoju Božijeg plana s našim životom.

Zar je Jahvi išta nemoguće? (Postanak 18:14a)

Upravo zbog toga i sam Bog ne dozvoljava osećanju razočaranosti da formira njegova dela prema čoveku.

Jer neću se prepirati do vijeka ni vječno se ljutiti: preda mnogom bi podlegao duh i duše što sam ih stvorio. Zbog grijeha lakomosti njegove razgnjevih se, udarih ga i sakrih se rasrđen. Ali on okrenu za srcem svojim, i vidjeh putove njegove. Izlečit ću ga, voditi i utješiti one što s njime tuguju – stavit ću hvalu na usne njihove. Mir, mir onom ko je daleko i ko je blizu, govori Jahve, ja ću te izlečiti. (Izaija 57:16–19)

Ako bi Bog naše pogreške stalno kažnjavao i stalno na njih ukazivao s optužujućim tonom, čovek bi postao malodušan i izgubio bi veru i snagu da može dalje da ide, te bi se time Božiji planovi s ljudima poremetili. Bog želi da oslobodi, da isceli, da upotpuni svoj rad u nama. Ako bi Bog dozvolio razočarenju da njime upravlja ni jedan čovek na svetu nikada ne bi bio u stanju da dovrši zadatak koji mu je Bog poverio.

Jer zna građu našu, opominje se da smo prah. (Psalam 103:14)

SUSRET KOJI JE SVE PROMENIO

Isus je bio čovek koji je imao najviše razloga da bude razočaran. Svi najbliži prijatelji su ga izdali i ostavili. Viseći na krstu izgleda da ga je čak i Njegov nebeski Otac izneverio. Njegov krik: *"Bože moj, Bože moj, zašto si me ostavio?"* kao da to potvrđuje. Međutim, upravo to Isusovo iskustvo na krstu se desilo zbog naše odbačenosti. On, istiniti Bog, postaje istinitim čovekom, da bi mogao da prođe kroz sve ono što je greh prouzrokovao u čovekovom odnosu s Bogom. U tim Isusovim rečima sažeta je strašna istina čovekove odbačenosti od Boga, ali i Božije rešenje za to. On koji je bio nedužan, postao je čovekom da bi se poistovetio s nama i da bi platio cenu obnove prekinutog odnosa između Boga i čoveka. Našu odbačenost je iscelio time što je uzrok te odbačenosti poneo u svom raspetom telu. Njegov nebeski Otac ga nikada nije izneverio, već je na Njega stavio ono što niko drugi nije mogao da ponese.

Ali, nije Isus iskusio samo tu dimenziju. Kao čovek doživeo je i šta stvarno znači biti izneveren. Činio je samo dobro. Čak i oni koju su ga progonili shvatili su da ni jedno zlo nikome nikada nije učinio. Ipak, isti oni kojima je činio dobro su ga na kraju razapeli. Od protivnika nije ni mogao drugo da očekuje, ali zar i od onih koji su mu najbliži, Njegovih učenika. Oni su mu bili jedini pravi prijatelji koje je imao na zemlji, s kojima je delio sve, za koje je sve dao, koje je ljubio savršenom ljubavlju. Oni su bar znali ko je i kakav je i svi redom su se kleli da ga nikada neće izneveriti. Neki su tvrdili da ga i ne poznaju?! Zar je iko ikada imao više razloga da bude razočaran od Njega? Ne, nije bilo, niti će ikada biti čoveka koji bi mogao da ima više razloga i prava da bude razočaran, nego Isus Hristos. U najtežim trenucima svi su ga ostavili.

I onda nakon mučne smrti na krstu i nakon trijumfalne pobede nad smrću, ustao je iz mrtvih, Car života, Božiji Sin! Kratko nakon toga u Njegovom programu je bio upisan jedan od najvažnijih sastanaka koje će imati dok se ne uznesu sa zemlje i ode nazad svom nebeskom Ocu.

Ne, nije to bio sastanak sa protivnicima da im dokaže da je bio u pravu. Još manje da bi se obračunao sa farizejima, Rimljanima ili Pilatom. Postojao je jedan važniji sastanak. Sastanak s onima koji su mu nekada bili najbliži, koje je odabrao da ga u budućnosti predstavljaju na zemlji, da Njegovu radosnu vest o pobedi nad smrću nose svetu. Da, s Njegovim prijateljima, koje je voleo, koji su ga izdali, odrekli ga se, zaklinjući se da ga ne poznaju, jezikom proklinjanja.

Njegovo srce ga je vuklo njima. Ne iz želje za osvetom, ne da ih izgrdi ili na bilo koji način da im prebaci za ono što su mu učinili. Želja da im oprost i da ih rehabilituje, da ih oslobodi od samo-osuđivanja i razočaranja u sebe. Želja da im kaže, i pokaže, da nije razočaran u njih. Gonila ga je želja da uništi ovo Sotonsko delo, jer je zato i došao – da sva Sotonska dela uništi!

Ko je kao on, taj čisti, uzvišeni, savršeni Božiji Sin? Ko je tako pun gneva prema grehu i svemu što je Sotonsko, a tako pun ljubavi prema svakom čoveku i najvećem grešniku?! Bio je to susret onog koji je mogao, i po svemu ljudskom, trebao da bude duboko razočaran, i onih koji su bili deo sveta koji ga je ranio, razapeo. Oni su ipak bili više nego samo deo sveta, oni su bili Njegovi učenici.

Kakav će to susret biti? Ko će od njih da se usudi da ga pogleda u oči? Šta će im on reći? I oni su se borili sa svojim razočarenjem. Ostavili su sve, svoje poslove, karijere i krenuli za Njim, Mesijom u kojeg su verovali. I sada cela investicija izgleda kao čisti promašaj. Možda je negde u dubini njihove duše postojala razočaranost u Isusa? Da li ih je prevario? Možda je i On bio samo jedan od dosadašnjih lažnih Mesija? Sve to, i još mnogo više, je verovatno punilo njihove misli i stvaralo teška i duboka osećanja zbunjenosti i razočaranja. I sad, pored svega toga, čuju da je vaskrsnuo. Videli su ga, opipali, ali opet, zbunjenost i težina svega što ih je snašlo, još nije nestala.

I sada, još jedan, neplanirani, iznenadni susret. I posle ovog susreta

sve će biti drugačije, jer je ovaj susret Božiji recept za oslobođenje i isceljenje od razočaranosti i svih njenih aspekata. I pre ovog susreta Isus šalje pozdrav svojim učenicima preko Marije iz Magdale koja ga je prva videla kao vaskrslog.

Isus joj reče: "Ne dotiči me jer još nisam otišao gore k Ocu. Nego idi mojoj braći pa im reci Odlazim gore k svom Ocu, i svome Bogu i vašem Bogu." (Jovan 20:17)

Idi i reci mojoj braći, kaže Isus. Zar to nisu oni koji su ga izneverili? Da, izneverili su ga, ali za Njega su još uvek Njegova braća.

Nego, idite i recite njegovim učenicima i Petru: "On ide pred vama u Galileju. Onde će te ga videti, baš kao i što vam je i rekao." (Marko 16:7)

Ovde anđeo prenosi Isusovu poruku ženama da pozdrave Njegove učenike, posebno Petra! Mnogi od nas bi to shvatili pomalo provokativno, hoće samo da nas podseti na ono što smo učinili. Ali, novi susret će pokazati šta Gospod ima u mislima. Ono što je ovde važno da vidimo je da Isus nakon svega što se dogodilo želi što pre da im da do znanja da se odnos između Njega i njih nije prekinuo. Odmah na početku zatvara put razočarenju koje uglavnom prekida odnose. Drugo, imenima kojima ih oslovljava pokazuje da nije ljut i da ih ne odbacuje. Još uvek su to Njegova braća i Njegovi učenici. Poverenje u njih kao prijatelje i kao ljude dostojne poverenja za zamišljeni zadatak nije nestalo.

Poruka je jednostavna – nisam razočaran u vas, sve ove teške greške koje ste napravili nisu kraj svemu. Ima nastavka, ima budućnosti i posle najgorih padova, jer Bog je majstor u popravljanju slomljenih predmeta. Majstor specijalista, naročito za popravku i obnovu slomljenih ljudskih srca. I posle svega dolazi i do tog, trećeg po redu, susreta između uskrslog Gospoda i Njegove braće, prijatelja i učenika.

U Jovanovom Evanđelju u 21. glavi opisuje se taj susret koji je ustvari božanska formula za potpunu pobedu nad razočaranošću. To je najbolja dušebrižnička lekcija i najuzvišenija manifestacija Božije psihijatrije.

BOŽIJI PUT OSLOBOĐENJA I ISCELJENJA

I u ovom slučaju, kao i u nebrojenim drugim situacijama, dolazi do izražaja biblijska istina koju prorok Izaija opisuje:

Jer misli vaše nisu moje misli, i puti moji nisu vaši puti, riječ je Jahvina. Visoko je iznad zemlje nebo, tako su puti moji iznad vaših putova, i misli moje iznad vaših misli. (Izaija 55:8–9)

Ovo je božanski put. Nemoguć čoveku, ali Bogu moguć. Nemoguć za nas same, ali i nama moguć zajedno s Bogom. Isus ga je prošao, ne samo kao Bog već kao čovek. On koji se poistovetio s našim slabostima nas poziva da se i mi poistovetimo s Njim kao vaskrslim pobednikom nad istim tim slabostima. Apostol Pavle nakon svog obraćenja uzvikuje istinu koja mu je bila strana pre nego je susreo vaskrslog Pobednika, Isusa Hrista:

Ja, braćo, ne smatram da sam to već dohvatio. Ali, jedno činim: zaboravljajući ono što je za mnom, a pružajući se ka onom što je preda mnom. (Filipljanima 3:13)

Jedino s Njim u nama možemo da krenemo na ovaj put. I jedino s Njim možemo da dođemo do samog kraja tog puta, jer ga je On sa svojim Ocem celog prošao.

RAZOČARANOST JE ZARAZNA

Isus se posle toga ponovo pokaza svojim učenicima na Tiverijadskom moru. A pokazao se ovako: Simon Petar, Toma zvani Blizanac, Natanail iz Kane Galilejske, Zevedejevi sinovi i dva druga učenika bili su zajedno. Simon Petar im reče: "Idem da lovim ribu" A oni rekoše: "I mi ćemo s tobom" I izadoše pa udoše u čamac, ali te noći ne uloviše ništa. (Jovan 21:1–3)

Učenici su zajedno i atmosfera je teška. Zbunjenost, razočaranost, malodušnost, bez ikakve svetle budućnosti u pogledu nastavka onog u čemu su tri godine bili. Sve izgleda kao veliki pogrešni korak, ružan san. Ali, na žalost, nije samo san već gola stvarnost. Petar, kao i uvek, uzima inicijativu. Njemu je jasno šta on hoće od danas i nadalje – nazad u stari posao. Ribarenje je ono što on zna i može. Ovaj izazov je bio prejak za njega. Snaga za nove izazove je nestala zauvek, tako izgleda. Jedino što je ostalo od tri godine života i druženja s Isusom, su fantastične uspomene o fantastičnim doživljajima i teret njegovih ličnih padova i promašaja. Snovi su bili veliki, priznanja puna velikih reči, ali snaga premalena da se sve ostvari. Srce je htelo, ali sposobnost je nedostajala. Petrov zaključak, kao i mnogih drugih pre njega, Mojsija, Gideona, bio je – Bože, ja nisam za ovo, nađi nekog drugog, boljeg od mene. Petrovo razočarenje je toliko jako da se ono ne može ni sakriti ni suzbiti. On ostavlja sve, priznaje to pred drugima i vraća se svom starom poslu. Ostali se isto tako osećaju. Možda ne tako duboko kao Petar, ali ako on odustaje koji je uvek bio ispred svih, prirodni vođa, pun samopouzdanja, ko drugi onda može da nastavi?

Razočaranost je kao zaraza – brzo i lako se širi. Ne samo kroz ovakav primer. Razočarani ljudi nisu u stanju da zadrže sve u sebi. Osećanja su prejaka i preteška. Unutrašnja borba je puna nemira i boli. Potreba da se s nekim podeli sve kroz šta se prolazi postaje veća svakim danom. Traži simpatiju i potvrdu za svoje tumačenje situacije i razloga

za svoja osećanja. Nekoga ko će reći – "pa, u pravu si!" Razočarane osobe retko kad odlaze same iz situacije koja ih je povredila i razočarala. To bi bio poraz i dokaz da nisu u pravu. Ako još nekog povuku sa sobom, lakše im je, nisu sami i to smatraju dokazom da su u pravu. One nose sa sobom virus razočaranosti koji se kao i mnoge druge zarazne bolesti najlakše prenosi preko usta. I to rečima punim svega onoga što smo ranije spomenuli kao plodove razočaranosti. Ako je razočarana osoba još i tip vođe tada će veoma lako da sakupi oko sebe druge razočarane, jer ima sposobnost da verbalizuje i izrazi ono što i drugi osećaju. Ogromna odgovornost leži na vođama da prepoznaju svoje motive u onome što rade.

Naročito u onome što rade u ime Gospodnje i za Boga. Mnogo puta su ljudi s osobinama vode pokrenuti veoma ličnim interesima i neretko povređenim osećanjima u onome što rade "u ime Gospodnje i za dobro većine".

Ono što se pokrene iz razočaranosti nema ni dobrog ploda ni dugog veka. Božije voćke se ne sade s korenjem gorčine, jer ako je koren gorak i grane i plodovi će biti gorki. O ovoj istini svedoči stvarnost mnogih crkava, organizacija svih vrsta i to ne samo religioznih koje su se rodile iz razočaranosti i konflikta.

"...Ali te noći ne uloviše ništa."

Negde na putovanju se takvo delo mora suočiti s Božijim nepristrasnim sudom. Ako sud prođe kroz srce inicijatora, onda ima nade i za delo i milosti za nastavak. Ako srce ostane pri svojoj gorčini, problemi i konflikti se radaju sve više i na kraju pad biva velik. Na hiljade ljudi svuda oko nas nosi u sebi virus razočaranosti. I oni ga svakodnevno šire, ako nisu oslobođeni i isceljeni. Velike laži mogu da se šire kroz usta razočaranih uz ubeđenje da su procene njihovih ranjenih osećanja koje širi oko sebe o drugima istinite. Hiljade i hiljade ljudi u hrišćanskom svetu širi istu zarazu, nikada se ne pitajući da li je to

stvarno ono što Bog od njih želi.

Zar Isus nije mogao, još i s punim pravom, da počne da širi glasine o svojim učenicima, "bivšim prijateljima", kako su loši ljudi, kako su ga izneverili, lagali, povredili. Ko je od nas slobodan od ovog greha? Ko je uspeo da zbog Isusove boli spreči svoju bol razočaranosti da ne postane negativna reč i govor o nekome. Ja moram iskreno da priznam da nisam među onima koji je u svakoj ranijoj situaciji u kojoj su osećanja bila povređena, uspeo da kontroliše usta da se virus ne bi širio.

Danas kada više shvatam o čemu se radi kajem se pred Bogom za učinjene greške i molim za Božiju pomoć da budem voljan da se radi Njega podredim Njegovom načinu i putu. Da bi Hrišćanstvo privuklo ljude Bogu mora da se usudi da raščistiti sa starim ranama razočaranosti, ne samo na globalnom nivou, već i pojedinačno. Crkva Isusa Hrista je u velikoj potrebi za oslobođenjem i isceljenjem u ovom pogledu. Potrebno nam je duboko i iskreno izmirenje, onakvo kakvo je Isus postigao za nas s Bogom, svojom smrću na krstu.

IZNEVERENI / "RAZOČARANI" UZIMA INICIJATIVU

A rano ujutro, Isus je stajao na obali, ali učenici nisu znali da je to on. "Dečice", upita ih Isus, "zar nemate šta za jelo?" "Nemamo", odgovoriše oni. A on im reče:
"Bacite mrežu sa desne strane čamca i naći ćete je."
(Jovan 21:4–6a)

Veoma je važno da zapazimo da je Isus bio taj koji je uzeo inicijativu u procesu koji je vodio u oslobođenje i isceljenje učenika od razočarenja u sebe i verovatne sumnje da je i Isus bio u njih razočaran. Mogao je to da ostavi njima, jer oni su ga izneverili, pa je onda valjda i njihova

odgovornost da dođu i da se izvine i srede stvar. Tako bar većina nas misli kada nas neko izneveri i povredi. Obično kažemo: "ako hoće da bude bolje neka se javi, ja ne mislim ništa da preduzmem, jer on/ona je zabrljao/zabrljala."

Ono što je isto interesantno i važno je da do ovog susreta nije došlo slučajno, već da je sve bilo unapred i u detalje planirano od Isusa. Izgleda da ih je Isus stalno pratio u onome što im se događalo i čekao na pravi čas da započne ono što će biti pobeda nad razočaranošću. Već rano ujutro je bio na obali gde oni s čamcima dođu nakon ribarenja. Već taj mali gest govori o Njegovoj čežnji da ih sretne. To nije karakteristično za one koji su razočarani i ne žele ništa da imaju s onima koji su ih izneverili. Učenici ga nisu prepoznali, iako nije bio daleko od njih, jedva sto metara. Nije ovo ni prvi put da ga vide nakon vaskrsnuća. Dva puta su ga pre toga videli i razgovarali s njim. Postoji možda neko drugo ljudsko objašnjenje, ali možda jednostavno nisu imali hrabrosti da ga prepoznaju. Očigledno su se predali i na neki način već stavili tačku na sve događaje s Isusom. Svaki od njih je imao svoju unutrašnju borbu i razmišljanja oko svega što se dogodilo. Na kraju, Isus je još tu među njima.

Niko, koji drugog izneveri ne trči u susret osobi koju je time razočarao i povredio. Obično takvi ljudi izbegavaju susret i pokušavaju da "ne prepoznaju" žrtve svog ponašanja. Strah od suočavanja sa svojom greškom i odgovornošću može da učini ljude "nesposobnim da prepoznaju" one kojima su naneli bol. Stid i ponos čine da ljudi zaobilaze jedni druge u takvim situacijama. Čak i oni koji su bili najbolji prijatelji "ne prepoznaju" jedni druge.

Ovakvo ponašanje je ljudski govoreći razumljivo, ali među nama hrišćanima koji imamo tako visok ideal i ispovedanje bi trebalo da i u ovoj oblasti bude drugačije, bolje. U nebu nećemo moći da kažemo – "O, pa je te ne prepoznajem?!" Razočaranost zaslepljuje i pored otvorenih očiju! A ne tako retko, ako se oči i usude da se susretnu

pogledi nisu baš uvek puni ljubavi.

Ja sam bio na molitvama gde se žarko molilo za probuđenje, a osobe nisu bile u stanju da razgovaraju jedna s drugom?! Kako uopšte možemo tako da razmišljamo? Zar mislimo da Bog ne čuje i ne vidi? Da bi u nekoj zemlji došlo do duhovnog probuđenja hrišćani pre svega moraju da imaju odnose koji svetle u tami.

"DeČice, zar nemate ništa za jelo?" Jeste li ulovili šta? Kako vam ide? Ova pitanja nisu provokativna već odraz Isusove duboke brige za njih. Njihov odgovor da nisu ništa ulovili nije bio Isusu na zadovoljstvo. Nas ponekad raduje da onima koji su nam krivi za nešto, ne ide baš dobro. Znamo da osećamo ono prikriveno zadovoljstvo, zato što mislimo da njihova loša situacija potvrđuje da ispaštaju zbog onoga što su nam učinili. Božija reč nas savetuje da tako ne radimo.

Ne naslađuj se bratu u dan nesreće njegove! Ne likuj nad sinovima judejskim u dan propasti njine! Ne razvaljaj usta u dan tjeskobni! Ne provaljaj na vrata naroda moga u dan nesreće njegove! Ne pružaj ruke na imanje njegovo u dan nesreće njegove! Ne stoj na raskršćima da pobiješ njegove bjegunce! Ne izdaji preživjelih njegovih u dan tjeskobni! Jer blizu je Jahvin dan svima narodima! Dat će ti se milo za drago, tvoja će djela na tvoju glavu pasti. (Obadija 12–15)

Isus ne samo da se ne raduje što im ne ide dobro, već im daje savet kako da uspeju! Kaže im gde da bace mreže da bi ulovili ribu. Još jedan korak dalje u božanskom načinu ophođenja izneverenog prema onima koji su ga izneverili. Još jedan dokaz da Isus želi na Božiji način da susretne situaciju koja je mogla da bude Njegovo veliko razočarenje, ali koja će postati nešto sasvim drugo zbog Njegove svesnosti odakle ova vrsta razočaranosti dolazi i šta joj je cilj. Dati savet za uspeh onome koji te je ranije izneverio, razočarao je deo

Božijeg recepta za pobjedu nad razočaranošću, za isceljenje i za nastavak života na nivou koji je visoko iznad onog na kome đavo želi da se ljudi kreću.

Čuli ste da je rečeno: "Voli svoga bližnjeg, a mrzi neprijatelja" A ja vam kažem: volite svoje neprijatelje i molite se za one koji vas progone, da budete sinovi svoga Oca, koji je na nebesima. On čini da njegovo sunce izlazi i zlima i dobrima, i šalje kišu i pravednima i nepravednima. Jer ako volite one koji vole vas, kakva je vaša nagrada? Zar to ne rade i carinici? I ako pozdravljate samo svoju braću, zar činite nešto naročito? Zar to ne rade i pagani? Zato budite savršeni kao što je vaš nebeski Otac savršen. (Matej 5:43–48)

Isus je dobro poznao svoje učenike. Izneverili su ga nakon tako dubokog i intenzivnog prijateljstva, a On ipak želi da ih sretne i da im pomogne. Želi da ih vrati iz onog što im je đavo pripremio u ono što je Bog za njih planirao. Znao je da to može da uradi samo ako ne da mesta razočarenju i ako njima pomogne da sami uvide koliko je opasno da nastave da žive razočarani. Mnogi nikada nisu ispunili ono što je Bog planirao s njima samo zbog razočaranosti u sebe i razočaranosti drugih u njih. Ako Isusov stav počne da zauzima veće mesto u našim mislima i stavovima videćemo kako se Božije carstvo širi među nama i ljudima u svetu. Moramo jedni drugima da pomognemo da prevaziđemo naša razočarenja da bi smo svi zajedno mogli da ispunimo ono što je Bog svakome pojedinačno dao u zadatak.

SNAGA DOBRE INICIJATIVE

Nemoj da te zlo pobedi, nego ti pobedi zlo dobrim.
(Rimljanima 12:21)

Kada zakoračimo u pravcu koji je Bogu ugodan, kada smo spremni na izmirenje, onda nas i Bog potpomaže svojom snagom i blagoslovom. A s Bogom je sve moguće. Neprijatelj ljudske duše će nam uvek šapnuti da se ne isplati, da ovo nije moguće, da je najbolje sve jednostavno da ostavimo. Uz sve to će nam servirati i ono što nam najviše godi da čujemo – nije tvoja krivica neka on/ona uzmu inicijativu. Usudimo se više s Bogom i zbog Njegovog imena. Zbog toga što znamo Sotonine namere s ovim iskustvom. Usudimo se više zbog onih koji su nam braća i sestre u Isusu Hristu. Usudimo se češće s ovakvim inicijativama zbog sveta u kome živimo, koji sve više i više tone u neizmirenost i mržnju.

Ko će, dakle, da vam naudi ako žarko želite da činite dobro? (1. Petrova 3:13)

Pre nekoliko godina supruga i ja smo počeli da primećujemo da se odnos s nekim prijateljima pogoršava iako se nikakav konkretan konflikt nije dogodio. Bili smo svesni njihovog povlačenja i naše iritiranosti u vezi nekih njihovih stavova. Nakon što smo u molitvi stavili to pred Gospoda, pozvali smo ih na večeru. Iako nismo razgovarali o našem odnosu ipak je ovaj susret bio velik korak u ispravnom pravcu. Kasnije smo dobili priliku da jedni drugima priznamo iritiranost koja je postojala u nama oko obostranih stavova i time uklonili ono što je pokušavalo da nas razočaranošću jednih u druge razjedini.

Sećam se jednog bogoslužjenja kada su ti isti prijatelji stajali tokom slavljenja pred nama i kada sam ga taknuo po ramenu da se okrene. Hteo sam samo da mu kažem koliko sam zahvalan Bogu i radostan zbog našeg obnovljenog odnosa i zajedništva. Ono što je izgledalo kao tragedija još jednog prijateljstva Bog je svojom ljubavlju okrenuo na ono što ne bi trebalo da bude tako retko među nama hrišćanima – na izmirenje i obnovljenje prijateljstva.

Prava inicijativa se isplati, Bogu je ugodna i zaustavlja negativan

proces koji je započet. Bog čini čudesa na ovom polju i treba više mogućnosti da damo onim putevima koje nam je Bog dao za pobjede u ovakvim situacijama. Treba da koristimo više od Božijih sredstava, a ne samo ljudske sposobnosti koje su u većini ovakvih konfliktnih situacija potpuno nedovoljne.

ZNAK PREPOZNAVANJA

I oni baciše, ali više nisu mogli da je izvuku od mnoštva riba. Tada onaj učenik koga je Isus voleo reče Petru:
"To je Gospod!" (Jovan 21:6b–7a)

Na Isusovu reč bacili su mreže i ulovili više ribe nego ikada ranije. Najveći blagoslov su dobili kada su to najmanje zaslužili. Kao što jedna izreka i kaže: "Voli me najviše kada to najmanje zaslužujem, jer mi je tada to najviše potrebno" I učenicima je verovatno ovaj dokaz Božije ljubavi najviše trebao upravo u ovom momentu, kada su se osećali ne vrednima bilo čega dobrog od Boga. Ovo je česta Božija praksa. Sećam se jednog (od mnogih) takvog doživljaja u mom životu. Osećao sam se grešnim pred Bogom, promašenim u mom hrišćanskom životu, malodušan i bez vere da Bog uopšte ima strpljenja sa mnom. Tog dana je poštom stiglo jedno pismo u kome je bio ček na dosta veliku sumu novca. Dar od osobe koju sam samo jednom ranije u životu sreo. Kad sam video ček i pozdrav od te osobe, shvatio sam da je po sredi nešto više od ljudskog poteza da je Bog u svemu tome. Moje srce je bilo slomljeno Njegovom dobrotom i brigom za mene i moju porodicu iako sam osećao da sam bio, u najmanju ruku, nedostojan i nezasažan svega ovoga. U mislima sam rekao: "Gospode zašto si ovako dobar prema meni baš sada kada sam zaslužio kaznu, a ne tvoju dobrotu?", Odgovor je bio: "Zato što hoću da te naučim da se radi o mojoj dobroti, a ne tvojoj."

Kada su učenici videli veličinu ulova jedan od njih, onaj koji je uvek bio blizu Isusa, je rekao Petru: "To je Gospod!" Kako je mogao da prepozna da je to Gospod? Pa, ko bi inače mogao ovako nešto da učini za njih? Ko bi u ovakvoj situaciji mogao da blagoslovi umesto da izgrdi? Ko bi mogao tako da ohrabri umesto da odbaci? Setili su se, Gospod je uvek bio takav. On je i sada isti i ostaje isti zauvek!

Ili možda prezireš bogatstvo njegove dobrote, trpeljivosti i strpljenja, ne shvatajući da te njegova dobrota vodi pokajanju? (Rimljanima 2:4)

Bog želi da nas menja svojom dobrotom, želi da verujemo u Njegovu dobrotu i da tako bliže dođemo Njemu. I to je Božija logika koja je mnogo drugačija od naše. Bog je dobar i mi treba da se usudimo da verujemo i da primimo Njegovu dobrotu u naš život. Snaga Njegove dobrote je veća od svega ostalog i potrebna nam je više od svega ostalog da bi smo nastavili da hodamo s Njim i da verujemo da nas On nikada ne odbacuje zauvek.

Mi bez Njegove milosti i snage nismo sposobni da se ovako odnosimo prema onima koji su nas povredili i izneverili. Pitanje ustvari i nije da li smo sposobni ili ne, već da li smo voljni da dozvolimo sili njegove ljubavi da deluje kroz nas. Često se plašimo da će se naša dobra dela prema onima, koji su prema našoj oceni krivi, tumačiti kao naša slabost i priznanje da oni nisu krivi?! Isus se toga nije plašio, a ne moramo ni mi, jer je u Božijim očima to ispravno.

REAKCIJA

Kada je čuo da je to Gospod, Simon Petar se opasa ogrtačem jer je bio go, i skoči u more. A ostali učenici stigoše čamcem, vukući mrežu sa ribom jer nisu bili

daleko od obale – svega oko dvesta lakata. (Jovan 21:7b–8)

Petrova reakcija je tipična za ovakve situacije. Mnoga različita osećanja su se pojavili u ovom momentu u Petru. Verovatno zbunjenost, jer je Isusova pojava i način na koji se ophodi prema njima pokrenula mnogo toga i u Petru i drugim učenicima. Strah, sram, nesigurnost kako da dođe do Isusa. Ali, sama fizička reakcija otkriva još nešto verovatno jače od svega ostalog u njemu. Nada, koja se ovakvim Isusovim ponašanjem prema njemu i drugima, rodila u Petrovom srcu je toliko jaka da se Petar jednostavno baca u vodu i pliva prema Isusu. Toliko je silna ta nada bila, da je nadvladala sva ostala osećanja u njemu. Petar je bio nošen ogromnom snagom nade koju je Isusova ljubav u njemu opet probudila.

On ne lomi napuknutu trsku niti gasi stijenj što tinja.
(Izaija 42:3a)

To je Božiji način pobeđivanja razočaranosti. Teški vetrovi razočaranosti su udarili po toj maloj grupi promašenih ljudi. Lako bi bilo dotući Petra osudom za ono što je učinio. Ali, Isus ima druge planove sa svakim čovekom. Ono što je slabo On ojačava. Ono što je napuklo to isceljuje. Ono što se oseća malodušnim to ohrabruje. Ono što je blizu smrti On snagom svog života obnavlja. Takav je Isus, naš Spasitelj i Iscelitelj naših duša! Negde u dubini duše Petar je to i osećao, naslućivao i razumeo. To ga je i "bacilo u vodu"! To mu je i bila jedina nada, jedino pristanište u koje je mogao da uplovi i da nađe mir svojoj duši. Isusov zagrljaj je bila poslednja stanica Petrove borbe i lutanja između beznadežnosti i tračka nade koja je ipak negde duboko u njemu živela. Tu je i završio, tu su se svi talasi sumnje, samo-osude i razočaranosti zaustavili i smirili.

Mnogim ljudima treba ovaj doživljaj nakon svega kroz čega su u životu prošli. Mnogi treba da čuju ohrabrujuće reči da ih Bog nije odbacio, niti

zaboravio. Mnogi treba da čuju reči koje je Isus tako mnogo puta izgovorio: "Ni ja te ne osuđujem!" On svojom dobrotom i ljubavlju želi da nas vrati sebi i u onaj plan koji je imao s našim životima od samog početka našeg života.

Ustani i otresi sa sebe svu razočaranost! Prihvati Božije oprostjenje za sebe, daj ga drugima i nastavi u onom pravcu u kojem te je Bog pozvao. Ako su te ljudi i crkve odbacili – Bog nije! Veruj Njemu i Njegovoj reči i dobroti. Bog je za nas, a ne protiv nas! Naša reakcija na Njegovu dobrotu je odlučujuća u ovom procesu. Nama je često teško da na praktičan način definišemo i da primenimo ove aspekte Božije dobrote. Jedna od najlepših definicija koju sam ikad čuo o milosti i milosrđu je ova: "Milost je da primamo ono što nismo zaslužili. Milosrđe je da ne primamo ono što smo zaslužili."

Taj način Božijeg ophođenja prema nama je ono što nas održava u životu i posvećuje. Kada mi u našim međusobnim odnosima idemo istim putem onda štitimo jedni druge od svih podmuklih Sotonskih napada na nas i naše odnose. Dobri postupci onih koje smo na neki način povredili nas najčešće toliko zbune da nismo u stanju to ni da primimo. Mislimo da nam to rade iz želje da nas još više ponize i zbog našeg ponosa to odbijamo. Zato nas možda i Božija dobrota tako zbuni da nismo u stanju da je primimo. Isto tako reaguju oni koji su nas povredili kada im činimo dobro uz pomoć Božije ljubavi. U ljudskoj prirodi je duboko ukorenjena misao da je samilost od strane nekog drugog ponižavajuća. Jer primiti nešto za šta nismo ništa uradili da to zaslužimo nam je ispod časti. Osećamo se inferiorno i to nam ne godi. Mi ljudi želimo da stvorimo našu ličnu pravednost i da zaslužimo stvari u životu. S tom pravednošću niko neće stići u nebo. Upravo zbog toga treba da naučimo da prihvatimo da je Božija dobrota dar, a ne zasluga! Za uzvrat možemo Bogu da damo zahvalnost i želju da ga još više volimo.

Petrova reakcija je opis te jake želje u čoveku da ipak prihvati Božiju

ljubav u obliku milosti i milosrđa koje mu Isus tako velikodušno daje. Upravo to je ona reakcija na Njegovu ljubav koju Bog od nas očekuje. Njegovo je očinsko srce prepuno ljubavi i čežnje da ispuni naše živote Njegovom dobrotom.

PROMIŠLJENO I PLANIRANO

Kad su pristali uz obalu, ugledaše već pripremljen žar i na njemu ribu i hleb. Isus im reče: "Donesite nekoliko riba od ovih koje ste sada ulovili" Tada se Simon Petar pope u čamac i na obalu izvuče mrežu punu velikih riba – stopedeset tri Ali, iako ih je bilo toliko, mreža se nije pocepala. (Jovan 21:9–11)

Što čovek više čita ovaj tekst sve je veća Božija ljubav koju može da vidi u Isusovom postupanju prema učenicima. On nikada ne diže ruke od nas. Istrajan je i strpljiv u svom očinskom ophođenju s nama. Nema beznadežnih slučajeva za Boga. Očigledno je da je sve što je Isus radio nakon svega što se dogodilo promišljeno i planirano, a ne samo neki osećajni potez koji se, eto, pojavio zbog boljih okolnosti. Nije ga čak ni to iznenadilo, rekao im je da će ga svi ostaviti i izdati. Zato je u Njegovom srcu i postojao plan za ono što će i preduzeti da bi ih zaštitio i obnovio, Stalno je imao cilj pred sobom i to mu je davalo motivaciju za sve što je radio za njih. Pripravio im je obrok rano ujutro kada su trebali da budu gotovi sa svojim poslom. Učenici su umorni nakon noći provedene na jezeru i malodušni zbog neuspeha. Tu ih dočekuje iznenađenje. Isus im prvo daje savet da noćni trud mogu da završe najvećim uspehom i onda im još priređuje ono što bi svaki od njih poželeo – topao i bogat doručak. Korak po korak, svojim delima ljubavi ih oslobađa verovanja da je ljut na njih i da ih je odbacio. Vraća im veru u budućnost i nastavak onog za čega su dali svoje živote. Tokom godina od više ljudi sam čuo da su primenili ovu Isusovu metodu,

pozvali su ljude na obrok i doživeli da je sila dobre inicijative i Božije ljubavi okrenula na dobro ono što je izgledalo kao tragedija za odnos i zajedništvo.

Sotonina namera je da nas odvoji i izoluje jedne od drugih, kako bi lakše činio ono što mu je posao – da ukrade, zakolje i uništi svako zajedništvo između ljudi. Gledajući svet u kojem živimo očigledno je da mu je to u velikoj meri uspelo i kao da mu u ovim danima to sve više i uspeva. Time mu ujedno i smeta onaj plan koji Bog ima i želi da ostvari kroz jedinstvo svog naroda. Ali, Isusova pobjeda na krstu je potpuna. Isusovo uskrsnuće iz mrtvih je i naše uskrsnuće iz ove mrtve ljudske prirode koja nije u stanju da se pobjedonosno nosi s ovim problemom u ljudskom životu i međuljudskim odnosima. Recept, strategija kako pobediti razočaranost postoji u Božijoj reči i u ovom tekstu je opisana na tako jasan način.

NEODOLJIVA PONUDA BOŽIJE LJUBAVI

"Dođite i doručkujte", reče im Isus. I nijedan od učenika se nije usudio da ga upita: "Ko si ti?" jer su znali da je to Gospod. Tada Isus uze hleb i dade im ga, a isto tako i ribu. (Jovan 21:12–13)

Kada su došli dovoljno blizu do obale razumeli su i videli ko ih dočekuje. Sigurno je to za njih bilo veliko iznenađenje. A obrok, zašto to? Za nas?! Zar nisu zaslužili nešto drugo, možda jednu poštenu lekciju o vernosti u prijateljstvu? Da, to su zaslužili i bili su verovatno svesni toga. Ali, milosrđe je ne dobiti ono što smo zaslužili. A naš Bog je pun milosrđa i opraštanja. Sada je sve tu pred njima, On i sve što im je pripremio. Isus ih poziva na zajedništvo, onako kao što su ga uvek imali "oko stola", svi zajedno. Prepoznali su ga po delima ljubavi. Po tome će i danas da prepoznaju Isusa u nama i među nama. Samo

jedan je nedostajao, sin propasti, Juda Iskariotski, čije je srce đavo prevario upravo onom starom lažju o rešenju za razočaranost – oduzeti sebi život.

Pomislimo kolikim delima ljubavi je Bog zasuo čovečanstvo tokom istorije. Kakav svet nam je dao, kakve mogućnosti da sa njim i jedni s drugima u ljubavi živimo. Sunce Njegovo sija i nad zlima i nad dobrima. Ponekad se pitamo zašto On ne spreči svo zlo na svetu? On je to već uradio – razoružao je Sotonu silom svoje ljubavi za čoveka. Ista ta ljubav i danas može da zaustavi zlo. Jedna pesma kaže: "Jedino ljubav pobeđuje zlo i mržnju. Nikada ne možeš pobediti sve dotle dok mrziš." Bog još uvek primenjuje istu metodu – silu svoje ljubavi i dobrote. Njegova želja je da niko ne bude izgubljen i da niko ne završi večno odvojen od Boga.

Jer, Bog je toliko voleo svet da je dao svog
jedinorođenog Sina da niko ko u njega veruje ne
propadne, nego da ima večni život. (Jovan 3:16)

A jednog dana će i Božiji pravedni sud da dođe do izražaja isto kao izraz Njegove ljubavi prema čoveku, jer tada će svo zlo dobiti svoj zasluženi poslednji sud.

"Dođite i jedite" je poziv u zajedništvo s Njim. Isti takav gest može da bude i naš poziv nekome, nazad u zajedništvo.

...neću odbaciti onog ko mi dođe. (Jovan 6:37b)

Kao hrišćanima i sledbenicima Isusa Hrista ovaj stav bi trebao da bude jedan od najvažnijih delova našeg stava jednih prema drugima. To je deo našeg duhovnog rasta i sazrevanja. Takav stav je plod uticaja Evandjelja na naše živote. Kada se ponašamo na ovaj način jedni prema drugima i prema ljudima oko nas, onda je Isus stvarno među nama i Njegovo carstvo se manifestuje kao stvarnost na ovoj zemlji.

Ljudi će takođe razumeti da takva velikodušnost nije obična, ljudska, već daleko više od toga i time će razumeti da je Bog izvor toga i da je Bog stvaran.

NASTAVITI SLUŽITI I ČINITI DOBRO

Tada Isus uze hleb i dade im ga, a isto tako i ribu.
(Jovan 21:13)

Sve što Isus za njih radi u ovoj situaciji podseća na dane kada je između njih sve bilo u redu. On ih je uvek posluživao svojom ljubavlju i dobrim delima. Čineći iste dobre stvari prema njima sada u ovoj situaciji želi da im kaže da je Njegov odnos prema njima isti kakav je bio i pre ovih negativnih događaja.

Jer, ni Sin čovečiji nije došao da mu služe, nego da služi i da svoj život da kao otkupninu za mnoge." (Marko 10:45)

Rast i zrelost u spoznaji Isusa Hrista najviše se odražava u služenju drugima. Sam Gospod Isus je služio ljudima na zemlji, bez razlike – svima! Sa Božijeg stanovišta to je najviši oblik duhovnosti, naročito u odnosu s ljudima. Ići Isusovim stopama je činiti drugima dobro, želeti im i mislima i delima najbolje zato što su Božije stvorenje i zato što je Isus dao svoj život za svakoga. Isusovo služenje u ovoj situaciji je ipak za nijansu jače od prethodnih. Ne s Njegove strane, već za učenike. Time im On pokazuje da je služenje i činjenje dobra drugima Božiji stav uvek i prema svima, a ne samo u dobrim trenucima i prema onima s kojima su odnosi dobri.

Nego, "ako je tvoj neprijatelj gladan, nahrani ga; ako je žedan, daj mu da pije. Jer, ako to učiniš, posućeš mu

glavu užarenim ugljevljem." (Rimljanima 12:20)

Pazite da niko nikom ne uzvрати zlo za zlo, nego se uvek trudite da činite dobro jedan drugom i svim ljudima. (1. Solunjanima 5:15)

Motivacija i snaga za ovakva dela jedino može da dođe od samog Boga. Takav način ponašanja jednih prema drugima u situacijama kada je razočarenje ranilo naše odnose može da bude i jeste kao melem na ranu. Isceljujuće, izgrađujuće i obnavljajuće.

IŠČUPATI KOREN RAZOČARANOSTI

Ceo ovaj susret je bio dušebrižništvo za grupu ljudi koje je razočaranost duboko ranila i povela pogrešnim putem. Nekima od njih je to bilo dovoljno. Možda Jovan nije ni pao u neku duboku razočaranost. Ali mnogima od njih je ovaj susret verovatno bio isceljujući i nov početak u njihovim životima. Nekima je trebao još jedan korak, posebna terapija Isusove ljubavi. Poznavajući ih do dubine njihove duše Isus je znao šta je kome potrebno. Zato i nastavlja s jednim od njih, na poseban način.

Petru je trebalo više. On je "više pogrešio" od svih drugih, ljudski govoreći. Njegove greške su bile i veće i češće od ostalih. On je uvek hteo da bude bolji od drugih, njegova obećanja Isusu su uvek nadmašavala predanost drugih. A upravo on je izdao Gospoda tako konkretno i dramatično. Isus ide do kraja do samog dna Petrove duše. On bolje od svih ostalih poznaje snagu ove "bolesti" i njenu sposobnost da se zavuču u duboke krajeve naše duše i ostane tamo u obliku sećanja koja nisu potpuno mrtva. Pojavljujući se s vremena na vreme u našim mislima ta sećanja imaju sposobnost da nas podsete da ipak sve još nije nestalo od razočaranosti. Božija reč zato i govori o potrebi

da u nama nema "nikakvog korena gorčine" Jer ako je koren još uvek prisutan biljka će opet izrasti. Ono što Isus radi s Petrom je onaj ekstra korak kure lečenja njegove duše koji je njemu bio potreban i koji je mnogim drugima danas još uvek potreban.

Razočaranost zadire duboko u dušu. Put oslobođenja i isceljenja je nekada duži nego što želimo. Saradivati s Bogom u tom procesu nije uvek bez problema. Povređeni ego u nama reaguje na izazove Božije reči i Njegovih principa. Čak ako je i došlo do oslobođenja od lanaca razočaranosti, potrebno je i isceljenje osećanja duše koji znaju da ostanu u nama. Način na koji Isus čini taj završni deo isceljenja u Petru je sasvim drugačiji od bilo koje metode koju bi mi ljudi primenili. Dugo nisam mogao da shvatim ovaj Isusov način ophođenja prema Petru. Ljudski mi se činilo kao provokacija koja samo pogoršava Petrovu mogućnost da bude obnovljen.

Kada su doručkovali, Isus upita Simona Petra: "Simone, sine Jovanov, voliš li me više nego ovi?" "Da, Gospode", odgovori mu Petar, "ti znaš da te volim" A Isus mu reče: "Napasaj moju jagnjad" Onda Isus upita po drugi put: "Simone, sine Jovanov, voliš li me?" "Da Gospode", odgovori mu Petar, "ti znaš da te volim" A Isus mu reče: "Čuvaj moje ovce" Onda ga Isus upita treći put: "Simone, sine Jovanov, voliš li me?" pa mu reče: "Gospode, ti znaš sve, i znaš da te volim" A Isus mu reče: "Napasaj moje ovce." (Jovan 21:15–17)

Zašto ovakva pitanja? Zašto toliko puta? Zar to nije otkopavanja starih Petrovih greha? Isuse, ako si oprostio zašto sad opet o tome, što ga samo podseća na njegove promašaje i greške koje je učinio? Dugo mi se činilo da je to ono što je Isus u ovoj situaciji ustvari uradio. Tako mi je izgledalo zato što sam ljudski razmišljao i tumačio ovaj tekst. Božije misli su daleko iznad naših, kao što je nebo iznad zemlje. U ovoj situaciji ta istina je naročito vidljiva. Zašto baš to pitanje, zašto baš tri

puta? Nakon svega što se Petru dogodilo njegov osećaj poverenja u sebe kao osobu i vera u Isusovo poverenje u Njega je verovatno bilo na nuli. Želeo je da veruje da je moguće, ali nije imao snage da u to poveruje.

Da bi se to poverenje obnovilo većina nas bi tražila od Petra potvrdu da se neke stvari neće ponoviti koje su se ranije dogodile i koje su bile uzrok razočarenju. U skladu s tim mi bi verovatno postavili druga pitanja Petru. Na primer, rekli bi ovako: "Dobro Petre (ili ime onoga koji nas je povredio), ja ti opraštam sve što si uradio i želim da se obnovi naše zajedništvo i prijateljstvo! Možeš li da obećaš da ćeš se od sada moliti sat dnevno? Jesi li sad stvarno odlučio da me slediš? I ono što mi je najvažnije, mogu li da budem sasvim siguran da me više nećeš izdati? Ako si jednom to učinio na ovako bolan način, kako sada da budem siguran?" Tako bi otprilike moj, naš, razgovor izgledao s Petrom, prijateljem, ženom ili mužem koji su izneverili, ranili odnos koji smo imali i imamo.

Ni na jedno od ovih pitanja Petar (verovatno ni mi) nije mogao da odgovori pozitivno. Njegovo samopouzdanje je bilo potpuno uzdrmano, slomljeno. Shvatio je slabost svoje osobe. Shvatio je da sva iskrena želja da čini dobro, bude veran, bude predan Isusu, nije bila u njegovoj moći. Mogao je da krivi druge, okolnosti, da je imao loš dan. Ništa od toga ne bi bilo isceljujuće. Istina o njemu ga je stigla i bila otkrivena. Ali Isus je Petra poznavao bolje od svih drugih, bolje nego što je on sebe poznavao. Isus je poznavao još jednu stranu Petrove osobe, još nešto je bilo istina o njemu. Znao je da su Petrovi pokušaji bili iskreni. Zato mu i postavlja jedno te isto pitanje: "Petre, ljubiš li me?" Isus je znao da ga je Petar voleo! Nije u to ni sumnjao niti je to porekao kada mu Petar potvrdno odgovara na to pitanje. Ne moram da se naprežem da bih se setio svojih reakcija na takav odgovor onih koji su me povredili. "Pa, ako me voliš, zašto se tako ponašaš prema meni?", bila bi najčešća reakcija.

Sva ta pitanja su bila na svom mestu za ljudski način razmišljanja. Ali ovde je neko veći od čoveka, Isus – Sin čovečiji, ali i Sin Božiji. Sin čovečiji koji se podvrgnuo principu za život koje mu je Njegov Otac nebeski dao. Razočaranost, zbog dubine boli koju nanosi, zna čoveka da učini neosetljivim za iskreno pokajanje i priznanje onog koji ga je razočarao. Jedino što je stvarno jeste bol razočarenja i želja da se od toga udalji razilaženjem i prekidanjem bilo kakvog daljeg kontakta.

Isus je slobodan od razočaranosti i zato je u stanju da Petru pomogne da se izvuče iz kandži istog doživljaja. Na svaku Petrovu tvrdnju da i dalje ljubi Isusa, Gospod mu odgovara s jako važnim rečima: "Pasi jaganjce, ovce, moje" Ovo je sama kruna procesa oproštenja, isceljenja i potpune obnove Petra. Isus mu ustvari kaže: Petre, ne samo da ti opraštam i da te isceljujem od razočaranosti, već hoću da znaš da se moje poverenje u tebe nije promenilo ni u pogledu poziva i zadatka koji sam ti dao. Nastavi kao moj učenik i apostol, kao moj saradnik u svemu što ja na zemlji želim da uradim. O, kako je ova poruka potrebna danas hiljadama ljudi. Pastorima koji su zgrešili i koje su crkve nemilosrdno izbacile iz službe. Svakako postoje posledice greha, potrebno je da se zastane i da se uzme pauzu ako je neophodna. Ali Božiji darovi i pozivi su neopozivi. Božija namera nije da "škartira" one koji su pali, već da oprost i da vrati u službu ako postoji iskreno pokajanje. Ako nije tako onda bi mnogi Božiji ljudi bili isto tako diskvalifikovani, kao na primer Noja, David, Petar i mnogi drugi.

Jer padne li pravednik i sedam puta, on ustaje, a opaki propadaju u nesreći. (Izreke 24:16)

Ovaj korak je bio i završna potvrda Petru da Isus nije u njega razočaran. Isus je hteo da mu pokaže da ono što Bog pre svega traži kod čoveka jeste njegovo srce, a ne njegove sposobnosti. Sposobnosti i darovi i tako dolaze od Boga i On ih daje onima koje poziva u svoju službu. Upravo ovde se mi spotaknemo u našim odnosima. Naši se

sudovi često zasnivaju na onome što vidimo fizičkim očima, a ne na poznavanju ljudskih srca. Zbog toga često smatramo da ljudi nisu vredni našeg daljeg poverenja, te prebrzo ostavljamo prekinute odnose. Time ne dajemo dovoljno mogućnosti isceljenju, već nastavljamo u nadi da će sledeći put da bude bolje. Na žalost, takav životni stil najčešće vodi u nova razočarenja, jer u takvoj duši još uvek postoje rane koje nisu zaceljene. Isusov način ophođenja s Petrom i drugim učenicima dao je novu nadu i novi život njihovom predanju i ljubavi prema Isusu. Reći da razočaranost više nije prisutna, a ne biti spreman ukazati novo poverenje znači ići samo polovinu onog puta koji Isus s nama ide. On je odlučan da s nama upotpuni ono što je od početka zamislio.

ZAVRŠNO OBJAŠNJENJE I SAVET PETRU

Istinu ti kažem: kad si bio mlađi, opasivao si se sam i išao si kuda si hteo. Ali, kad ostariš, raširićeš ruke pa će te drugi opasati i odvesti kuda nećeš, To je rekao nagoveštavajući kakvom će smrću Petar proslaviti Boga. I kad mu je to kazao, reče: "Pođi za mnom."
(Jovan 21:18–19)

Ove reči su kao rezime svega što se Petru dogodilo. Isus mu objašnjava da problem nije bio u njegovoj želji da bude odan Isusu i da ga sledi. U to Isus nikada nije sumnjao. Problem koji je prouzrokovao sve što se Petru i ostalima dogodilo je bilo njihovo nerazumevanje činjenice da nisu u stanju da to u svojoj snazi učine. Isto se dogodilo i Mojsiju. Iako je bio od Boga pozvan da izvede Izrael iz Egipta krenuo je u svojoj snazi i nije uspeo. Ovo i jeste karakteristično za čoveka kada je u godinama u kojima mu je prirodna snaga njegova uzdanica. Kada je Mojsije uvideo da nije sposoban za takav zadatak, ostavio je sve i pobeo i od Egipta i od poziva koji mu je Bog dao. Ali posle mnogo

godina, Bog ga opet poziva i objašnjava da se ne radi o njegovoj snazi i sposobnosti, već o voljnosti da bude Bogu na raspolaganju. Petar čak dobija i objašnjenje šta će mu se dogoditi kada ostari. Ljudski nemoćan, Božijom milošću će dobiti snage da proslavi Boga čak i momentima svoje smrti.

On mi tada odgovori ovako: Evo riječi Jahvine
Zerubabelu: »Ne silom niti snagom, već duhom mojim!"
– riječ je Jahve nad Vojskama. (Zaharija 4:6b)

X. IZNETI SVE NA SVETLO

Da bi koren razočaranosti i gorčine mogao potpuno da se iščupa iz naših srca, bez opasnosti da ostane neki deo koji bi i pored svega mogao da bude uzrok nove "upale", verujem da nam je potreban još i ovaj korak u našim odnosima. To je korak potpune otvorenosti i iznošenja na svetlo svega onoga što je i bio uzrok razočaranosti. Velika boljka naše pale prirode je nevoljnost da se temeljno obračuna s manama koje ima. Ljudska priroda skoro uvek želi da ide napred po prečicama. "Hajde, samo da se ovo završi i da idemo dalje", jeste stav nesavršene prirode koju imamo nakon čovekovog pada u greh. Isto tako može da bude odraz duhovne lenjosti i straha da se ide do samog kraja i da se sve raščisti.

A ovo je poruka koju smo čuli od njega i koju vam objavljujemo: Bog je svetlost i u njemu nema ni malo tame. Ako tvrdimo da imamo zajednicu s njim, a hodamo u tami, lažemo i ne živimo u skladu sa istinom. Ali, ako hodamo u svetlosti i kao što je on u svetlosti, imamo zajednicu jedan s drugim i krv Isusa, njegovog Sina, čisti nas od svakog greha. (1. Jovanova 1:5–7)

Sve što ostane u mraku daje mogućnost da dođe do ponovnog rađanja i razvoja razočaranosti. Ovde je važno da se napomene da se sve ove stvari iznose na svetlo, ne kao otežavajuće činjenice za drugu stranu, već kao lična priznanja pogrešnih stavova i misli obe strane. Tekst kaže da ako priznajemo svoj deo, ne ako naglašavamo odgovornost druge strane, onda je Bog spreman da nam oprost i da nas očisti od svega što je bilo pogrešno, a što bi kasnije moglo da zasmeta u odnosu. Iznošenjem svega na svetlo uklanja se i poslednja mogućnost

da u nama ima nešto što bi đavo mogao da iskoristi kao mogući kontakt sa našim ranjenim osećanjima. Izbegavanje iznošenja svega na svetlo može stalno da daje život sumnji da druga osoba nešto krije, što bi već i samo bilo dovoljno za novo razočarenje*.

---

* Ovo poglavlje ne želim više da razvijam u ovoj knjizi, jer postoji knjižica napisana o tome koja je dostupna čitaocima – Gajicki, Stojan. *Život u svetlu*. (Novi Sad, Srbija i Crna Gora: Raskršće, 2004)

XI. ŽIVOT POSLE RAZOČARANOSTI

Postoji život i posle razočaranosti! Takva izjava zvuči skoro naivno. Lako bi bilo reći – pa, svakako da ima. Međutim, za mnoge to nije tako jednostavno i samo po sebi jasno. Naročito ako životom ne smatramo samo golo postojanje, bez životne radosti, smisla i pravog zadovoljstva.

Ja sam došao da imaju život i da ga imaju u izobilju.
(Jovan 10:10b)

Svakako, Isus ovde ne govori pre svega o materijalnoj strani života, već o samom daru života koji smo dobili. Život u sred materijalnog izobilja može da bude i često jeste, prazan i besmislen. Današnji zapadni svet je dostigao zavidno materijalno blagostanje i sve više tone u isto toliko nezavidnu prazninu i perverznost koja sve više uništava dar koji nam je Bog dao – sam život. Neko je rekao: "U životu nema grešaka, već samo lekcija." Takav stav može da nam pomogne da nastavimo da verujemo u budućnost i nakon teških padova i razočarenja. Razočaranost nije poslednja životna stanica. Takve doživljaje treba da uzmemo kao pouke koje možemo da poneseemo u buduće dane. Ako ništa iz takvih situacija ne izvučemo, nikakvu pouku, bićemo, kako Biblija kaže, kao ljudi koji se pogledaju u ogledalo i odmah zaborave kako izgledaju ili oni koji od istorije nauče jedino da ništa nisu naučili.

OBNOVLJENA HRABROST

Negativni doživljaji obeshrabruju. Razočaranost što i jeste jedno od značenja te reči utiče negativno, parališuće, na naš odnos prema budućnosti i odnosima s ljudima. Uobičajena reakcija nakon razočaranosti je nevoljnost i strah od stvaranja novih prijateljstava i preduzimanja novih koraka u životu. Ne želimo da se izlažemo novim kušnjama i naporima koje to iskustvo priređuje. Bog, međutim, ne želi da nas ta bezdušnost i bojažljivost svežu. On želi da nam pokaže, da nam povrati veru i hrabrost da nastavimo, a ne da malakšemo i predamo se. Razočaranost je kao oblak koji zamračuje sunce, kao brdo preko kojeg mislimo da ne možemo da pređemo. Duboko u nama može još uvek da postoji iskra nade i vere da ipak postoji nešto dobro na drugoj strani.

Tu iskru Bog želi da raspiri, da joj da novu snagu. Želi da nam obnovi hrabrost i odvažnost da nastavimo, jer ima života vrednog da se živi i posle svih razočarenja. Mnogi veruju da se sve najbolje dogodilo pre razočaranosti. To može da bude žalosna stvarnost ako čovek ostane u tome. Ali ako prihvatimo proces oslobođenja i isceljenja, onda to iskustvo može da bude jedna od najvažnijih životnih pouka koja može da nam omogući da idemo u nove životne avanture bez straha da nas čekaju samo nova negativna iskustva. Svakako, sam život neće biti ni pravedniji ni lepši, ali će naš stav prema situacijama biti drugačiji i omogućiti nam da pobeđujemo umesto da takvim doživljajima budemo pobeđeni.

Usudujem se reći da život posle razočarenja nije samo pun rana i teških sećanja, već život koji može da bude kvalitetniji od onoga koji smo živeli pre razočaranosti. Jer, ako su nam ta iskustva poslužila kao pouka i ako smo s Božijom pomoći krenuli putem oslobođenja i isceljenja, onda možemo da nastavimo s iskustvom koje je dragocena zaštita u budućnosti protiv istog doživljaja. Time ne samo da sami budemo zaštićeni već možemo drugim ljudima da budemo na pomoć i

blagoslov. Ono što nam je često puta potrebno kao prvi korak jeste upravo obnovljena hrabrost da nastavimo. Car David nakon svih padova koje je doživeo zato i moli upravo za to:

Daj mi radost u spasenju tvome i duhom bodrim
naoružaj me. (Psalam 51:12 (prevod – Aleksandar
Birviš))

Švedski prevod kaže: "Daj mi iznova duha hrabrosti i odvažnosti".
Daničić kaže: "... i duh vladalački neka me potkrijepi."

Molitva očigledno podrazumeva da je David bio obeshrabren svojim mnogim pogreškama. Bila mu je potrebna nova hrabrost da nastavi, jer nije uvek jasno da se čovek vrati životu nakon ovog iskustva. Borba oko toga zna da bude teška i ponekad duga i neretko čovek čuje ljude koji kažu: "Sad više ne mogu, dosta mi je svega."

Pitanje koje treba onda da se postavi je da li iko ima računa i može da nastavi da živi u razočaranosti? Snaga se lako troši na takav život, otvara dušu i za druge frustracije i poraze. Mnogo je mudrije okrenuti se Bogu i s Njegovom pomoći ostaviti razočarenja iza sebe i prihvatiti nove ponude i izazove života. U suprotnom nema mnogo nade za brakove, prijateljstva, ni za samu osobu i njenu budućnost. Zdrav duh je osvajački duh, vladalački. On se ne da vladavini destruktivnih doživljaja i osećanja. Život je prostran, a nova zapažanja i doživljavanja životnih lepota mogu lako da budu osujećena razočaranošću. Ako se želja za novim zapažanjima i doživljajima izgubi, čovek je prerano prestao da živi.

PROŠLOST NIJE ODLUČUJUĆA

Svaki pozitivan nastavak posle razočaranosti podrazumeva izmirenje s

prošlošću. Ako se nada za budućnost temelji na uspešnosti u prošlosti onda mnogi budu veoma rano diskvalifikovani. Izgleda da je jedna od najefektivnijih metoda u sprečavanju osobe u njenim nastojanjima da nešto postigne, naročito se to vidi u političkom svetu, kada se nešto negativno iskopa iz njene prošlosti. Svakako da je život koji smo do današnjeg dana vodili važan. Zažmuriti pred činjenicama prošlosti nije ni mudro ni uvek moguće. Kod Boga ipak ima mogućnosti za bolju budućnost čak ako je prošlost bila teška i puna promašaja. Čak ako nam je minus strana daleko veća od plus strane, Bog želi i može da nam da bolju budućnost.

Ponekad se u sportu dogodi da jedan tim bude kažnjen i mora da počne novu sezonu s minus bodovima. Ako je broj minus bodova velik može da se dogodi da tim ne uspe da dođe do priželjkivanog plasmana. Potrebna je odlučnost i gorljiv angažman da bi se prešlo iz negativnog bilansa u pozitivan. To naročito u početku može da bude obeshrabrujuće, jer i pored pobjeda bilans za još neko vreme biva negativan. Bog nikada ne prenosi negativan bilans prošlosti u sadašnjost. Ne, s Bogom se počinje kao da se nikada ranije ništa negativno nije dogodilo. Bog sve oprašta, okreće novu stranicu, čistu i neispisanu na kojoj On svojom ljubavlju želi da piše priču našeg novog života s Njim.

Bolji je mladić siromašan a mudar nego kralj star a lud,
koji više ne zna za savjet. Jer mladić može izići iz
tamnice i postati kraljem, iako se rodio kao prosjak u
svom kraljevstvu. (Propovjednik 4:13–14)

Fantastična perspektiva se otvara čoveku s Bogom. Na hiljade ljudi mogu da potvrde istinu ovih redova. Bez obzira u kojoj zemlji, porodici ili okolnostima se Čovek rodio, bez obzira na pogrešne korake koje je u prošlosti učinio Bog može sve da okrene na dobro.

Upravo u trenucima pisanja me je prekinuo telefonski poziv jednog

prijatelja. Nazvao me je iz hotela iz centralnog dela Evrope. Radi kao pilot i ukratko mi je spomenuo baš ovo o čemu gore spomenuti stihovi govore. On koji je rastao u jednostavnim i siromašnim okolnostima, nikada nije verovao da će moći da vidi svoje snove ostvarene u životu. Ali Bog je u svemu bio s njim i danas život izgleda drugačije. Da, siromašan mladić može čak da dođe do kraljevskog trona kada se sve stavi u Božije ruke. Božije su namere s čovekom dobre. Đavo ima druge namere i zato je važno da se usudimo da ostavimo prošlost i da odlučno prihvatimo Božije oprostjenje i oslobođenje od razočaranosti da bi nastavili u bolju budućnost. Mnogi se bore sa sećanjem na počinjene greške u prošlosti. Mnogo puta nam je lakše da verujemo da je za ono što je počinjeno pre nego što smo se obratili Bogu lakše primiti oprostjenje, nego za grehe i promašaje nakon obraćenja. Ali Bog nije oštrij prema nama nakon što smo postali Njegova deca. Ako nas je voleo pre nego smo Njemu predali naše živote, onda nas još više voli kao svoju decu. Nekada nam je teže da verujemo u Božije oprostjenje za grehe počinjene nakon obraćenja. Đavo u to želi i da nas ubedi svojim optužbama i našim samooptuživanjem.

Hajde, dakle, da se pravdamo, govori Jahve. Budu V vam grijesi kao grimiz, pobijeljet će poput snijega; kao purpur budu li crveni, postaće kao vuna. (Izaija 1:18)

I najgori gresi mogu da budu oprosteni u iskrenom pokajanju! Jedna od najvećih laži Sotone je da nas ubedi da smo počinili grehe koji su neoprostivi. U nekim crkvama i danas postoje merila koja neke grehe smatraju težim i čak neoprostivim. Strašno je kada je crkva "svetija od Boga". Mnogi životi i Božiji planovi sa osobom su na taj način bili upropašteni. Lista greha i promašaji u prošlosti s vremena na vreme znaju da se pojavljuju u našim mislima i sećanju. Ta lista zna da bude dugačka u životima mnogih od nas. Čovek može da se oseća kao da je potrošio svu milost koju je Bog za njega imao.

Spomeni se bijede moje i stradanja, pelina i otrova! Bez

prestanka na to misli i sahnje duša u meni. (Tužaljke 3:19–20)

Jeremija govori o ovoj borbi. Razmišljanje o gresima prošlosti čini da čovečija duša vene, a život nestaje. Jeremija ipak ne staje na tome, već kaže dalje:

To nosim u srcu i gojim nadu u sebi Dobrota Jahvina nije nestala, milosrđe njegovo nije presušilo. Oni se obnavljaju svako jutro: tvoja je vjernost velika! „Jahve je dio moj“, veli mi duša, "i zato se u nj pouzdajem."
(Tužaljke 3:21–24)

Nada i snaga za nastavak je u pouzdanju u Božiju dobrotu i njegovo oprostjenje. I Božija reč kaže da je Njegovo milosrđe i milost svakim jutrom nova. Prošlost je sve što je pre današnjeg dana, a ne samo ona daleka. Svako jutro mogu da primim Božiju milost za novi korak u životu. Iako je samo po sebi jasno, ipak ću spomenuti, da to nikako ne znači svesno zloupotrebljavati Božiju dobrotu da bih grešio jer mi On stalno pruža oprostjenje. Onaj ko je nanovo rođen i ljubi Boga ne iskorištava Božiju milost na pogrešan način. Opet je sigurno da koliko god da pogrešimo, ako se vratimo Bogu on će izbrisati grehe prošlosti i dati nam budućnost.

Ja, braćo, ne smatram da sam to već dohvatio. Ali, jedno činim: zaboravlajući ono što je za mnom, a pružajući se ka onom što je preda mnom... (Filipljanima 3:13)

Veoma je važno da ne meditiramo nad prošlošću i negativnim stvarima koje njoj pripadaju. Ustani, ostavi prošlost, uzmi sa sobom sve pouke koje si naučio i kreni dalje sa Bogom! Pre nekoliko godina posetio sam jednu crkvu u Londonu i govorio o razočaranosti. Pastor crkve mi je ispričao da je upravo pre mog dolaska bio u jednoj prodavnici i video

da su na rasprodaji bile gumice za brisanje. Osetio je neodoljivu potrebu da kupi čitavu gomilu gumica iako mu je to bilo malo čudno jer nije imao nikakav konkretan razlog. Jedno veče kada sam govorio o potrebi da ostavimo naša razočarenja i prošlost on je stavio sve te gumice u jednu posudu i pozvao svakog da uzme gumicu i da simbolično izbriše svu razočaranost iz prošlosti. Kada je on to rekao, Gospod mi je jednostavno pokazao da treba da uradimo nešto na simboličan način. Svako je uzeo papir i olovku i napisao na papir ime ili imena onih ljudi koje povezuje sa svojom razočaranošću. Imena smo napisali hemijskom olovkom, a ono što su prema nama uradili običnom olovkom. Posle toga njihova dela smo izbrisali, a imena su ostala. Razočaranost uradi obrnuto – piše mastilom, a imena običnom olovkom tako da osobu koja me je razočarala izbriše iz života, a njena dela upamti.

Bog ne radi tako. Naša imena su upisana u knjigu večnog života. Naša dela i gresi, cela naša prošlost je izbrisana zbog oproštenja koje nam Bog daje zbog Isusove žrtve na krstu Golgotskom. Isto tako i mi treba da radimo u našim međusobnim odnosima. Oproštenje i izmirenje su dve najsnažnije poruke Biblije. Bog želi da nam da snage da se i mi ponašamo prema drugima onako kako se On ponaša prema nama.

Od starih blagoslova ne može danas da se živi, ali možemo da ih se sećamo kako bi smo bili zahvalni. Od starih grešaka ne treba da polazimo, ali možemo da ih se setimo da bi bili zahvalni za oproštenje. Ni količina, ni vrsta grešaka za Boga nisu prepreka, jer je Njegovo oproštenje i izmirenje najjače oružje protiv Sotonskih namera. Izmirenje kroz žrtvu Isusa Hrista je jedina nada ovom svetu.

ISPRAVNA AGRESIVNOST

Božija reč ponekad upotrebljava slikovit jezik koji treba da objasni da bi

videli bogatstvo u tome.

Zakoni i Proroci su bili do Jovana, Otada se propoveda evanđelje o Božijem carstvu i svako nasilno u njega ulazi. (Luka 16:16)

Jedan drugi prevod kaže ovako: "...otada se propoveda radosna vest o carstvu Božijem i svako sa velikom gorljivošću i ustrajnošću traži da bude sudeonik u njoj i njenim blagoslovima."

Osvajački, zdrav duh i stav prema životu i mogućnostima s Božijim Evanđeljem. Ovaj stav je sušta suprotnost malodušnosti i nemotivisanosti, onome što razočaranost stvara. Previše hrišćana živi daleko ispod onog što je Bog zamislio s našim životima. Mnogi ostave sve ono što nam je Bog dao za večnost. Veliki broj ljudi je zapao u takvo stanje zbog razočaranosti u crkve, ljude, pa i u Boga. Jedna od ključnih stvari za promenu jeste da se izvučemo iz paralizovanosti i malodušnosti i da postanemo agresivni u smislu obnovljene želje za životom, s verom u Božiju pomoć da nas izvede na nove prostore.

JEDINO SE KROZ OTVORENA VRATA MOŽE UĆI

Razočaranost ne treba da nas sprečiti da idemo dalje, ali to iskustvo može da nam pomogne da shvatimo neke stvari. Jedna od tih stvari je da se jedino kroz otvorena vrata može ući u nešto novo. Ovo je, takođe, samo po sebi jasno. Ali opet važno je da se podsetimo.

Sećam se izjave jednog propovednika koji je rekao da ako su vrata negde zatvorena, provuci se kroz ključaonicu. Zvučalo je kao izjava čoveka velike vere, a ustvari je bilo naivno, možda čak i opasno. Mnogi ljudi su doživeli krah u veri upravo zbog ovakvih izjava. Pokušali su da isforsiraju događaje i doživljaje, umesto da su dozvolili Bogu da ih vodi

i da im otvori vrata. Čak su i ljudi koje Biblija naziva junacima vere morali da prihvate ovu istinu. Apostol Pavle piše da im je Duh Sveti zabranio da propovedaju u Aziji, (Dela apostolska 16:6). Iako nije uvek mogao sve da shvati Pavle nije pokušavao da otvori vrata koja je Bog zatvorio.

Metnut ću mu na pleća ključ od kuće Davidove: kad otvori, nitko neće zatvoriti, kad zatvori, nitko neće otvoriti. (Izaija 22:22)

Anđelu crkve u Filadelfiji napiši: Ovo govori Sveti i Istiniti, Onaj koji ima ključ Davidov – ono što on otvori, niko ne može da zatvori, i ono što on zatvori, niko ne može da otvori: Znam tvoja dela. Evo postavio sam pred tebe otvorena vrata, koja niko ne može da zatvori. Jer, ti imaš malo snage, a ipak se držiš moje Reči i nisi se odrekao mog imena. (Otkrivenje 3:7–8)

Apostol Jovan je prilikom vizije na Patmosu mogao da uđe, da pronide samo tamo gde mu je Bog otvorio vrata:

Posle toga pogledah, a ono – na nebu otvorena vrata. A onaj glas koji sam ranije čuo kako mi govori kao truba, reče: "Popni se ovamo pa ću ti pokazati šta posle ovoga treba da se dogodi." (Otkrivenje 4:1)

Jedno od mnogih velikih blagoslova koji nam je donelo spasenje je velika privilegija, a to je Božija želja da nas vodi u životu. On je naš Pastir. Time je sigurnost velika čak i u momentima kada ne razumemo sve i kada nemamo kontrolu nad situacijama. To Bog i hoće – da se u Njega pouzdamo svim srcem i dušom. Ovo je takođe veoma važan momenat u zaštiti od razočaranosti. Mnoga od naših razočarenja potiču iz situacija u kojima smo mi uzeli inicijativu, stvar u svoje ruke, i doživeli neuspeh. Boga olako okrivimo za neuspeh, iako Njega nismo

ni konsultovali za korak i planove.

Važna lekcija koju u životu s Bogom treba da naučimo jeste da se Božiji rad, radi na Njegov način, u Njegovo vreme i s Njegovim sredstvima. Moja supruga običava da kaže – "Što Bog inicira to i finansira" Što Bog preduzme za to se i zauzme. Na čega Bog pozove to On i plaća. Ono što sami iniciramo, mnogo puta u svoj iskrenosti, Bog nije dužan da podupre. Tu lekciju su na težak način naučile mnoge osobe u Svetom Pismu. Avram nije imao strpljenja da čeka da Bog ispuni obećanje koje mu je dao, te je uzeo inicijativu u svoje ruke i napravio sebi ogromne probleme. Tragičan primer pogrešne inicijative Izraelskog naroda je opisan u sledećem tekstu:

I uranivši ujutro počnu se uspinjati na vrh brda govoreći. "Evo uzlazimo na mjesto o kojem je govorio Jahve, jer smo zgriješili" A Mojsije rekne: "Zašto kršite zapovjed Jahvinu? Nećete uspjeti. Ne penjite se, da vas ne potuku vaši neprijatelji jer Jahve nije među vama"... Ali se oni prkosno penjahu prema vrhu brda, iako se ni Kovčeg saveza Jahvina ni Mojsije nisu micali iz tabora. Amalečani i Kanaanci koji su živjeli na onom brdu, spuste se, udare po njima i rasprše ih sve do Horne. (Brojevi 14:40–42 i 44–45)

Bog im je prvo otvorio vrata, ali oni nisu hteli da idu. Kasnije su se predomislili i krenuli, iako sada vrata nisu bila otvorena za taj korak. U Božijem planu nije bilo vreme za to, ali su oni ipak hteli da urade ono što su zamislili. Rezultat toga je bio sledeći:

- Bog ih je prepustio njima samima, nije bio sa njima
- Morali su da rade u svojoj snazi, bez Božije pomoći
- Požneli su poraz, razočaranost i smrt

Bog blagosilja svoje planove s nama, a ne naše planove sa Njim. Da naučimo – neka bude volja tvoja – je najvažniji deo rada s Bogom. Ova istina je važna u našem ličnom životu s Bogom, naročito u pogledu onog dela koji Biblija naziva posvećenje. Menjati se, napredovati duhovno i karakterno, je nešto sasvim normalno za sve ljude. Živeti s Bogom podrazumeva ovu istinu kao jednu od najvažnijih. Božija reč nam nalaže da se posvećujemo. Reč ima par različitih značenja, ali ovaj aspekt je jedan od najpoznatijih i najvažnijih.

Veoma uobičajena reakcija u nama, kada postanemo svesni potrebe da se u nekoj oblasti promenimo, je da se trgnemo i da pokušamo sa nekom vrstom duhovne discipline da dođemo do pobede nad problemom. Iza tih koraka koje preduzmemo najčešće leži iskrena želja da budemo Bogu ugodniji ili jednostavno želimo da budemo drugačiji, bolji kao ljudi. Često puta podsvesno očekujemo vidljive rezultate nakon određenog vremena rada na tome. Ako se željeni znakovi promene ne pojave, često puta padamo u očaj i osećamo se razočaranima. Neretko izražavamo i razočaranost u Boga, jer smatramo da ne vidi našu želju i uloženi trud da bi došli do potrebne promene.

Svetim ga drži, jer on prinosi hranu tvoga Boga. Neka ti je svet, jer sam svet ja, Jahve, koji vas posvećujem.
(Levitski zakonik 21:8)

Božija reč isto govori da je Bog onaj koji nas posvećuje. Velika, a nama teško razumljiva istina je, da je nama nemoguće da postignemo bilo kakvu promenu koja će da nas učini boljim. Kao što nam je spasenje bilo nemoguće u našoj snazi, tako nam i posvećenje nije moguće samo našim snagama. Bog mora da učini ono što je potrebno kao stvarna promena u nama. Ovo ne znači da mi nemamo nikakve odgovornosti, već da treba da shvatimo da je sama promena Božije delo. Zbog nedovoljnog razumevanja ovoga često puta bivamo razočarani kad vidimo da naši naponi ne donesu dovoljno rezultata. Ponekad molimo,

postimo i na druge načine pokušavamo da dođemo do željene promene. To sve je samo po sebi dobro, ali promena ne dolazi automatski zato što to činimo. Sama promena je uvek Božije delo. U suprotnom mi bi sebi pripisali zasluge za našu posvećenost. Zato je važno da saradujemo s Bogom kada On uzme inicijativu za potreban proces u nama, a ne da sami pokušavamo.

Jednom prilikom Bog mi je pokazao kroz naučavanje jedne osobe da je buntovnost problem s kojim se borim i koja je uzrok mojoj frustraciji i nedostatku radosti u mom hrišćanskom životu. Prva misao koja mi je došla je bila da postim i molim i tako će me Bog osloboditi. Međutim, govornik je rekao da to tako ne ide. Bio sam dosta razočaran tim objašnjenjem, ali sam ipak prihvatio ono što je on rekao. U njegovom savetu je bilo manje zahteva da ja uradim nešto, već mnogo više da se jednostavno podredim Božijoj volji u izvesnim situacijama koje će izazvati moju buntovnost. Izgledalo je lakše ali je ustvari bilo teže, jer naša priroda nikad ne želi da se ponizi i podredi, ali zato uživa u tome da postigne nešto čime može da se hvali.

BOŽIJA ZAMISAO I NAŠ SAN

Postoje vakcine koje se dobijaju u preventivne svrhe, kako bi se sprečile bolesti koje mogu da nas zadese. Postoje i Božije vakcine koje mogu da spreče zarazne bolesti duše i duhovnog života. Jedan takav serum, mogli bi ga nazvati, jesu iskustva iz predhodno napravljenih grešaka i konflikta u našim životima. Drugi deo je da naučimo da budemo vođeni od Boga, jer Bog zaista ima plan za naše živote. Božija najveća želja za naše živote je da nas On rehabilituje i time ispuni svoju zamisao s nama, a ne da mi po našoj zamisli pokušavamo da uradimo velike stvari za Njega. Svako od nas je, kao osoba, Božiji dar ovom svetu. U skladu s našom osobom Bog je odredio svakom od nas ulogu u ovom svetu. Time su s Božije strane određena i dela koja On

želi da kroz nas učini. Što se više tome predajemo, sa pouzdanjem u Božiju sposobnost da sve to ostvari, sve više ulazimo u Božiji plan i sve više nalazimo odmora za svoju dušu.

Jer, mi smo njegovo delo, stvoreni u Hristu Isusu za dobra dela koja je Bog unapred pripremio da ih činimo.
(Efescima 2:10)

Radosna vest za svakog čoveka je da nas Stvoritelj, naš nebeski Otac, ljubi i vrednuje, bez obzira na naša dostignuća. Evanđelje Isusa Hrista ima silu da nas obnovi i vrati na onu originalnu poziciju koji nam je Bog dodelio kada je stvorio čoveka, a to je da budemo Njegovi saradnici u ovom svetu. Time nam je dao i mogućnost da budemo pobedonosni, a ne da stalno trpimo poraze uzrokovane osobinama naše stare, pale, grešne prirode. Božija najveća želja je da svakog od nas dovede u ono što je jedino za nas bilo određeno. Niko drugi ne može da zauzme nečije mesto u svetu. Bog ne stvara kopije, već samo originale. Zato je Bogu na radost i na slavu da svaku osobu spasenjem vrati u svoj plan i obnovom uvede u njenu specifičnu ulogu, koja joj je određena u skladu s jedinstvenim osobinama i darovima koje su joj date. Jednostavnim jezikom govoreći, svako od nas može da doživi da se u životu oseća "kao riba u vodi".

Svaki pokušaj da budemo bilo šta drugo od onoga što jesmo je osuđen na propašaj. Čak ako bi u očima ljudi u tome uspeli, u Božijim očima bi to bio samo propašaj. Zato je žalosno videti kako su ljudi stalno prisiljeni na uloge koje im nikada nisu bile namenjene. To stvara frustraciju, troši čoveka i potkrada životnu radost koju je Bog namenio svakom čoveku kada se osoba nalazi na svom mestu u životu. Svakako, ovo nije brzi kurs, već proces u kome ima žalosnih padova, propašaja i razočarenja. Ipak, ako nađemo svoj put, od Boga nam određen i dan, sve će voditi na dobro i na ostvarenje onoga što je Božija zamisao s nama i ujedno i naš životni san. Jedan od najtežih doživljaja za čoveka je da dođe do kraja života i tada shvati da nikada

nije doživio ostvarenje onog sna koji je u sebi nosio. Svako od nas u sebi nosi san. Nije samo Martin Luter King imao san. Svi ga mi imamo u sebi. On ne mora da bude te veličine i tako dramatične prirode, ali je svako od nas "trudan sa snom" koji celog života čeka na rođenje i ostvarenje.

UPOZNATI BOŽIJU ZAMISAO, RAZUMETI SVOJU DESTINACIJU

Često puta se prisutnost tog sna pokaže već u ranom detinjstvu. Dečija mašta o tome šta će biti kad porastu često je glas onog što je Bog zamislio s nama. Svi darovi koje ljudi imaju su Božiji darovi. Niko od nas nije ništa drugo nego korisnik Božijih darova, među kojima je život na prvom mestu. Život je Božiji dar nama, a šta mi sa životom uradimo je naš dar Bogu. Drugi najvažniji dar koji imamo na korišćenje jeste naša osoba. Niko drugi nije kao Ti! Postoji samo jedan primer takve ličnosti – svako od nas je unikat! Zato niko drugi i ne može da zauzme naše mesto, niti da ispuni onu ulogu koja je s nama zamišljena. Svako od nas je nezamenljiv, Bogu dragocen i vredan.

Negde u ranim tinejdžerskim godinama u meni su počele da se stvaraju dve slike, dve misli, dva sna. Svakim danom su bile sve jače i sve jasnije. Kada god bih mislio na budućnost, ove dve slike su bile nerazdvojan deo mog života. Osećaj radosti, smisla i ispunjenja bi pratio takva razmišljanja.

Nakon osnovne škole trebao sam da se odlučim za ono što ću biti "kad porastem" Pošto sam nisam dovoljno razumeo važnost ovih snova, a drugi to nisu zapazili, promašio sam u izboru. Išlo je dobro, ali sam u sebi i dalje čeznuo za onim što je bilo u meni, za mojim snom. Već na početku srednje škole počeo sam da shvatam da će se to sve najverovatnije i završiti samo kao san. Mali pokušaj sa moje strane da promenim školu je naišao samo na ubeđivanje nastavnice da je ovo

moja stvar, jer mi dobro ide.

Međutim, obraćenjem od Boga sam na poklon dobio nešto što nisam nikada mogao da zamislim da će biti deo tog doživljaja – novi početak u životu. Danas, posle skoro trideset godina od tog dana, mogu da kažem samo jedno – san je postao stvarnost. Kakvog li razočarenja da se to nije dogodilo! Možda bi život bio vredan življenja i da se san nije ostvario, ali osećaj "ribe u vodi" nikada ne bi ispunio život. Jedan od odlučujućih koraka koji može da sačuva san i zaštiti ga od pogrešnog puta, jeste saznanje za čega nisam stvoren, znati šta i ko nisam. Treba da se usudimo da kažemo "ne" onom što nas izaziva, što nam se nudi, a ne poklapa se s našim snom. Ogroman broj ljudi danas iz egzistencijalnih razloga mora da prihvati takve ponude. Mnogi nikada nisu ni dobili šansu da dođu na svoj put. Mnogi, i kad su taj put našli, ne mogu da se otresu osećaja praznine u sebi. Razlog za to je što sva obdarenost i određenost nalazi svoju puninu jedino u službi onoga koji nam je sve to poklonio – u službi Bogu!

Čak i oni životi koji se ljudima čine kao najuspešniji u ovom svetu, znaju da budu puni frustracije i razočaranosti. Nekad zbog čiste inertnosti, nekad iz materijalnih razloga, ili pak skrivene potrebe da se dokažu, ljudi se ne usude da zastanu i da promene kurs svoga života.

Bog može i hoće da nam u tome pomogne. Bez obzira koliko je čovek opterećen prošlošću, koliko je razočaranost osvojila dušu, s Bogom postoji mogućnost za drugačiji i bolji život. Jer s Bogom nijedan san ne mora da ostane samo san. On koji nas je stvorio i pokazao koliko nas ljubi i vrednuje time što je svog Sina dao da plati cenu za naše otkupljenje, isti taj Bog ima sve resurse koji su nam potrebni da slobodni od svih dosadašnjih razočarenja, stignemo na cilj određen za nas.

I to dolazi od Jahve nad Vojskama, savjetom divnog,
mudročću velikog. (Izaija 28:29)

Kušajte i vidite kako dobar je Jahve: blago čovjeku koji se njemu utječe! (Psalam 34:9)

Isus ih pogleda pa im reče: "Ljudima je to nemoguće, ali Bogu nije, jer Bogu je sve moguće." (Marko 10:27)

DA, SA BOGOM ZAISTA POSTOJI ŽIVOT POSLE RAZOČARENJA!

Ova PDF knjiga je objavljena uz dozvolu autora i namenjena je isključivo ličnoj upotrebi. Distribucija ovog fajla ili kopiranje i štampanje ove knjige u komercijalne svrhe nije dozvoljeno.

SIONSKA TRUBA

---

www.siont.net

Onima, koji imaju interes za Reč, dela i puteve Božije...
Nadamo se, da će ova i druge knjige ispuniti našu viziju i želje za
vas:

*"Za poznanje mudrosti i vaspitanja,
za shvatanje izraza razuma
i primanje nauke pameti,
pravičnosti, pravde i poštenja;
za davanje prostima razbora,
znanja i razmišljanja mladome čoveku.
(Poslovice 1:2-4)*

**OVAJ FAJL JE BESPLATAN,
I JEDINO TAKO MOŽE DA SE DALJE DISTRIBUIŠE!**
